Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

DECRET 11/2023, de 3 de febrer, del Consell, pel qual s'estableix per a la Comunitat Valenciana el currículum del cicle formatiu de grau superior corresponent al títol de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa. [2023/1171]

ÍNDEX

Preàmbul
Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació
Article 2. Currículum
Article 3. Organització i distribució horària
Article 4. Mòduls professionals: Formació en centres de treball i Projecte de mediació comunicativa
Article 5. Espais i equipament
Article 6. Professorat
Article 7. Docència en anglés
Article 8. Autonomia dels centres
Article 9. Requisits dels centres per a impartir aquests ensenyaments
Article 10. Avaluació, promoció i acreditació
Article 11. Adaptació als distints tipus i destinataris de l'oferta educativa
Article 12. Acreditació del professorat de centres privats o públics de titularitat diferent a l'Administració educativa
Disposició addicional primera. Autorització de centres docents
Disposició addicional segona. Incidència en les dotacions de despesa
Disposició transitòria primera. Procés de transició i drets de l'alumnat que curse el cicle formatiu establit per a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica superior en Interpretació de la llengua de Signes, emparat per la Llei orgànica 1/1990, de 3 de octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu
Disposició transitòria segona. Efectes acadèmics
Disposició derogatòria única. Derogació normativa
Disposició final primera. Aplicació i desenvolupament
Disposició final segona. Entrada en vigor
Annex I. Mòduls professionals
Annex II. Seqüenciació i distribució horària dels mòduls professionals
Annex III. Professorat
Annex IV. Currículum mòduls professionals: Anglés Tècnic I-S i II-S
Annex V. Espais mínims
Annex VI. Titulacions acadèmiques requerides per a la impartició dels mòduls professionals que conformen el cicle formatiu en centres de titularitat privada, o d'altres administracions distintes de l'educativa

PREÀMBUL

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana estableix en el seu article 53 que és de competència exclusiva de la Generalitat la regulació i administració de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, en l'àmbit de les seues competències, sense perjudici del que es disposa en l'article vint-i-set de la Constitució Espanyola i en les lleis orgàniques que, conforme amb l'apartat u del seu article huitanta-u, la despleguen.

Una vegada aprovat i publicat en el *Boletín Oficial del Estado* el Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic Superior en Mediació Comunicativa i es fixen els seus ensenyaments mínims, els continguts bàsics dels quals representen el 50 per cent de la duració total del currículum d'aquest cicle formatiu, establida en 2000 hores, en virtut del que es disposa en els articles 6.2, 6.3, 39.4 i 39.6 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, i en el capítol I del títol I del Reial decret 1147/2011, de 29 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació de la formació professional del sistema educatiu, és necessari, tenint en compte els aspectes definits en la normativa anteriorment esmentada, establir el currículum complet d'aquests nous ense-

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte

DECRETO 11/2023, de 3 de febrero, del Consell, por el que se establece para la Comunitat Valenciana el currículo del ciclo formativo de grado superior correspondiente al título de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa. [2023/1171]

ÍNDICE

Preámbulo
Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación
Artículo 2. Currículo
Artículo 3. Organización y distribución horaria
Artículo 4. Módulos profesionales: Formación en centros de trabajo y Proyecto de mediación comunicativa
Artículo 5. Espacios y equipamiento
Artículo 6. Profesorado
Artículo 7. Docencia en inglés
Artículo 8. Autonomía de los centros
Artículo 9. Requisitos de los centros para impartir estas enseñanzas
Artículo 10. Evaluación, promoción y acreditación
Artículo 11. Adaptación a los distintos tipos y destinatarios de la oferta educativa
Artículo 12. Acreditación del profesorado de centros privados o públicos de titularidad diferente a la Administración educativa
Disposición adicional primera. Autorización de centros docentes
Disposición adicional segunda. Incidencia en las dotaciones de gasto
Disposición transitoria primera. Proceso de transición y derechos del alumnado que esté cursando el ciclo formativo establecido para la obtención del título de técnico o técnica superior en Interpretación de la Lengua de Signos, amparado por la Ley orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de ordenación general del sistema educativo
Disposición transitoria segunda. Efectos académicos
Disposición derogatoria única. Derogación normativa
Disposición final primera. Aplicación y desarrollo
Disposición final segunda. Entrada en vigor
Anexo I. Módulos Profesionales
Anexo II. Secuenciación y distribución horaria de los módulos profesionales.
Anexo III. Profesorado
Anexo IV. Currículo módulos profesionales: Inglés técnico I-S y II-S
Anexo V. Espacios mínimos
Anexo VI. Titulaciones académicas requeridas para la impartición de los módulos profesionales que conforman el ciclo formativo en centros de titularidad privada, o de otras administraciones distintas de la educativa

PREÁMBULO

El Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana establece en su artículo 53 que es de competencia exclusiva de la Generalitat la regulación y administración de la enseñanza en toda su extensión, niveles y grados, modalidades y especialidades, en el ámbito de sus competencias, sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo veintisiete de la Constitución Española y en las leyes orgánicas que, conforme al apartado uno de su artículo ochenta y uno, la desarrollen.

Una vez aprobado y publicado en el *Boletín Oficial del Estado* el Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, por el que se establece el título de Técnico Superior en Mediación Comunicativa y se fijan sus enseñanzas mínimas, cuyos contenidos básicos representan el 50% de la duración total del currículo de este ciclo formativo, establecida en 2000 horas, en virtud de lo dispuesto en los artículos 6.2, 6.3, 39.4 y 39.6 de la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, y en el capítulo I del título I del Real decreto 1147/2011, de 29 de julio, por el que se establece la ordenación de la formación profesional del sistema educativo, es necesario, teniendo en cuenta los aspectos definidos en la normativa anteriormente citada, establecer el currículo completo de estas nuevas

nyaments de Formació Professional inicial vinculats al títol esmentat en l'àmbit d'aquesta Comunitat Autònoma, ampliant i contextualitzant els continguts dels mòduls professionals, respectant el perfil professional d'aquest, per a donar resposta als reptes i a les circumstàncies actuals del sistema educatiu i laboral.

La implantació del currículum objecte de regulació d'aquest decret del Consell tingué lloc a partir del curs escolar 2016-2017, per als ensenyaments (mòduls professionals) seqüenciats en el curs primer de l'annex II d'aquest decret del Consell, i en el curs 2017-2018, per als ensenyaments (mòduls professionals) seqüenciats en el segon curs del mencionat annex II. Simultàniament, en els mateixos cursos acadèmics, deixaren d'impartir-se els corresponents al primer i segon cursos dels ensenyaments establits per a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica superiors en Interpretació de la llengua de Signes, emparat per la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu.

La present norma s'ha elaborat de manera coherent amb la normativa estatal, de la Unió Europea i la de la Comunitat Valenciana, amb la intenció de mantindre un marc normatiu estable, predictible, integrat i clar, donant compliment amb això al principi de seguretat jurídica.

Es completa així eficaçment i eficientment, el marc legal establit pel Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, que estableix l'esmentat títol i els seus ensenyaments mínims, introduint la regulació adequada i imprescindible, que estableix les obligacions necessàries a fi d'atendre l'objectiu que es pretén aconseguir, seguint el principi de proporcionalitat.

En aplicació del principi de transparència, s'ha donat publicitat a la iniciativa normativa i als documents propis del procés d'elaboració, s'ha sotmés l'expedient a informació i audiència pública, i s'ha publicat l'anunci corresponent en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* en compliment de l'article 133 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

S'ha prestat especial atenció a la definició de continguts de prevenció de riscos laborals, que permeten que tot l'alumnat puga obtindre el certificat de tècnic o tècnica en Prevenció de Riscos Laborals, Nivell Bàsic, expedit d'acord amb el que es disposa en el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció, i incorporant en el currículum formació en la llengua anglesa per a facilitar la seua mobilitat professional a qualsevol país europeu.

Aquest currículum requereix una posterior concreció en les programacions que l'equip docent ha d'elaborar, les quals han d'incorporar el disseny d'activitats d'aprenentatge i el desenvolupament d'actuacions flexibles que, en el marc de la normativa que regula l'organització dels centres, possibiliten adequacions particulars del currículum en cada centre docent d'acord amb els recursos disponibles, sense que en cap cas supose la supressió d'objectius que afecten la competència general del títol.

Fent ús de les competències de l'article 53 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, oït el Consell Valencià de Formació Professional, amb informe favorable de la Direcció General de Pressupostos, de l'Advocacia General de la Generalitat en la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, consultats els agents socials, a proposta de la consellera d'Educació, Cultura i Esport, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, i prèvia deliberació del Consell, en la reunió del dia 3 de febrer de 2023,

DECRETE

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. El present decret del Consell té com a objecte establir el currículum del cicle formatiu de grau superior vinculat al títol de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa, tenint en compte les característiques socioproductives, laborals i educatives de la Comunitat Valenciana. A aquests efectes, la identificació del títol, el perfil professional que s'expressa per la competència general, les competències professionals, personals i socials i la relació de qualificacions i, si és el cas, les unitats de competència del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, així com l'entorn professional i la prospectiva del títol

enseñanzas de Formación Profesional inicial vinculadas al título mencionado en el ámbito de esta Comunidad Autónoma, ampliando y contextualizando los contenidos de los módulos profesionales, respetando el perfil profesional del mismo, para dar respuesta a los retos y a las circunstancias actuales del sistema educativo y laboral.

La implantación del currículo objeto de regulación del presente decreto del Consell tuvo lugar a partir del curso escolar 2016-2017, para las enseñanzas (módulos profesionales) secuenciadas en el curso primero del anexo II del presente decreto del Consell y en el curso 2017-2018, para las enseñanzas (módulos profesionales) secuenciadas en el segundo curso del mencionado anexo II. Simultáneamente, en los mismos cursos académicos, dejaron de impartirse las correspondientes al primer y segundo cursos de las enseñanzas establecidas para la obtención del título de técnico o técnica superiores en Interpretación de la Lengua de Signos, amparado por la Ley orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo.

La presente norma se ha elaborado de manera coherente con la normativa estatal, de la Unión Europea y la de la Comunitat Valenciana, con la intención de mantener un marco normativo estable, predecible, integrado y claro, dando cumplimiento con ello al principio de seguridad jurídica.

Se completa así eficaz y eficientemente, el marco legal establecido por el Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, que establece el mencionado título y sus enseñanzas mínimas, introduciendo la regulación adecuada e imprescindible, que establece las obligaciones necesarias a fin de atender el objetivo que se pretende conseguir, siguiendo el principio de proporcionalidad.

En aplicación del principio de transparencia, se ha dado publicidad a la iniciativa normativa y a los documentos propios del proceso de elaboración, se ha sometido el expediente a información y audiencia pública, y se ha publicado el anuncio correspondiente en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* en cumplimiento del artículo 133 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas.

Se ha prestado especial atención a la definición de los contenidos de prevención de riesgos laborales, que permitan que todo el alumnado pueda obtener el certificado de técnico o técnica en Prevención de Riesgos Laborales, Nivel Básico, expedido de acuerdo con lo dispuesto en el Real decreto 39/1997, de 17 de enero, por el que se aprueba el Reglamento de los Servicios de Prevención, e incorporando en el currículo formación en la lengua inglesa para facilitar su movilidad profesional a cualquier país europeo.

Este currículo requiere una posterior concreción en las programaciones que el equipo docente ha de elaborar, las cuales han de incorporar el diseño de actividades de aprendizaje y el desarrollo de actuaciones flexibles que, en el marco de la normativa que regula la organización de los centros, posibiliten adecuaciones particulares del currículo en cada centro docente de acuerdo con los recursos disponibles, sin que en ningún caso suponga la supresión de objetivos que afecten a la competencia general del título.

En uso de las competencias del artículo 53 del Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, oído el Consejo Valenciano de Formación Profesional, con informe favorable de la Dirección General de Presupuestos, de la Abogacía General de la Generalitat en la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, consultados los agentes sociales, a propuesta de la consellera de Educación, Cultura y Deporte, conforme con el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, y previa deliberación del Consell, en la reunión del día 3 de febrero de 2023,

DECRETO

Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación

1. El presente decreto del Consell tiene por objeto establecer el currículo del ciclo formativo de grado superior vinculado al título de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa, teniendo en cuenta las características socio-productivas, laborales y educativas de la Comunitat Valenciana. A estos efectos, la identificación del título, el perfil profesional que viene expresado por la competencia general, las competencias profesionales, personales y sociales y la relación de cualificaciones y, en su caso, las unidades de competencia del Catálogo Nacional de Cualificaciones Profesionales, así como el entorno profe-

en el sector o sectors són els que es defineixen en el títol de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa, determinat en el Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix el mencionat títol i els seus ensenyaments mínims.

2. El que s'ha disposat en aquest decret del Consell s'aplicarà en els centres docents que desenvolupen els ensenyaments del cicle formatiu de grau superior de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa, ubicats en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

Article 2. Currículum

1. La duració total del currículum d'aquest cicle formatiu, inclosa tant la càrrega lectiva dels seus mòduls professionals com la càrrega lectiva reservada per a la docència en anglés, és de 2.000 hores.

2. Els seus objectius generals, els mòduls professionals, així com les orientacions pedagògiques, són els que s'estableixen per a cadascun d'ells en el Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre.

3. Els continguts, els resultats d'aprenentatge i els seus criteris d'avaluació, d'aquests mòduls professionals s'estableixen en l'annex I del present decret del Consell.

Article 3. Organització i distribució horària

La impartició dels mòduls professionals d'aquest cicle formatiu, quan s'oferisca en règim presencial ordinari, s'organitzarà en dos cursos acadèmics. La seqüenciació en cada curs acadèmic, la seua càrrega lectiva completa i la distribució horària setmanal es concreten en l'annex II d'aquest decret del Consell.

Article 4. Mòduls professionals: Formació en centres de treball i Projecte de mediació comunicativa

1. El mòdul professional de Formació en centres de treball es farà, amb caràcter general, en el tercer trimestre del segon curs.

2. El mòdul professional de Projecte de mediació comunicativa consistirà en la realització individual d'un projecte de caràcter integrador i complementari de la resta dels mòduls professionals que componen el cicle formatiu, que es presentarà i defensarà davant d'un tribunal format per professorat de l'equip docent del cicle formatiu. Es desenvoluparà amb caràcter general, durant l'últim trimestre del segon curs, i podrà coincidir amb la realització del mòdul professional de Formació en Centres de Treball. El desenvolupament i el seguiment d'aquest mòdul haurà de compaginar la tutoria individual i col·lectiva i la seua avaluació, per ser de caràcter integrador i complementari de la resta dels mòduls que componen el cicle formatiu, quedarà condicionada a l'avaluació positiva d'aquests.

Article 5. Espais i equipament

1. Els espais mínims que han de reunir els centres educatius per a permetre el desenvolupament dels ensenyaments d'aquest cicle formatiu, complint la normativa sobre prevenció de riscos laborals, així com la normativa sobre seguretat i salut en el lloc de treball, són els establits en l'annex V d'aquest decret del Consell.

2. Els espais formatius establits poden ser ocupats per diferents grups d'alumnat que cursen el mateix cicle formatiu o uns altres cicles o etapes educatives, i no necessàriament han de diferenciar-se mitjançant tancaments.

3. L'equipament, a més de ser el necessari i suficient per a garantir l'adquisició dels resultats d'aprenentatge i la qualitat de l'ensenyament a l'alumnat segons el sistema de qualitat adoptat, haurà de complir les condicions següents:

a) Els equips, les màquines i el material anàleg que s'utilitzen han de disposar de la instal·lació necessària perquè funcionen correctament, i han de complir les normes de seguretat i prevenció de riscos i totes altres que hi siguen aplicables.

b) La quantitat i les característiques hauran d'estar en funció del nombre d'alumnes i permetre l'adquisició dels resultats d'aprenentatge, tenint en compte els criteris d'avaluació i els continguts que s'inclouen en cada un dels mòduls professionals que s'impartisquen en els espais indicats.

Article 6. Professorat

1. Els aspectes referents a les especialitats del professorat amb atribució docent en els mòduls professionals del cicle formatiu de grau

sional y la prospectiva del título en el sector o sectores son los que se definen en el título de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa, determinado en el Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, por el que se establece el mencionado título y sus enseñanzas mínimas.

2. Lo dispuesto en este decreto del Consell será de aplicación en los centros docentes que desarrollen las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa, ubicados en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana.

Artículo 2. Currículum

1. La duración total del currículo de este ciclo formativo, incluida tanto la carga lectiva de sus módulos profesionales como la carga lectiva reservada para la docencia en inglés, es de 2.000 horas.

2. Sus objetivos generales, los módulos profesionales, así como las orientaciones pedagógicas, son los que se establecen para cada uno de ellos en el Real decreto 831/2014, de 3 de octubre.

3. Los contenidos, los resultados de aprendizaje y sus criterios de evaluación, de estos módulos profesionales se establecen en el anexo I del presente decreto del Consell.

Artículo 3. Organización y distribución horaria

La impartición de los módulos profesionales de este ciclo formativo, cuando se oferte en régimen presencial ordinario, se organizará en dos cursos académicos. La secuenciación en cada curso académico, su carga lectiva completa y la distribución horaria semanal se concretan en el anexo II del presente decreto del Consell.

Artículo 4. Módulos profesionales: Formación en centros de trabajo y Proyecto de mediación comunicativa

1. El módulo profesional de Formación en centros de trabajo se realizará, con carácter general, en el tercer trimestre del segundo curso.

2. El módulo profesional de Proyecto de mediación comunicativa consistirá en la realización individual de un proyecto de carácter integrador y complementario del resto de los módulos profesionales que componen el ciclo formativo, que se presentará y defenderá, ante un tribunal formado por profesorado del equipo docente del ciclo formativo. Se desarrollará con carácter general, durante el último trimestre del segundo curso, pudiendo coincidir con la realización del módulo profesional de Formación en Centros de Trabajo. El desarrollo y seguimiento de este módulo deberá compaginar la tutoría individual y colectiva y su evaluación, por ser de carácter integrador y complementario del resto de los módulos que componen el ciclo formativo, quedará condicionada a la evaluación positiva de estos.

Artículo 5. Espacios y equipamiento

1. Los espacios mínimos que deben reunir los centros educativos para permitir el desarrollo de las enseñanzas de este ciclo formativo, cumpliendo con la normativa sobre prevención de riesgos laborales, así como la normativa sobre seguridad y salud en el puesto de trabajo son los establecidos en el anexo V de este decreto del Consell.

2. Los espacios formativos establecidos pueden ser ocupados por diferentes grupos de alumnado que cursen el mismo u otros ciclos formativos, o etapas educativas y no necesariamente deben diferenciarse mediante cerramientos.

3. El equipamiento, además de ser el necesario y suficiente para garantizar la adquisición de los resultados de aprendizaje y la calidad de la enseñanza al alumnado según el sistema de calidad adoptado, deberá cumplir las siguientes condiciones:

a) Los equipos, máquinas y material análogo que se emplee dispondrán de la instalación necesaria para su correcto funcionamiento y cumplirán con las normas de seguridad y prevención de riesgos y con cuantas otras sean de aplicación.

b) Su cantidad y características deberá estar en función del número de alumnos/as y permitir la adquisición de los resultados de aprendizaje, teniendo en cuenta los criterios de evaluación y los contenidos que se incluyen en cada uno de los módulos profesionales que se impartan en los referidos espacios.

Artículo 6. Profesorado

1. Los aspectos referentes a las especialidades del profesorado con atribución docente en los módulos profesionales del ciclo formativo de

superior en Mediació Comunicativa indicats en el punt 2 de l'article 2 del present són els regulats en la normativa estatal de caràcter bàsic, concretament en l'annex III A) del Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre.

Els requisits i especialitats de formació inicial del professorat amb atribució docent en el mòdul professional d'Anglés Tècnic inclòs en l'article 7, es determinen en l'annex III del present decret del Consell.

2. Per tal de garantir la qualitat d'aquests ensenyaments, per a poder impartir els mòduls professionals que conformen el cicle formatiu, el professorat dels centres docents no pertanyents a l'administració educativa, ubicats en l'àmbit territorial de la Comunitat, han de tenir la corresponent titulació acadèmica que s'indica en l'annex VI del present decret i a més acreditar la formació pedagògica i didàctica a què fa referència l'article 100.2 de la LOE. La titulació acadèmica universitària requerida s'adaptarà a la seua equivalència de grau / màster universitari. En tot cas, s'exigirà que els ensenyaments conduents a les titulacions esmentades engloben els objectius dels mòduls professionals i, si aquests objectius no hi estan inclosos, a més de la titulació haurà d'acreditar-se, mitjançant «certificació», una experiència laboral de, almenys, tres anys en el sector vinculat a la família professional, realitzant activitats productives en empreses relacionades implícitament amb els resultats d'aprenentatge.

3. En relació amb el professorat especialista, haurà de posseir els requisits indicats en els apartats 3, 4 i 5 de l'article 12 del mencionat Reial decret 831/2014, de 3 de octubre, en el cas de la competència docent atribuïda a professorat especialista.

Article 7. Docència en anglés

1. A fi que l'alumnat conega la llengua anglesa, en els vessants oral i escrit, que li permeta resoldre situacions que impliquen la producció i comprensió de textos relacionats amb la professió, conéixer els avanços d'uns altres països, fer propostes d'innovació en el seu àmbit professional i facilitar la seua mobilitat a qualsevol país europeu, el currículum d'aquest cicle formatiu incorpora la llengua anglesa de manera integrada en dos mòduls professionals d'entre els que componen la totalitat del cicle formatiu.

2. Aquests mòduls seran impartits de manera voluntària pel professorat que hi tinga atribució docent que, a més, posseïsca l'habilitació lingüística en anglés d'acord amb la normativa aplicable a la Comunitat Valenciana. A fi de garantir que l'ensenyament en anglés s'impartisca en els dos cursos acadèmics del cicle formatiu de manera continuada, es triaran mòduls professionals d'ambdós cursos, i els mòduls susceptibles de ser impartits en llengua anglesa són els relacionats amb les unitats de competència incloses en el títol.

3. Com a conseqüència de la major complexitat que suposa la transmissió i recepció d'ensenyaments en una llengua diferent de la materna, els mòduls professionals impartits en llengua anglesa incrementaran la seua càrrega horària lectiva en tres hores setmanals per al mòdul que s'impartisca en el primer curs, i dues hores per al que es desenvolupe durant el segon curs. A més, el professorat que impartisca els dits mòduls professionals tindrà assignades en el seu horari individual tres hores setmanals de les complementàries al servei del centre per a la seua preparació.

4. Si no es compleixen les condicions indicades, amb caràcter excepcional i de manera transitòria, els centres autoritzats per a impartir el cicle formatiu, en el marc general del seu projecte educatiu concretaran i desenvoluparan el currículum del cicle formatiu incloent-hi un mòdul d'Anglés tècnic en cada curs acadèmic, la llengua vehicular dels quals serà l'anglés, amb una càrrega horària de tres hores setmanals en el primer curs i dues hores setmanals en el segon curs. El currículum d'aquests mòduls d'Anglés tècnic es concreta en l'annex IV.

Article 8. Autonomia dels centres

1. Els centres educatius disposaran, d'acord amb la legislació aplicable en cada cas, de la necessària autonomia pedagògica, d'organització i de gestió econòmica per al desenvolupament dels ensenyaments i la seua adaptació a les característiques concretes de l'entorn socioeconòmic, cultural i professional.

2. En el marc general del projecte educatiu i d'acord amb les característiques del seu entorn productiu, els centres autoritzats per a impartir el cicle formatiu concretaran i desenvoluparan el currículum mitjançant

grado superior en Mediación Comunicativa indicados en el punto 2 del artículo 2 del presente decreto son los regulados en la normativa estatal de carácter básico, concretamente en el anexo III A) del Real decreto 831/2014, de 3 de octubre.

Los requisitos y especialidades de formación inicial del profesorado con atribución docente en el módulo profesional de Inglés Técnico incluido en el artículo 7, se determinan en el anexo III del presente decreto del Consell.

2. Con el fin de garantizar la calidad de estas enseñanzas, para poder impartir los módulos profesionales que conforman el ciclo formativo, el profesorado de los centros docentes no pertenecientes a la administración educativa, ubicados en el ámbito territorial de la Comunitat, deberán poseer la correspondiente titulación académica que se indica en el anexo VI del presente decreto y además acreditar la formación pedagógica y didáctica a la que hace referencia el artículo 100.2 de la LOE. La titulación académica universitaria requerida se adaptará a su equivalencia de grado / máster universitario. En todo caso, se exigirá que las enseñanzas conducentes a las titulaciones citadas engloben los objetivos de los módulos profesionales y, si estos objetivos no estuvieran incluidos, además de la titulación deberá acreditarse, mediante «certificación», una experiencia laboral de, al menos, tres años en el sector vinculado a la familia profesional, realizando actividades productivas en empresas relacionadas implícitamente con los resultados de aprendizaje.

3. En relación al profesorado especialista deberá poseer los requisitos indicados en los apartados 3, 4 y 5 del artículo 12 del mencionado del Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, en el caso de la competencia docencia atribuida al profesorado especialista.

Artículo 7. Docencia en inglés

1. Con el fin de que el alumnado conozca la lengua inglesa, en sus vertientes oral y escrita, que le permita resolver situaciones que impliquen la producción y comprensión de textos relacionados con la profesión, conocer los avances de otros países, realizar propuestas de innovación en su ámbito profesional y facilitar su movilidad a cualquier país europeo, el currículo de este ciclo formativo incorpora la lengua inglesa de forma integrada en dos módulos profesionales de entre los que componen la totalidad del ciclo formativo.

2. Estos módulos se impartirán de forma voluntaria por el profesorado con atribución docente en los mismos que, además, posea la habilitación lingüística en inglés de acuerdo con la normativa aplicable en la Comunitat Valenciana. Al objeto de garantizar que la enseñanza en inglés se imparta en los dos cursos académicos del ciclo formativo de forma continuada, se elegirán módulos profesionales de ambos cursos, y los módulos susceptibles de ser impartidos en lengua inglesa son los relacionados con las unidades de competencia incluidas en el título.

3. Como consecuencia de la mayor complejidad que supone la transmisión y recepción de enseñanzas en una lengua diferente a la materna, los módulos profesionales impartidos en lengua inglesa incrementarán su carga horaria lectiva, en tres horas semanales para el módulo que se imparta en el primer curso y dos horas para el que se desarrolle durante el segundo curso. Además, el profesorado que imparta dichos módulos profesionales tendrá asignadas en su horario individual, tres horas semanales de las complementarias al servicio del centro para su preparación.

4. Si no se cumplen las condiciones indicadas con carácter excepcional y de forma transitoria, los centros autorizados para impartir el ciclo formativo, en el marco general de su proyecto educativo concretarán y desarrollarán el currículo del ciclo formativo incluyendo un módulo de Inglés técnico en cada curso académico, cuya lengua vehicular será el inglés, con una carga horaria de tres horas semanales en el primer curso y dos horas semanales en el segundo curso. El currículo de estos módulos de Inglés técnico se concreta en el anexo IV.

Artículo 8. Autonomía de los centros

1. Los centros educativos dispondrán, de acuerdo con la legislación aplicable en cada caso, de la necesaria autonomía pedagógica, de organización y de gestión económica para el desarrollo de las enseñanzas y su adaptación a las características concretas del entorno socioeconómico, cultural y profesional.

2. En el marco general del proyecto educativo y en función de las características de su entorno productivo, los centros autorizados para impartir el ciclo formativo concretarán y desarrollarán el currículo

l'elaboració del projecte curricular del cicle formatiu i de les programacions didàctiques de cada un dels seus mòduls professionals, en els termes establits en aquest decret del Consell potenciant o creant la cultura de prevenció de riscos laborals en els espais on s'impartisquen els diferents mòduls professionals, així com una cultura de respecte ambiental, treball de qualitat realitzat d'acord amb les normes de qualitat, creativitat, innovació i igualtat de gèneres.

3. La conselleria amb competències en aquests ensenyaments de Formació Professional afavorirà l'elaboració de projectes d'innovació, així com de models de programació docent i de materials didàctics, que faciliten al professorat el desenvolupament del currículum.

4. Els centres, en l'exercici de la seua autonomia, podran adoptar experimentacions, plans de treball, formes d'organització o ampliació de l'horari escolar en els termes que establisca la conselleria amb competències en aquests ensenyaments de Formació Professional, sense que, en cap cas, s'imposen aportacions a l'alumnat ni exigències per a aquesta.

Article 9. Requisits dels centres per a impartir aquests ensenyaments

Tots els centres de titularitat pública o privada ubicats en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana que oferisquen ensenyaments conduents a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa, s'ajustaran al que estableixen la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, i les normes que la desenvolupen i, en tot cas, hauran de complir els requisits que s'estableixen en l'article 46 del Reial decret 1147/2011, de 29 de juliol, a més d'allò que s'estableix en el Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, i les normes que el desenvolupen.

Article 10. Avaluació, promoció i acreditació

Per a l'avaluació, promoció i acreditació de la formació establida en aquest decret del Consell, caldrà ajustar-se a les normes que expressament dicte la conselleria amb competències en aquests ensenyaments de Formació Professional.

Article 11. Adaptació als distints tipus i destinataris de l'oferta educativa

La conselleria amb competències en aquests ensenyaments de Formació Professional podrà realitzar ofertes formatives, d'aquest cicle formatiu, adaptades a les necessitats específiques de col·lectius desfavorits o amb risc d'exclusió social i adequar els ensenyaments del cicle a les característiques dels distints tipus d'oferta educativa, a fi d'adaptar-se a les característiques dels destinataris.

Article 12. Acreditació del professorat de centres privats o públics de titularitat diferent de l'Administració educativa

1. El professorat dels centres de titularitat privada o de titularitat pública d'una altra administració diferent de

l'educativa que, en la data d'entrada en vigor d'aquest decret del Consell, no tinga els requisits acadèmics exigits en l'article 6 del present decret del Consell, podrà impartir els corresponents mòduls professionals que conformen el present currículum, si estan en algun dels supòsits següents:

a) Professorat que haja impartit docència en els centres especificats en aquest article, sempre que disposara per a això dels requisits acadèmics requerits, durant un període de dos cursos acadèmics complets, o a falta d'això, dotze mesos en períodes continus o discontinus, dins dels quatre cursos anteriors a l'entrada en vigor d'aquest decret del Consell, en el mateix mòdul professional inclòs en un cicle formatiu emparat per la LOGSE que siga objecte de la convalidació establida en l'annex IV del Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre. L'acreditació docent corresponent podrà sol·licitar-se durant un any a l'entrada en vigor del present decret del Consell.

b) Professorat que tinga una titulació acadèmica universitària i la formació pedagògica i didàctica requerides, i acredite, a més, una experiència laboral de com a mínim tres anys en el sector vinculat a la família professional realitzant activitats productives o docents en empreses relacionades implícitament amb els resultats d'aprenentatge del mòdul professional.

2. El procediment que s'ha de seguir per a obtenir l'acreditació docent establida en aquest article serà el següent:

mediante la elaboración del proyecto curricular del ciclo formativo y de las programaciones didácticas de cada uno de sus módulos profesionales, en los términos establecidos en este decreto del Consell, potenciando o creando la cultura de prevención de riesgos laborales en los espacios donde se impartan los diferentes módulos profesionales, así como una cultura de respeto ambiental, trabajo de calidad realizado conforme a las normas de calidad, creatividad, innovación e igualdad de géneros.

3. La conselleria con competencias en estas enseñanzas de Formación Profesional favorecerá la elaboración de proyectos de innovación, así como de modelos de programación docente y de materiales didácticos, que faciliten al profesorado el desarrollo del currículo.

4. Los centros, en el ejercicio de su autonomía, podrán adoptar experimentaciones, planes de trabajo, formas de organización o ampliación del horario escolar en los términos que establezca la conselleria con competencias en estas enseñanzas de Formación Profesional, sin que, en ningún caso, se impongan aportaciones al alumnado ni exigencias para la misma.

Artículo 9. Requisitos de los centros para impartir estas enseñanzas

Todos los centros de titularidad pública o privada ubicados en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana que ofrezcan enseñanzas conducentes a la obtención del título de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa, se ajustarán a lo establecido en la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, y en las normas que la desarrollen y, en todo caso, deberán cumplir los requisitos que se establecen en el artículo 46 del Real decreto 1147/2011, de 29 de julio, además de lo establecido en el Real decreto 831/2014, de 3 de octubre y normas que lo desarrollen.

Artículo 10. Evaluación, promoción y acreditación

Para la evaluación, promoción y acreditación de la formación establecida en este decreto se atenderá a las normas que expresamente dicte la conselleria con competencias en estas enseñanzas de Formación Profesional.

Artículo 11. Adaptación a los distintos tipos y destinatarios de la oferta educativa

La conselleria con competencias en estas enseñanzas de Formación Profesional podrá realizar ofertas formativas, de este ciclo formativo, adaptadas a las necesidades específicas de colectivos desfavorecidos o con riesgo de exclusión social y adecuar las enseñanzas del mismo a las características de los distintos tipos de oferta educativa con objeto de adaptarse a las características de los destinatarios.

Artículo 12. Acreditación del profesorado de centros privados o públicos de titularidad diferente a la Administración educativa

1. El profesorado de los centros de titularidad privada o de titularidad pública de otra administración distinta a la educativa que, en la fecha de entrada en vigor de este decreto del Consell, carezca de los requisitos académicos exigidos en el artículo 6 del presente decreto del Consell podrá impartir los correspondientes módulos profesionales que conforman el presente currículo si se encuentran en alguno de los siguientes supuestos:

a) Profesorado que haya impartido docencia en los centros especificados en este artículo, siempre que dispusiese para ello de los requisitos académicos requeridos, durante un periodo de dos cursos académicos completos, o en su defecto doce meses en periodos continuos o discontinuos, dentro de los cuatro cursos anteriores a la entrada en vigor del presente decreto del Consell, en el mismo módulo profesional incluido en un ciclo formativo amparado por la LOGSE que sea objeto de la convalidación establecida en el anexo IV del Real decreto 831/2014, de 3 de octubre. La acreditación docente correspondiente podrá solicitarse durante un año a la entrada en vigor del presente decreto del Consell.

b) Profesorado que disponga de una titulación académica universitaria y de la formación pedagógica y didáctica requerida, y además acredite una experiencia laboral de al menos tres años en el sector vinculado a la familia profesional, realizando actividades productivas o docentes en empresas relacionadas implícitamente con los resultados de aprendizaje del módulo profesional.

2. El procedimiento a seguir para obtener la acreditación docente establecida en este artículo será el siguiente:

El professorat que considere reunir els requisits necessaris ho sol·licitarà a la corresponent direcció territorial amb competències en educació, i haurà d'adjuntar la documentació següent:

– Fotocòpia compulsada del títol acadèmic oficial.

– Documents justificatius de complir els requisits indicats en els apartats *a*) i/o *b*) d'aquest article.

3. La persona titular de la direcció territorial, amb un informe previ del seu Servei d'Inspecció d'Educació, elevarà una proposta de resolució davant de l'òrgan administratiu competent en matèria d'ordenació d'aquests ensenyaments de Formació Professional, de la conselleria amb competències en matèria d'educació, que dictarà una resolució individualitzada respecte d'això.

Contra la resolució, i segons es preveu en l'article 122.1 *in fine* de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, la persona interessada podrà presentar recurs d'alçada, en el termini d'un mes des de la seua notificació, davant de la Secretària Autonòmica de què depenga el mencionat òrgan administratiu competent, aspecte que haurà de constar en la mencionada resolució. Aquestes resolucions quedaran inscrites en un registre creat a aquest efecte.

Transcorregut aquest termini sense haver-se interposat el recurs, la resolució serà ferma amb caràcter general.

Si l'acte no fora exprés el sol·licitant i altres possibles interessats podran interposar recurs d'alçada en qualsevol moment a partir de l'endemà del dia en què, d'acord amb la seua normativa específica, es produïsquen els efectes del silenci administratiu.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Autorització de centres docents

Tots els centres de titularitat pública o privada ubicats en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana que, en la data d'entrada en vigor d'aquest decret del Consell, tinguen autoritzats ensenyaments conduents a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica superiors en Interpretació de la Llengua de Signes, emparat per la LOGSE, queden autoritzats per a impartir els ensenyaments conduents a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa, emparat per la LOE.

Segona. Incidència en les dotacions de despesa

La implementació i el desenvolupament posterior d'aquest decret del Consell s'haurà d'atendre amb els mitjans personals i materials de la conselleria competent en aquests ensenyaments de Formació Professional, en la quantia que prevegen els corresponents pressupostos anuals.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Primera. Procés de transició i drets de l'alumnat que curse el cicle formatiu establit per a l'obtenció del títol de tècnic o tècnica superiors en Interpretació de la llengua de Signes, emparat per la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu

1. L'alumnat que en finalitzar el curs escolar 2015-2016 complia les condicions requerides per a cursar els ensenyaments del segon curs del títol de tècnic o tècnica superiors en Interpretació de la Llengua de Signes emparat per la LOGSE, i que no va superar algun dels mòduls professionals del primer curs del corresponent cicle formatiu els ensenyaments del qual se substitueixen d'acord amb allò que s'ha indicat en la disposició addicional primera d'aquest decret del Consell, va comptar amb dues convocatòries en cada un dels dos anys successius per a poder superar els dits mòduls professionals, sempre amb el límit màxim de convocatòries pendents de realitzar per la persona interessada que estableix la normativa vigent en cada un dels règims d'impartició dels ensenyaments de Formació Professional.

Transcorregut el dit període, en el curs escolar 2018-2019, se li aplicaren les convalidacions, per als mòduls superats, establides en l'article 15 del Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic Superior en Mediació Comunicativa o norma bàsica

El profesorado que considere reunir los requisitos necesarios, lo solicitará a la correspondiente Dirección Territorial con competencias en Educación, adjuntando la siguiente documentación:

– Fotocopia compulsada del título académico oficial.

– Documentos justificativos de cumplir los requisitos indicados en el apartado *a* y/o b) de este artículo.

3. La persona titular de la dirección territorial, previo informe de su Servicio de Inspección de Educación, elevará propuesta de resolución ante el órgano administrativo competente en materia de ordenación de estas enseñanzas de Formación Profesional, de la conselleria con competencias en materia de educación, que dictará resolución individualizada al respecto.

Contra la resolución y según lo previsto en el artículo 122.1 *in fine* de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas, la persona interesada podrá presentar recurso de alzada, en el plazo de un mes desde su notificación, ante la Secretaría Autonómica de la que dependa el mencionado órgano administrativo competente, extremo que deberá constar en la mencionada resolución. Estas resoluciones quedarán inscritas en un registro creado al efecto.

Transcurrido dicho plazo sin haberse interpuesto el recurso, la resolución será firme a todos los efectos.

Si el acto no fuera expreso el solicitante y otros posibles interesados podrán interponer recurso de alzada en cualquier momento a partir del día siguiente a aquel en que, de acuerdo con su normativa específica, se produzcan los efectos del silencio administrativo.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Autorización de centros docentes

Todos los centros de titularidad pública o privada ubicados en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana que, en la fecha de entrada en vigor de este decreto del Consell, tengan autorizadas enseñanzas conducentes a la obtención del título de técnico o técnica superiores en Interpretación de la Lengua de Signos, amparado por la LOGSE, quedan autorizados para impartir las enseñanzas conducentes a la obtención del título de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa, amparado por la LOE.

Segunda. Incidencia en las dotaciones de gasto

La implementación y posterior desarrollo de este decreto del Consell deberá ser atendida con los medios personales y materiales de la conselleria competente en estas enseñanzas de Formación Profesional, en la cuantía que prevean los correspondientes presupuestos anuales.

DISPOSICIÓN TRANSITORIA

Primera. Proceso de transición y derechos del alumnado que esté cursando el ciclo formativo establecido para la obtención del título de técnico o técnica superiores en Interpretación de la Lengua de Signos, amparado por la Ley orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo.

1. El alumnado que, al finalizar el curso escolar 2015-2016, cumplía las condiciones requeridas para cursar las enseñanzas del segundo curso del título de técnico o técnica superiores en Interpretación de la Lengua de Signos amparado por la LOGSE, y que no superó alguno de los módulos profesionales del primer curso del correspondiente ciclo formativo cuyas enseñanzas se sustituyen de acuerdo con lo indicado en la disposición adicional primera del presente decreto del Consell, contó con dos convocatorias en cada uno de los dos años sucesivos para poder superar dichos módulos profesionales, siempre con el límite máximo de convocatorias pendientes de realizar por la persona interesada que establece la normativa vigente en cada uno de los regímenes de impartición de las enseñanzas de Formación Profesional.

Transcurrido dicho periodo, en el curso escolar 2018-2019, se le aplicaron las convalidaciones, para los módulos superados, establecidas en el artículo 15 del Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, por el que se establece el título de Técnico Superior en Mediación Comunicativa

que el substituïsca, regulat per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

2. A l'alumnat que, en finalitzar el curs escolar 2015-2016, no complia les condicions requerides per a cursar els ensenyaments del segon curs del títol de tècnic o tècnica superiors en Interpretació de la Llengua de Signes, emparat per la LOGSE, se li aplicaren les convalidacions establides en l'article 15 del Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic Superior en Mediació Comunicativa, o norma bàsica que el substituïsca regulat per la LOE.

3. L'alumnat que, en finalitzar el curs escolar 2016/2017, no complia, por no haver superat algun dels mòduls professionals del segon curs, les condicions requerides per a obtenir el títol de tècnic o tècnica superiors en Interpretació de la Llengua de Signes emparat per la LOGSE, va disposar de dues convocatòries en cada un dels dos cursos successius per a poder superar els dits mòduls professionals, a excepció del mòdul de Formació en centres de treball per al qual es disposà d'un curs escolar suplementari, sempre amb el límit màxim de convocatòries pendents de realitzar per l'interessat, que estableix la normativa vigent en cada un dels règims d'impartició de l'ensenyament de Formació Professional. A l'alumnat que, transcorregut el dit període, no haguera obtingut el corresponent títol, se li aplicaren les convalidacions, per als mòduls superats, establides en l'article 15 del Reial decret 831/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic Superior en Mediació Comunicativa, o norma bàsica que el substituïsca, regulat per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

Segona. Efectes acadèmics

Els efectes acadèmics derivats d'aquest decret del Consell s'entendran referits a partir del començament dels processos d'escolarització del curs 2016-2017.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o d'un rang inferior que s'oposen al que estableix aquesta norma.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Aplicació i desplegament

S'autoritza la persona que té la titularitat de la conselleria competent en matèria educativa per a dictar totes les disposicions que siguen necessàries per a l'aplicació i el desplegament del que disposa el present decret del Consell.

Segona. Entrada en vigor

Aquest decret del Consell entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana.*

València, 3 de febrer de 2023

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

La consellera d'Educació, Cultura i Esport,
RAQUEL TAMARIT IRANZO

o norma básica que lo sustituya, regulado por la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

2. Al alumnado que, al finalizar el curso escolar 2015-2016, no cumplía las condiciones requeridas para cursar las enseñanzas del segundo curso del título de técnico o técnica superiores en Interpretación de la Lengua de Signos, amparado por la LOGSE, se le aplicaron las convalidaciones establecidas en el artículo 15 del Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, por el que se establece el título de Técnico Superior en Mediación Comunicativa, o norma básica que lo sustituya regulado por la LOE.

3. El alumnado que, al finalizar el curso escolar 2016-2017, no cumplía, por no haber superado alguno de los módulos profesionales del segundo curso, las condiciones requeridas para obtener el título de técnico o técnica superiores en Interpretación de la Lengua de Signos amparado por la LOGSE, dispuso de dos convocatorias en cada uno de los dos cursos sucesivos para poder superar dichos módulos profesionales, a excepción del módulo de Formación en centros de trabajo para el que se dispuso de un curso escolar suplementario, siempre con el límite máximo de convocatorias pendientes de realizar por el interesado, que establece la normativa vigente en cada uno de los regímenes de impartición de las enseñanzas de Formación Profesional. Al alumnado que, transcurrido dicho periodo, no hubiera obtenido el correspondiente título, se le aplicaron las convalidaciones, para los módulos superados, establecidas en el artículo 15 del Real decreto 831/2014, de 3 de octubre, por el que se establece el título de Técnico Superior en Mediación Comunicativa, o norma básica que lo sustituya, regulado por la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

Segunda. Efectos académicos

Los efectos académicos derivados de este decreto del Consell se entenderán referidos a partir del comienzo de los procesos de escolarización del curso 2016-2017.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. Derogación normativa

Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o inferior rango se opongan a lo establecido en la presente norma.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Aplicación y desarrollo

Se autoriza a quien ostente la titularidad de la conselleria competente en materia educativa para dictar cuantas disposiciones sean necesarias para la aplicación y desarrollo de lo dispuesto en el presente decreto del Consell.

Segunda. Entrada en vigor

Este decreto del Consell entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*

València, 3 de febrero de 2023

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

La consellera de Educación, Cultura y Deporte,
RAQUEL TAMARIT IRANZO

ANNEX I

Mòduls professionals

1. Mòdul professional: Metodologia de la integració social de les persones amb dificultats de comunicació, llenguatge i parla.

Codi: 1111.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació

1. Caracteritza el context de la mediació en comunicació i analitza els processos d'integració i exclusió social.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els sectors d'intervenció en l'àmbit de la integració social.

b) S'han explicat els processos bàsics del desenvolupament evolutiu de l'ésser humà.

c) S'han descrit els processos i factors influents en la socialització de les persones.

d) S'han explicat els conceptes i processos bàsics de psicologia i sociologia aplicables als processos d'integració social.

e) S'han descrit els processos bàsics associats a la integració i exclusió social de persones i col·lectius.

f) S'han identificat els factors i indicadors d'exclusió social.

g) S'han valorat el prejudici i la discriminació com a causes d'exclusió social.

h) S'ha analitzat la influència dels factors culturals en la configuració de la marginació i la discapacitat.

2. Interpreta el marc de la intervenció social i relaciona la seua estructura jurídica i administrativa amb els serveis i programes d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'han explicat els antecedents i l'evolució dels sistemes de protecció social i d'atenció a la dependència.

b) S'han comparat diferents models de protecció social.

c) S'ha analitzat la situació de la protecció social en l'àmbit de la Unió Europea.

d) S'ha descrit l'actual marc administratiu, legislatiu i competencial de la intervenció social.

e) S'ha argumentat la importància dels sistemes de protecció social com a element d'integració i estabilitat social.

f) S'ha valorat la importància de la discriminació positiva en els processos d'igualtat.

g) S'ha descrit el paper del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa en el marc de la integració social.

h) S'han enumerat les principals prestacions i ajudes a les quals tenen dret els diferents col·lectius.

3. Determina mètodes, tècniques i instruments per a l'obtenció d'informació, i interpreta les seues característiques i l'àmbit d'aplicació.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els mètodes, les tècniques i els instruments principals per a l'obtenció d'informació.

b) S'han concretat els requisits d'aplicació dels diferents instruments i recursos.

c) S'han identificat les aplicacions, possibilitats i limitacions de les diverses tècniques i instruments.

d) S'han elaborat instruments coherents amb la seua finalitat.

e) S'han emprat les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'obtenció d'informació.

f) S'han seleccionat les tècniques d'anàlisis adequades a la situació.

g) S'ha justificat el paper de l'anàlisi de la realitat en l'èxit de la intervenció.

h) S'han valorat els aspectes ètics de la recollida i del tractament de la informació.

4. Determina els elements que constitueixen un projecte d'intervenció social, i relaciona els seus elements amb els diferents models de planificació.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els diferents nivells de planificació en la intervenció social.

b) S'han descrit les fases del procés de planificació.

c) S'han identificat els elements fonamentals de la planificació.

ANEXO I

Módulos profesionales

1. Módulo profesional: Metodología de la integración social de las personas con dificultades de comunicación, lenguaje y habla.

Código: 1111.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.

1. Caracteriza el contexto de la mediación en comunicación, analizando los procesos de integración y exclusión social.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los sectores de intervención en el ámbito de la integración social.

b) Se han explicado los procesos básicos del desarrollo evolutivo del ser humano.

c) Se han descrito los procesos y factores influyentes en la socialización de las personas.

d) Se han explicado los conceptos y procesos básicos de psicología y sociología aplicables a los procesos de integración social.

e) Se han descrito los procesos básicos asociados a la integración y exclusión social de personas y colectivos.

f) Se han identificado los factores e indicadores de exclusión social.

g) Se han valorado el prejuicio y la discriminación como causas de exclusión social.

h) Se ha analizado la influencia de los factores culturales en la configuración de la marginación y la discapacidad.

2. Interpreta el marco de la intervención social, relacionando su estructura jurídica y administrativa con los servicios y programas de intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se han explicado los antecedentes y la evolución de los sistemas de protección social y de atención a la dependencia.

b) Se han comparado diferentes modelos de protección social.

c) Se ha analizado la situación de la protección social en el ámbito de la Unión Europea.

d) Se ha descrito el actual marco administrativo, legislativo y competencial de la intervención social.

e) Se ha argumentado la importancia de los sistemas de protección social como elemento de integración y estabilidad social.

f) Se ha valorado la importancia de la discriminación positiva en los procesos de igualdad.

g) Se ha descrito el papel del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa en el marco de la integración social.

h) Se han enumerado las principales prestaciones y ayudas a las que tienen derecho los diferentes colectivos.

3. Determina métodos, técnicas e instrumentos para la obtención de información, interpretando sus características y el ámbito de aplicación.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los métodos, las técnicas y los instrumentos principales para la obtención de información.

b) Se han concretado los requisitos de aplicación de los diferentes instrumentos y recursos.

c) Se han identificado las aplicaciones, posibilidades y limitaciones de las diversas técnicas e instrumentos.

d) Se han elaborado instrumentos coherentes con su finalidad.

e) Se han empleado las tecnologías de la información y la comunicación para la obtención de información.

f) Se han seleccionado las técnicas de análisis adecuadas a la situación.

g) Se ha justificado el papel del análisis de la realidad en el éxito de la intervención.

h) Se han valorado los aspectos éticos de la recogida y del tratamiento de la información.

4. Determina los elementos que constituyen un proyecto de intervención social, relacionando sus elementos con los diferentes modelos de planificación.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los diferentes niveles de planificación en la intervención social.

b) Se han descrito las fases del proceso de planificación.

c) Se han identificado los elementos fundamentales de la planificación.

d) S'han comparat mètodes, tècniques i instruments aplicables en la intervenció social.

e) S'han identificat criteris per a la selecció del model de programació.

f) S'ha justificat la necessitat de fonamentar adequadament els projectes d'intervenció social.

g) S'ha valorat la necessitat de coherència entre els diferents elements de la programació.

5. Incorpora la perspectiva de gènere en l'elaboració dels projectes d'intervenció social i relaciona les estratègies i els criteris utilitzats amb el marc teòric i legal vigent.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha argumentat la importància de l'anàlisi de la realitat des de la perspectiva de gènere.

b) S'ha argumentat la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere en l'elaboració dels projectes d'intervenció social.

c) S'ha interpretat el marc legislatiu que promou la igualtat d'oportunitats.

d) S'han interpretat la informació i els recursos de les institucions i organismes d'igualtat que existisquen a l'entorn de la intervenció.

e) S'han identificat els criteris per a incorporar la perspectiva de gènere en els projectes.

f) S'han analitzat els protocols internacionals sobre l'ús del llenguatge no sexista.

g) S'ha utilitzat un llenguatge no sexista en la planificació dels projectes d'intervenció social.

6. Realitza activitats de control i seguiment de la intervenció i selecciona tècniques i instruments per a retroalimentar la pròpia activitat i la de l'equip interdisciplinari.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit models, tècniques i instruments d'avaluació.

b) S'han explicat les funcions i principis generals de l'avaluació.

c) S'han descrit les diferents fases de l'avaluació.

d) S'han concretat les tècniques, els indicadors, els criteris i els instruments d'avaluació.

e) S'han interpretat les dades obtingudes.

f) S'ha argumentat la necessitat de l'avaluació per a optimitzar el funcionament dels programes i garantir-ne la qualitat.

g) S'han emprat les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'elaboració i presentació d'informes d'avaluació i memòries.

B. Continguts:

a) Caracterització del context de la mediació en comunicació:

Identificació dels sectors d'intervenció en l'àmbit de la integració social.

Anàlisi dels processos bàsics del desenvolupament evolutiu de l'ésser humà:

– Motivació, emoció i intel·ligència socioemocional.

– Necessitats bàsiques.

Socialització i cicle vital.

Influència dels processos de transició al llarg de la vida en la integració o exclusió social de les persones.

Psicologia i sociologia aplicades als processos d'integració social:

– Integració, marginació i exclusió social.

Conceptes i teories sobre els processos d'integració i marginació social:

– Processos i factors influents en l'exclusió social. Indicadors.

– Estereotips, prejudici i discriminació.

– Valoració del prejudici i la discriminació com a causes d'exclusió.

– Anàlisi dels processos de formació d'actituds.

– Identitat personal i pertinença al grup.

Configuració cultural de la marginació i la discapacitat.

b) Interpretació del marc de la intervenció social:

La intervenció social:

– Origen, evolució històrica i situació actual dels sistemes de protecció social i d'atenció a la dependència.

– Identificació dels sectors de la intervenció: social, sociolaboral, socioeducatiu i sociosanitari.

d) Se han comparado métodos, técnicas e instrumentos aplicables en la intervención social.

e) Se han identificado criterios para la selección del modelo de programación.

f) Se ha justificado la necesidad de fundamentar adecuadamente los proyectos de intervención social.

g) Se ha valorado la necesidad de coherencia entre los diferentes elementos de la programación.

5. Incorpora la perspectiva de género en la elaboración de los proyectos de intervención social, relacionando las estrategias y criterios utilizados con el marco teórico y legal vigente.

Criterios de evaluación:

a) Se ha argumentado la importancia del análisis de la realidad desde la perspectiva de género.

b) Se ha argumentado la necesidad de incorporar la perspectiva de género en la elaboración de los proyectos de intervención social.

c) Se ha interpretado el marco legislativo que promueve la igualdad de oportunidades.

d) Se han interpretado la información y los recursos de las instituciones y organismos de igualdad que existan en el entorno de la intervención.

e) Se han identificado los criterios para incorporar la perspectiva de género en los proyectos.

f) Se han analizado los protocolos internacionales sobre el uso del lenguaje no sexista.

g) Se ha utilizado un lenguaje no sexista en la planificación de los proyectos de intervención social.

6. Realiza actividades de control y seguimiento de la intervención, seleccionando técnicas e instrumentos para retroalimentar la propia actividad y la del equipo interdisciplinar.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito modelos, técnicas e instrumentos de evaluación.

b) Se han explicado las funciones y principios generales de la evaluación.

c) Se han descrito las diferentes fases de la evaluación.

d) Se han concretado las técnicas, los indicadores, los criterios y los instrumentos de evaluación.

e) Se han interpretado los datos obtenidos.

f) Se ha argumentado la necesidad de la evaluación para optimizar el funcionamiento de los programas y garantizar su calidad.

g) Se han empleado las tecnologías de la información y la comunicación para la elaboración y presentación de informes de evaluación y memorias.

B. Contenidos:

a) Caracterización del contexto de la mediación en comunicación:

Identificación de los sectores de intervención en el ámbito de la integración social.

Análisis de los procesos básicos del desarrollo evolutivo del ser humano:

– Motivación, emoción e inteligencia socioemocional.

– Necesidades básicas.

Socialización y ciclo vital.

Influencia de los procesos de transición a lo largo de la vida en la integración o exclusión social de las personas.

Psicología y sociología aplicadas a los procesos de integración social:

– Integración, marginación y exclusión social.

Conceptos y teorías sobre los procesos de integración y marginación social:

– Procesos y factores influyentes en la exclusión social. Indicadores.

– Estereotipos, prejuicio y discriminación.

– Valoración del prejuicio y la discriminación como causas de exclusión.

– Análisis de los procesos de formación de actitudes.

– Identidad personal y pertenencia al grupo.

Configuración cultural de la marginación y la discapacidad.

b) Interpretación del marco de la intervención social:

La intervención social:

– Origen, evolución histórica y situación actual de los sistemas de protección social y de atención a la dependencia.

– Identificación de los sectores de la intervención: social, sociolaboral, socioeducativo y sociosanitario.

– Valoració de la protecció social com a dret.
Anàlisi dels models d'intervenció social a Espanya i als països del nostre entorn:
– Principis bàsics, estructura organitzativa i funcional.
– Recursos destinats a l'acció social.
– Situació de la protecció social en l'àmbit de la Unió Europea.

Marc administratiu, legislatiu i competencial de la intervenció social:
– Sistema d'atenció a la dependència.
El perfil professional del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa:
– Àmbits professionals del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa.
– Competències i funcions.
– Els equips professionals.
– La interdisciplinarietat en la integració social.
Prestacions i ajudes de les administracions als diferents col·lectius.

c) Determinació de mètodes, tècniques i instruments d'obtenció d'informació:
Mètodes i tècniques de la investigació social:
– Mètodes qualitatius i quantitatius.
Anàlisi de les principals fonts i sistemes de registre de la informació. L'observació: planificació. L'entrevista. Planificació i realització d'entrevistes: fases i paper de la persona entrevistadora. Principals dificultats. El qüestionari, l'enquesta i la recopilació documental.

Elaboració i aplicació d'instruments de recollida d'informació.

Possibilitats i limitacions de les diferents tècniques i instruments.
Les fonts d'informació:
– Models d'informes de diferents sectors: judicials i socials, psicològics i psiquiàtrics, i mèdics, entre altres.
Fiabilitat i validesa de la informació.
Ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació en la gestió de la informació.
Valoració dels aspectes ètics de la recollida d'informació.
d) Determinació dels elements que constitueixen un projecte d'intervenció social:
Programació d'intervencions socials:
– Concepte, funcions, models teòrics i tipus de planificació.
– Nivells de planificació: pla, programa i projecte.
– Principis generals i requisits de la planificació.
Tècniques de programació característiques de la intervenció social.
El procés de planificació. Fases i elements:
– Tècniques de definició de temps.
– Organització i gestió dels recursos materials i humans.
– Anàlisi de la coherència interna.
– Valoració de la planificació com a element indispensable de la intervenció.
e) Incorporació de la perspectiva de gènere en els projectes d'intervenció social:
Anàlisi de la realitat des de la perspectiva de gènere:
– Processos i tècniques.
Llenguatge, pensament i gènere.
Perspectiva històrica de la igualtat d'oportunitats.
Teoria de la construcció de gènere.
Creences, actituds i comportaments i igualtat entre homes i dones.

Rols, estereotip i valors en la igualtat d'oportunitats de gènere.

Marc legal de la igualtat d'oportunitats:
– Polítiques d'igualtat.
– Plans, programes i projectes d'igualtat d'oportunitats.
Anàlisi de diferents recursos i organismes que promouen la igualtat entre dones i homes:
– Tractament i transferència de la informació per a la promoció de la igualtat entre homes i dones i la conciliació de la vida familiar.

– Protocols internacionals. Guies i manuals de llenguatge no sexista.

– Valoración de la protección social como derecho.
Análisis de los modelos de intervención social en España y en los países de nuestro entorno:
– Principios básicos, estructura organizativa y funcional.
– Recursos destinados a la acción social.
– Situación de la protección social en el ámbito de la Unión Europea.
Marco administrativo, legislativo y competencial de la intervención social:
– Sistema de atención a la dependencia.
El perfil profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa:
– Ámbitos profesionales del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.
– Competencias y funciones.
– Los equipos profesionales.
– La interdisciplinariedad en la integración social.
Prestaciones y ayudas de las administraciones a los diferentes colectivos.
c) Determinación de métodos, técnicas e instrumentos de obtención de información:
Métodos y técnicas de la investigación social:
– Métodos cualitativos y cuantitativos.
Análisis de las principales fuentes y sistemas de registro de la información. La observación: planificación. La entrevista. Planificación y realización de entrevistas: fases y papel de la persona entrevistadora. Principales dificultades. El cuestionario, la encuesta y la recopilación documental.
Elaboración y aplicación de instrumentos de recogida de información.
Posibilidades y limitaciones de las diferentes técnicas e instrumentos.
Las fuentes de información:
– Modelos de informes de diferentes sectores: judiciales y sociales, psicológicos y psiquiátricos, y médicos, entre otros.
Fiabilidad y validez de la información.
Uso de las tecnologías de la información y de la comunicación en la gestión de la información.
Valoración de los aspectos éticos de la recogida de información.
d) Determinación de los elementos que constituyen un proyecto de intervención social:
Programación de intervenciones sociales:
– Concepto, funciones, modelos teóricos y tipos de planificación.
– Niveles de planificación: plan, programa y proyecto.
– Principios generales y requisitos de la planificación.
Técnicas de programación características de la intervención social.
El proceso de planificación. Fases y elementos:
– Técnicas de definición de tiempos.
– Organización y gestión de los recursos materiales y humanos.
– Análisis de la coherencia interna.
– Valoración de la planificación como elemento indispensable de la intervención.
e) Incorporación de la perspectiva de género en los proyectos de intervención social:
Análisis de la realidad desde la perspectiva de género:
– Procesos y técnicas.
Lenguaje, pensamiento y género.
Perspectiva histórica de la igualdad de oportunidades.
Teoría de la construcción de género.
Creencias, actitudes y comportamientos e igualdad entre hombres y mujeres.
Roles, estereotipo y valores en la igualdad de oportunidades de género.
Marco legal de la igualdad de oportunidades:
– Políticas de igualdad.
– Planes, programas y proyectos de igualdad de oportunidades.
Análisis de diferentes recursos y organismos que promueven la igualdad entre mujeres y hombres:
– Tratamiento y transferencia de la información para la promoción de la igualdad entre hombres y mujeres y la conciliación de la vida familiar.
– Protocolos internacionales. Guías y manuales de lenguaje no sexista.

f) Realització d'activitats de control i seguiment de la intervenció:

Avaluació d'intervencions socials:
– Models, tècniques i instruments.
– Funcions i finalitat de la avaluació.
– Criteris per a l'elecció d'un model d'avaluació.
Fases i elements de l'avaluació.
Anàlisi de tècniques i instruments d'avaluació.
Organització dels recursos i activitats d'avaluació.
Interpretació i anàlisi de les dades obtingudes en l'avaluació.
Importància de l'avaluació en els programes de qualitat de la intervenció.
Elaboració i presentació d'informes d'avaluació i de memòries.

Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en la gestió de la informació.
Valoració de l'objectivitat en l'avaluació.

2. Mòdul professional: Sensibilització social i participació.
Codi: 1112.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Caracteritza el col·lectiu de les persones sordes i de les persones sordcegues, i n'analitza les característiques psicosocials i culturals.
Criteris d'avaluació:
a) S'han identificat les característiques psicosocials i culturals de les persones sordes i sordcegues.
b) S'han identificat la comunitat sorda i la sordcega i els elements estructurals de cadascuna d'aquestes.
c) S'han relacionat les característiques psicosocials de les persones sordes i de les sordcegues amb les seues necessitats comunicatives.
d) S'ha valorat l'heterogeneïtat del col·lectiu de les persones sordes i el de persones sordcegues.
e) S'han analitzat els factors que propicien la dependència en les persones sordes i sordcegues.
f) S'ha argumentat el valor identitari de la llengua de signes.
g) S'ha analitzat la influència dels diferents àmbits en el desenvolupament de les persones sordes i sordcegues.
2. Dissenya programes de sensibilització social i de promoció de la participació de les persones sordes, persones sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació, i analitza els diferents mitjans de comunicació social.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha interpretat el marc legal que reconeix els drets de les persones sordes i sordcegues.
b) S'han identificat les temàtiques i els àmbits que afecten la comunitat sorda i la sordcega.
c) S'han establit estratègies per a promoure la participació de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació en el procés de planificació.
d) S'han determinat els objectius dels programes de sensibilització social relatius a les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.
e) S'han analitzat els principis metodològics de la sensibilització social.
f) S'han dissenyat activitats de sensibilització coherents amb les característiques i necessitats dels col·lectius destinataris.
g) S'han definit els recursos espacials, materials i personals.
h) S'han seleccionat les tècniques de comunicació social.
3. Organitza les accions per a promoure la sensibilització social, i estableix vies per a fomentar i mantindre la participació de les persones sordes, persones sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.
Criteris d'avaluació:
a) S'han seleccionat tècniques i recursos de suport per a promoure les accions de sensibilització social.
b) S'han identificat els recursos no convencionals per a promoure les accions de sensibilització social.
c) S'ha valorat la participació de les persones sordes i amb dificultats de comunicació com un recurs no convencional per a la intervenció.

f) Realización de actividades de control y seguimiento de la intervención:
Evaluación de intervenciones sociales:
– Modelos, técnicas e instrumentos.
– Funciones y finalidad de la evaluación.
– Criterios para la elección de un modelo de evaluación.
Fases y elementos de la evaluación.
Análisis de técnicas e instrumentos de evaluación.
Organización de los recursos y actividades de evaluación.
Interpretación y análisis de los datos obtenidos en la evaluación.
Importancia de la evaluación en los programas de calidad de la intervención.
Elaboración y presentación de informes de evaluación y de memorias.
Uso de las tecnologías de la información y la comunicación en la gestión de la información.
Valoración de la objetividad en la evaluación.

2. Módulo profesional: Sensibilización social y participación.
Código: 1112.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Caracteriza el colectivo, de las personas sordas y de las personas sordociegas, analizando sus características psicosociales y culturales.
Criterios de evaluación:
a) Se han identificado las características psicosociales y culturales de las personas sordas y sordociegas.
b) Se han identificado la comunidad sorda y sordociega y los elementos estructurales de cada una de ellas.
c) Se han relacionado las características psicosociales de las personas sordas y de las sordociegas con sus necesidades comunicativas.
d) Se ha valorado la heterogeneidad del colectivo de las personas sordas y el de personas sordociegas.
e) Se han analizado los factores que propician la dependencia en las personas sordas y sordociegas.
f) Se ha argumentado el valor identitario de la lengua de signos.
g) Se ha analizado la influencia de los distintos ámbitos en el desarrollo de las personas sordas y sordociegas.
2. Diseña programas de sensibilización social y de promoción de la participación de las personas sordas, personas sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación, analizando los diferentes medios de comunicación social.
Criterios de evaluación:
a) Se ha interpretado el marco legal que reconoce los derechos de las personas sordas y sordociegas.
b) Se han identificado las temáticas y los ámbitos que afectan a la comunidad sorda y la sordociega.
c) Se han establecido estrategias para promover la participación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación en el proceso de planificación.
d) Se han determinado los objetivos de los programas de sensibilización social relativos a las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.
e) Se han analizado los principios metodológicos de la sensibilización social.
f) Se han diseñado actividades de sensibilización coherentes con las características y necesidades de los colectivos destinatarios.
g) Se han definido los recursos espaciales, materiales y personales.
h) Se han seleccionado las técnicas de comunicación social.
3. Organiza las acciones para promover la sensibilización social, estableciendo cauces para fomentar y mantener la participación de las personas sordas, personas sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.
Criterios de evaluación:
a) Se han seleccionado técnicas y recursos de apoyo para promover las acciones de sensibilización social.
b) Se han identificado los recursos no convencionales para promover las acciones de sensibilización social.
c) Se ha valorado la participación de las personas sordas y con dificultades de comunicación como un recurso no convencional para la intervención.

d) S'han identificat les necessitats d'accessibilitat en funció dels contextos i les seues característiques.

e) S'ha valorat l'accessibilitat universal com a requisit imprescindible per a la participació de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

f) S'han identificat les adaptacions necessàries en la intervenció per a promoure la participació de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

g) S'han valorat l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones com a estratègies al servei de la sensibilització en matèria d'igualtat d'oportunitats.

h) S'han establit estratègies de coordinació d'accions amb els diferents agents i persones implicades.

4. Aplica estratègies per a promoure la sensibilització social i les relaciona amb els recursos de comunicació i difusió.

Criteris d'avaluació:

a) S'han seleccionat estratègies i tècniques de difusió que afavoreixen la sensibilització social.

b) S'han seleccionat estratègies per a promoure la presència en els mitjans de comunicació de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

c) S'han elaborat documents per a la difusió d'accions de sensibilització social.

d) S'han elaborat missatges coherents amb els objectius de la difusió i la sensibilització social.

e) S'ha valorat la cooperació interassociativa com a recurs i estratègia per a la difusió i sensibilització social.

f) S'ha valorat la importància de les xarxes socials digitals com a recurs per a la difusió i sensibilització social.

g) S'ha argumentat la importància dels trets identitaris per a la promoció cultural i artística d'aquests col·lectius.

5. Aplica estratègies per a promoure la participació social de les persones, sordes, persones sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació, i les relaciona amb els processos de desenvolupament del teixit associatiu.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els principals elements del marc legal vinculats amb la participació de les persones sordes i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

b) S'ha argumentat la importància del teixit associatiu com a principal agent promotor de la participació de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

c) S'han valorat els espais associatius, la seua infraestructura i la implicació de les persones com a recurs metodològic per a la promoció i desenvolupament de la participació social.

d) S'ha emplenat la documentació associada al procés de constitució d'una associació.

e) S'han desenvolupat estratègies de suport tècnic al teixit associatiu.

f) S'han creat xarxes socials i fòrums de debat amb valor estratègic per a la participació i comunicació de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

g) S'han aplicat tècniques comunicatives per a la participació social, i s'han ajustat a les característiques de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

h) S'ha argumentat el valor estratègic i metodològic de la implicació de les persones sordes, sordcegues i amb dificultats de comunicació en totes les fases de la intervenció.

6. Realitza activitats de control i seguiment dels programes de sensibilització social i participació de les persones sordes, persones sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació, i identifica les àrees de millora.

Criteris d'avaluació:

a) S'han seleccionat tècniques per al control i seguiment de les accions de sensibilització social i de participació.

b) S'han establit els protocols de control de les intervencions de sensibilització social i de participació.

c) S'han emplenat registres de formació i informació de les persones sordes i sordcegues relacionats amb les necessitats comunicatives.

d) S'han establit criteris i indicadors per a avaluar el grau d'accessibilitat de les accions.

d) Se han identificado las necesidades de accesibilidad en función de los contextos y sus características.

e) Se ha valorado la accesibilidad universal como requisito imprescindible para la participación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

f) Se han identificado las adaptaciones necesarias en la intervención para promover la participación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

g) Se han valorado la accesibilidad universal y el diseño para todas las personas como estrategias al servicio de la sensibilización en materia de igualdad de oportunidades.

h) Se han establecido estrategias de coordinación de acciones con los diferentes agentes y personas implicadas.

4. Aplica estrategias para promover la sensibilización social, relacionándolas con los recursos de comunicación y difusión.

Criterios de evaluación:

a) Se han seleccionado estrategias y técnicas de difusión que favorecen la sensibilización social.

b) Se han seleccionado estrategias para promover la presencia en los medios de comunicación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

c) Se han elaborado documentos para la difusión de acciones de sensibilización social.

d) Se han elaborado mensajes coherentes con los objetivos de la difusión y la sensibilización social.

e) Se ha valorado la cooperación interasociativa como recurso y estrategia para la difusión y sensibilización social.

f) Se ha valorado la importancia de las redes sociales digitales como recurso para la difusión y sensibilización social.

g) Se ha argumentado la importancia de los rasgos identitarios para la promoción cultural y artística de estos colectivos.

5. Aplica estrategias para promover la participación social de las personas sordas, personas sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación, relacionándolas con los procesos de desarrollo del tejido asociativo.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los principales elementos del marco legal vinculados con la participación de las personas sordas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

b) Se ha argumentado la importancia del tejido asociativo como principal agente promotor de la participación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

c) Se han valorado los espacios asociativos, su infraestructura y la implicación de las personas como recurso metodológico para la promoción y desarrollo de la participación social.

d) Se ha cumplimentado la documentación asociada al proceso de constitución de una asociación.

e) Se han desarrollado estrategias de soporte técnico al tejido asociativo.

f) Se han creado redes sociales y foros de debate con valor estratégico para la participación y comunicación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

g) Se han aplicado técnicas comunicativas para la participación social, ajustándolas a las características de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

h) Se ha argumentado el valor estratégico y metodológico de la implicación de las personas sordas, sordociegas y con dificultades de comunicación en todas las fases de la intervención.

6. Realiza actividades de control y seguimiento de los programas de sensibilización social y participación de las personas sordas, personas sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación, identificando las áreas de mejora.

Criterios de evaluación:

a) Se han seleccionado técnicas para el control y seguimiento de las acciones de sensibilización social y de participación.

b) Se han establecido los protocolos de control de las intervenciones de sensibilización social y de participación.

c) Se han cumplimentado registros de formación e información de las personas sordas y sordociegas relacionados con las necesidades comunicativas.

d) Se han establecido criterios e indicadores para evaluar el grado de accesibilidad de las acciones.

e) S'han establit indicadors per a avaluar l'impacte de les accions de sensibilització en els mitjans de comunicació social.

f) S'han establit indicadors per a avaluar el nivell de participació de les persones destinatàries de la intervenció al llarg de tot el procés.

g) S'han elaborat instruments i protocols per a garantir la retroalimentació de la intervenció i facilitar la presa de decisions.

B. Continguts:

a) Caracterització del col·lectiu de les persones sordes i dels col·lectius de persones sordcegues:

Característiques de les persones sordes i sordcegues:

Perspectives mèdica i sociocultural.

– Psicosocials i culturals.

Anàlisi dels elements estructurals de la comunitat sorda i de la sordcega.

Necessitats en matèria de comunicació de les persones sordes i sordcegues

– Heterogeneïtat.

– Recursos tècnics i tecnològics per a la vida quotidiana.

– Prevalença del canal visual per a organitzar i percebre la realitat.

Riscos de dependència en les persones sordes.

Valor identitari de la llengua de signes.

Àmbits de desenvolupament de les persones sordes:

– Anàlisi dels contextos familiars, socials i educatius de les persones sordes.

– Influència en el desenvolupament de les persones sordes.

b) Disseny de programes de sensibilització social i de promoció de la participació de les persones sordes, i sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació:

Marc legal dels drets de les persones sordes i sordcegues.

Anàlisi dels col·lectius destinataris de la intervenció. Identificació de necessitats i característiques.

Temàtica i àmbits vinculats a la comunitat sorda i a la comunitat i sordcega:

– Accessibilitat universal i «disseny per a totes les persones».

– Models educatius: bilingües i monolingües.

– Comunitat, cultura i identitat de les persones sordes.

– Promoció de l'autonomia de les persones sordes.

– Participació social de les persones sordes.

Estratègies participatives de planificació.

Determinació d'objectius dels programes de la sensibilització social.

Principis metodològics.

Accions de sensibilització:

– Disseny d'activitats.

– Recursos espacials, materials i personals.

– Temporalització de les acciones de sensibilització social.

Tècniques de comunicació social.

Valoració dels mitjans de comunicació social com a recursos per a la sensibilització i la participació.

c) Organització de les accions per a promoure la sensibilització social:

Tècniques i recursos de suport per a promoure la sensibilització social.

Tècniques de busca de recursos convencionals: material documental.

Finançament de les accions: suports externs. Subscriptors. Relació amb els mitjans.

Aprofitament de recursos no convencionals: creativitat i implicació del col·lectiu.

Relació amb l'entorn social i cultural. Infraestructura del teixit associatiu.

Resolucions aconseguides en espais de participació: congressos i fòrums.

Valoració del teixit associatiu com a recurs per a la sensibilització social.

Accessibilitat i «disseny per a totes les persones» aplicats a les persones sordes i altres col·lectius amb dificultats de comunicació:

– Identificació de necessitats.

– Criteris per a la realització d'adaptacions.

e) Se han establecido indicadores para evaluar el impacto de las acciones de sensibilización en los medios de comunicación social.

f) Se han establecido indicadores para evaluar el nivel de participación de las personas destinatarias de la intervención a lo largo de todo el proceso.

g) Se han elaborado instrumentos y protocolos para garantizar la retroalimentación de la intervención y facilitar la toma de decisiones.

Contenidos:

a) Caracterización del colectivo de las personas sordas y de los colectivos de personas sordociegas:

Características de las personas sordas y sordociegas:

Perspectivas médica y sociocultural.

– Psicosociales y culturales.

Análisis de los elementos estructurales de la comunidad sorda y de la sordociega.

Necesidades en materia de comunicación de las personas sordas y sordociegas:

– Heterogeneidad.

– Recursos técnicos y tecnológicos para la vida cotidiana.

– Prevalencia del canal visual para organizar y percibir la realidad.

Riesgos de dependencia en las personas sordas.

Valor identitario de la lengua de signos.

Ámbitos de desarrollo de las personas sordas y sordociegas:

– Análisis de los contextos familiares, sociales y educativos de las personas sordas.

– Influencia en el desarrollo de las personas sordas.

b) Diseño de programas de sensibilización social y de promoción de la participación de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación:

Marco legal de los derechos de las personas sordas y sordociegas.

Análisis de los colectivos destinatarios de la intervención. Identificación de necesidades y características.

Temática y ámbitos vinculados a la comunidad sorda y a la comunidad y sordociega:

– Accesibilidad universal y «diseño para todas las personas».

– Modelos educativos: bilingües y monolingües.

– Comunidad, cultura e identidad de las personas sordas.

– Promoción de la autonomía de las personas sordas.

– Participación social de las personas sordas.

Estrategias participativas de planificación.

Determinación de objetivos de los programas de la sensibilización social.

Principios metodológicos.

Acciones de sensibilización:

– Diseño de actividades.

– Recursos espaciales, materiales y personales.

– Temporalización de las acciones de sensibilización social.

Técnicas de comunicación social.

Valoración de los medios de comunicación social como recursos para la sensibilización y la participación.

c) Organización de las acciones para promover la sensibilización social:

Técnicas y recursos de apoyo para promover la sensibilización social.

Técnicas de búsqueda de recursos convencionales: material documental.

Financiación de las acciones: apoyos externos. Suscriptores. Relación con los medios.

Aprovechamiento de recursos no convencionales: creatividad e implicación del colectivo.

Relación con el entorno social y cultural. Infraestructura del tejido asociativo.

Resoluciones alcanzadas en espacios de participación: congresos y foros.

Valoración del tejido asociativo como recurso para la sensibilización social.

Accesibilidad y «diseño para todas las personas» aplicados a las personas sordas y otros colectivos con dificultades de comunicación:

– Identificación de necesidades.

– Criterios para la realización de adaptaciones.

– Valoració de la importància de l'accessibilitat per a la participació social de les persones sordes i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

Coordinació de les accions i els agents implicats.

d) Aplicació d'estratègies per a promoure la sensibilització social:

Difusió al servei de la sensibilització social.

Elaboració de documentació per a la difusió:

– Fonts documentals.

– Estratègies per a la busca de la informació.

Fonts formals i informals de comunicació.

Mitjans de comunicació social. Índexs d'impacte:

– Específics per a la discapacitat.

– Generalistes.

– Revistes institucionals.

– Tècnics i especialitzats.

Promoció cultural i artística de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

Importància de la cooperació interassociativa i de les xarxes socials digitals en la difusió i sensibilització social.

e) Aplicació d'estratègies de promoció de la participació social de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació:

Marc legal del teixit associatiu.

Teixit associatiu de les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació:

– Característiques i model organitzatiu.

– Lideratge i participació.

– Creació, gestió i suport tècnic.

Realitat social i participativa de les persones sordes i altres col·lectius amb dificultats de comunicació dins i fora de les seues xarxes socials.

Anàlisi d'estratègies de participació social de les persones sordes, sordcegues o amb dificultats de comunicació.

Dinàmiques de participació: seminaris, tallers, congressos i fòrums.

Creació i manteniment de xarxes socials digitals.

Selecció de tècniques comunicatives i de participació aplicables a les persones sordes, sordcegues i altres col·lectius amb dificultats de comunicació.

Elaboració de la documentació associada al procés de participació: memòries, informes, dossiers de premsa, notes informatives i conclusions, entre altres.

Aplicació de les tecnologies per a la comunicació, informació i difusió en llengua de signes.

f) Realització d'activitats de control i seguiment dels programes de sensibilització social i participació:

Tècniques de control i seguiment aplicables a les accions de sensibilització social i participació.

Elaboració de protocols i instruments de control.

Ompliment de registres.

Determinació d'indicadors d'accessibilitat i participació.

Índexs d'impacte.

Mecanismes de retroalimentació de la intervenció. Elaboració d'instruments i protocols.

3. Mòdul professional: Intervenció socioeducativa amb persones sordcegues.

Codi: 1113.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació

1. Caracteritza la intervenció comunicativa amb persones sordcegues i relaciona els seus principis metodològics amb els processos cognitius i els nivells d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit els fonaments metodològics que condueixen la intervenció.

b) S'ha analitzat el procés de desenvolupament cognitiu de les persones amb sordceguesa congènita.

c) S'han determinat els diferents nivells d'intervenció amb persones amb sordceguesa congènita.

d) S'ha descrit el procés d'aprenentatge de conductes en persones amb sordceguesa congènita.

– Valoración de la importancia de la accesibilidad para la participación social de las personas sordas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

Coordinación de las acciones y los agentes implicados.

d) Aplicación de estrategias para promover la sensibilización social:

Difusión al servicio de la sensibilización social.

Elaboración de documentación para la difusión:

– Fuentes documentales.

– Estrategias para la búsqueda de la información.

Fuentes formales e informales de comunicación.

Medios de comunicación social. Índices de impacto:

– Específicos para la discapacidad.

– Generalistas.

– Revistas institucionales.

– Técnicos y especializados.

Promoción cultural y artística de las personas sordas, sordociegas, y otros colectivos con dificultades de comunicación.

Importancia de la cooperación interasociativa y de las redes sociales digitales en la difusión y sensibilización social.

e) Aplicación de estrategias de promoción de la participación social de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación:

Marco legal del tejido asociativo.

Tejido asociativo de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación:

– Características y modelo organizativo.

– Liderazgo y participación.

– Creación, gestión y apoyo técnico.

Realidad social y participativa de las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación dentro y fuera de sus redes sociales.

Análisis de estrategias de participación social de las personas sordas, sordociegas o con dificultades de comunicación.

Dinámicas de participación: seminarios, talleres, congresos y foros.

Creación y mantenimiento de redes sociales digitales.

Selección de técnicas comunicativas y de participación aplicables a las personas sordas, sordociegas y otros colectivos con dificultades de comunicación.

Elaboración de la documentación asociada al proceso de participación: memorias, informes, dosieres de prensa, notas informativas y conclusiones, entre otras.

Aplicación de las tecnologías para la comunicación, información y difusión en lengua de signos.

f) Realización de actividades de control y seguimiento de los programas de sensibilización social y participación:

Técnicas de control y seguimiento aplicables a las acciones de sensibilización social y participación.

Elaboración de protocolos e instrumentos de control.

Cumplimentación de registros.

Determinación de indicadores de accesibilidad y participación.

Índices de impacto.

Mecanismos de retroalimentación de la intervención. Elaboración de instrumentos y protocolos.

3. Módulo profesional: Intervención socioeducativa con personas sordociegas.

Código: 1113.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.

1. Caracteriza la intervención comunicativa con personas sordociegas, relacionando sus principios metodológicos con los procesos cognitivos y los niveles de intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito los fundamentos metodológicos que conducen la intervención.

b) Se ha analizado el proceso de desarrollo cognitivo de las personas con sordoceguera congénita.

c) Se han determinado los diferentes niveles de intervención con personas con sordoceguera congénita.

d) Se ha descrito el proceso de aprendizaje de conductas en personas con sordoceguera congénita.

e) S'han analitzat el valor comunicatiu dels comportaments problemàtics i les tècniques més adequades per a la intervenció.

f) S'han detallat les principals repercussions de la sordceguesa en l'adquisició i el manteniment de l'autonomia personal.

g) S'ha descrit la particularitat de l'adquisició d'aprenentatges en persones amb sordceguesa adquirida.

h) S'han descrit les implicacions psicosocials de la sordceguesa adquirida.

2. Organitza la intervenció amb les persones sordcegues i en relaciona les característiques amb les àrees d'intervenció establides en el pla individualitzat d'atenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha analitzat el pla individualitzat d'atenció i se n'han identificat els elements.

b) S'han identificat les principals característiques de la persona sordcega i s'han relacionat amb les àrees d'intervenció i els objectius.

c) S'han seleccionat les activitats prioritàries en funció dels objectius programats.

d) S'han identificat els recursos del centre i de l'entorn per a optimitzar la intervenció.

e) S'ha identificat l'estructura organitzativa i funcional de l'equip interdisciplinari i s'ha relacionat amb la coordinació amb el mediador.

f) S'ha argumentat la importància de la coherència entre la planificació de les activitats i els objectius previstos en la intervenció.

g) S'ha valorat la importància de vincular el pla individualitzat d'atenció amb el marc general del centre de treball.

3. Implementa programes de mediació comunicativa i els adapta als àmbits d'intervenció en centres amb les persones sordcegues.

Criteris d'avaluació:

a) S'han aplicat estratègies i tècniques d'intervenció adaptades al pla de desenvolupament dels programes de l'atenció primerenca.

b) S'han aplicat estratègies i tècniques d'intervenció adaptades al pla de desenvolupament dels programes d'educació ordinària i especial.

c) S'han aplicat estratègies i tècniques d'intervenció adaptades a l'àmbit sociolaboral.

d) S'han aplicat estratègies i tècniques d'intervenció en l'àmbit residencial.

e) S'han valorat els principals criteris per a l'elaboració i adaptació de materials en cadascun dels àmbits.

f) S'ha determinat el valor del treball en equip en els diferents àmbits d'intervenció.

g) S'ha valorat la importància de respectar en la intervenció el paper dels diferents professionals de l'equip, dins de l'especificitat de cada àmbit.

4. Implementa programes de mediació comunicativa i els adapta a les característiques de l'entorn familiar i social de les persones sordcegues.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els aspectes que defineixen la relació entre la persona sordcega i les persones del seu entorn.

b) S'ha descrit el paper del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa en el desenvolupament de programes en els àmbits social i familiar.

c) S'han determinat estratègies per a facilitar la competència comunicativa en l'àmbit familiar.

d) S'han utilitzat recursos i estratègies de mediació per a pal·liar situacions d'aïllament en l'entorn social i familiar.

e) S'han identificat recursos de l'entorn que permeten la participació de la persona sordcega en activitats que fomenten la seua socialització.

f) S'han aplicat pautes de mediació comunicativa en la resolució de gestions bàsiques i per a l'organització i gestió de l'habitatge.

g) S'han aplicat estratègies i tècniques d'intervenció en l'àmbit d'oci i temps lliure.

h) S'ha argumentat la necessitat de garantir els principis de neutralitat, objectivitat i respecte a la intimitat de la unitat familiar.

5. Realitza el seguiment de la intervenció comunicativa, emplenant els documents de registre establits.

Criteris d'avaluació:

a) S'han establit indicadors per a l'avaluació.

b) S'han emplenat registres per al seguiment de la intervenció.

e) Se han analizado el valor comunicativo de los comportamientos problemáticos y las técnicas más adecuadas para la intervención.

f) Se han detallado las principales repercusiones de la sordoceguera en la adquisición y el mantenimiento de la autonomía personal.

g) Se ha descrito la particularidad de la adquisición de aprendizajes en personas con sordoceguera adquirida.

h) Se han descrito las implicaciones psicosociales de la sordoceguera adquirida.

2. Organiza la intervención con las personas sordociegas, relacionando sus características con las áreas de intervención establecidas en el plan individualizado de atención.

Criterios de evaluación:

a) Se ha analizado el plan individualizado de atención, identificando sus elementos.

b) Se han identificado las principales características de la persona sordociega, relacionándolas con las áreas de intervención y los objetivos.

c) Se han seleccionado las actividades prioritarias en función de los objetivos programados.

d) Se han identificado los recursos del centro y del entorno para optimizar la intervención.

e) Se ha identificado la estructura organizativa y funcional del equipo interdisciplinar, relacionándola con la coordinación con el mediador.

f) Se ha argumentado la importancia de la coherencia entre la planificación de las actividades y los objetivos previstos en la intervención.

g) Se ha valorado la importancia de vincular el plan individualizado de atención con el marco general del centro de trabajo.

3. Implementa programas de mediación comunicativa, adaptándolos a los ámbitos de intervención en centros con las personas sordociegas.

Criterios de evaluación:

a) Se han aplicado estrategias y técnicas de intervención adaptadas al plan de desarrollo de los programas de la atención temprana.

b) Se han aplicado estrategias y técnicas de intervención adaptadas al plan de desarrollo de los programas de educación ordinaria y especial.

c) Se han aplicado estrategias y técnicas de intervención adaptadas al ámbito sociolaboral.

d) Se han aplicado estrategias y técnicas de intervención en el ámbito residencial.

e) Se han valorado los principales criterios para la elaboración y adaptación de materiales en cada uno de los ámbitos.

f) Se ha determinado el valor del trabajo en equipo en los distintos ámbitos de intervención.

g) Se ha valorado la importancia de respetar en la intervención el papel de los diferentes profesionales del equipo, dentro de la especificidad de cada ámbito.

4. Implementa programas de mediación comunicativa, adaptándolos a las características del entorno familiar y social de las personas sordociegas.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los aspectos que definen la relación entre la persona sordociega y las personas de su entorno.

b) Se ha descrito el papel del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa en el desarrollo de programas en los ámbitos social y familiar.

c) Se han determinado estrategias para facilitar la competencia comunicativa en el ámbito familiar.

d) Se han utilizado recursos y estrategias de mediación para paliar situaciones de aislamiento en el entorno social y familiar.

e) Se han identificado recursos del entorno que permitan la participación de la persona sordociega en actividades que fomenten su socialización.

f) Se han aplicado pautas de mediación comunicativa en la resolución de gestiones básicas y para la organización y gestión de la vivienda.

g) Se han aplicado estrategias y técnicas de intervención en el ámbito de ocio y tiempo libre.

h) Se ha argumentado la necesidad de garantizar los principios de neutralidad, objetividad y respeto a la intimidad de la unidad familiar.

5. Realiza el seguimiento de la intervención comunicativa, cumplimentando los documentos de registro establecidos.

Criterios de evaluación:

a) Se han establecido indicadores para la evaluación.

b) Se han cumplimentado registros para el seguimiento de la intervención.

c) S'han seleccionat espais i temps per a dur a terme les labors d'avaluació del programa de mediació comunicativa.

d) S'han realitzat informes i memòries.

e) S'ha argumentat la importància de transmetre la informació a l'equip interdisciplinari.

f) S'han determinat les vies de transmissió d'informació als membres de l'equip interdisciplinari.

g) S'ha valorat la importància de mantindre els canals de comunicació entre tots els agents implicats en el procés de mediació.

B. Continguts:

a) Caracterització de la intervenció comunicativa amb persones sordcegues:

Anàlisi dels principis metodològics de la intervenció amb persones amb sordceguesa.

Processos cognitius en les persones amb sordceguesa congènita:

– Sensació.

– Percepció. Integració perceptiva.

– Atenció: sostinguda, conjunta i compartida.

– Memòria.

Nivells d'intervenció:

– Interacció comunicativa.

– Desenvolupament de la comunicació.

– Llenguatge.

Processos d'aprenentatge:

– Aprenentatge mediat.

– L'aprenentatge de conductes en persones sordcegues congènites.

– Definició i tipus de conductes problemàtiques.

Valor comunicatiu del comportament de la persona sordcega:

– Teoria d'interpretació de comportaments com a demanda comunicativa.

– Variables que intervenen en els comportaments problemàtics.

– Estratègies i actituds personals que afavorisquen la disminució o l'eliminació de comportaments problemàtics en persones amb sordceguesa.

Programes d'autonomia personal en persones amb sordceguesa congènita.

Implicacions de la sordceguesa adquirida:

– Autonomia personal.

– Ajust a la nova situació sensorial.

– Aprenentatges adaptats.

b) Organització de la intervenció amb persones sordcegues:

Anàlisi de programes d'atenció. Elements. El pla individualitzat d'atenció en el marc general del centre de treball.

Àrees d'intervenció:

– Desenvolupament motor. Control postural. Locomoció. Desenvolupament motor gros.

– Desenvolupament motor avançat. Desenvolupament visual motor.

– Capacitats perceptives. Desenvolupament visual. Desenvolupament auditiu. Desenvolupament tàctil.

– Desenvolupament gustatiu i olfactiu. Sistema cinestèsic.

– Cognició, comunicació i llenguatge: desenvolupament cognitiu. Comunicació receptiva. Comunicació expressiva.

– Desenvolupament del llenguatge.

– Educació. El treball per centres d'interés.

– Autonomia personal.

– Ajust a la discapacitat.

– Habilitats laborals.

– Desenvolupament social: relació amb iguals. Relació amb l'adult.

– Tecnologies per a la comunicació i accés a la informació.

Disseny d'activitats en la intervenció amb persones sordcegues.

Elaboració i adaptació de materials i recursos didàctics.

Identificació de recursos per a la intervenció amb persones sordcegues.

L'equip interdisciplinari:

– Membres de l'equip.

– Funcions i àrees de responsabilitat.

– Estructura i esquema d'interrelació.

El paper del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa en l'equip interdisciplinari:

– Valoració de la necessitat de la formació permanent en la intervenció amb persones sordcegues.

Coordinació entre professionals.

c) Se han seleccionado espacios y tiempos para llevar a cabo las labores de evaluación del programa de mediación comunicativa.

d) Se han realizado informes y memorias.

e) Se ha argumentado la importancia de transmitir la información al equipo interdisciplinar.

f) Se han determinado las vías de transmisión de información a los miembros del equipo interdisciplinar.

g) Se ha valorado la importancia de mantener los canales de comunicación entre todos los agentes implicados en el proceso de mediación.

B. Contenidos:

a) Caracterización de la intervención comunicativa con personas sordociegas:

Análisis de los principios metodológicos de la intervención con personas con sordoceguera.

Procesos cognitivos en las personas con sordoceguera congénita:

– Sensación.

– Percepción. Integración perceptiva.

– Atención: sostenida, conjunta y compartida.

– Memoria.

Niveles de intervención:

– Interacción comunicativa.

– Desarrollo de la comunicación.

– Lenguaje.

Procesos de aprendizaje:

– Aprendizaje mediado.

– El aprendizaje de conductas en personas sordociegas congénitas.

– Definición y tipos de conductas problemáticas.

Valor comunicativo del comportamiento de la persona sordociega:

– Teoría de interpretación de comportamientos como demanda comunicativa.

– Variables que intervienen en los comportamientos problemáticos.

– Estrategias y actitudes personales que favorecen la disminución o eliminación de comportamientos problemáticos en personas con sordoceguera.

Programas de autonomía personal en personas con sordoceguera congénita.

Implicaciones de la sordoceguera adquirida:

– Autonomía personal.

– Ajuste a la nueva situación sensorial.

– Aprendizajes adaptados.

b) Organización de la intervención con personas sordociegas:

Análisis de programas de atención. Elementos. El plan individualizado de atención en el marco general del centro de trabajo.

Áreas de intervención:

– Desarrollo motor. Control postural. Locomoción. Desarrollo motor grueso.

– Desarrollo motor avanzado. Desarrollo visual motor.

– Capacidades perceptivas. Desarrollo visual. Desarrollo auditivo. Desarrollo táctil.

– Desarrollo gustativo y olfativo. Sistema cinestésico.

– Cognición, comunicación y lenguaje: desarrollo cognitivo. Comunicación receptiva. Comunicación expresiva.

– Desarrollo del lenguaje.

– Educación. El trabajo por centros de interés.

– Autonomía personal.

– Ajuste a la discapacidad.

– Habilidades laborales.

– Desarrollo social: relación con iguales. Relación con el adulto.

– Tecnologías para la comunicación y acceso a la información.

Diseño de actividades en la intervención con personas sordociegas.

Elaboración y adaptación de materiales y recursos didácticos.

Identificación de recursos para la intervención con personas sordociegas.

El equipo interdisciplinar:

– Miembros del equipo.

– Funciones y áreas de responsabilidad.

– Estructura y esquema de interrelación.

El papel del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa en el equipo interdisciplinar:

– Valoración de la necesidad de la formación permanente en la intervención con personas sordociegas.

Coordinación entre profesionales.

Valoració de la importància de la coordinació entre professionals.

c) Implementació de programes de mediació comunicativa en centres amb les persones sordcegues:

Estratègies i tècniques d'intervenció en atenció primerenca.

L'observació i el desig d'actuar:

– El contacte corporal. La importància de tocar i ser tocat.

Desenvolupament social i emocional en el bebé sordcec:

– L'expressió d'emocions en edats primerenques.

– Rutines.

– Activitats i objectes quotidians. Objectes de referència.

– El reconeixement del jo i les experiències de l'entorn.

Desenvolupament i adaptació de materials en atenció primerenca.

Estratègies i tècniques d'intervenció en centres d'educació ordinària i especial:

– La importància del company com a nexe social. Com conduir la relació amb l'altre.

– Regulació del comportament social. Habilitats de comunicació no verbals.

– Tècniques per a l'adaptació de continguts i materials escolars o acadèmics.

– Estratègies per a donar suport a la motivació per una vida independent. El respecte de la iniciativa.

Estratègies i tècniques d'intervenció en institucions en l'àmbit sociolaboral:

– Mediació comunicativa i llocs de treball.

– Estratègies de mediació comunicativa per a la incorporació a la tasca o lloc que s'ha d'acomplir.

– Estratègies de mediació comunicativa per a la integració relacional amb els companys.

Estratègies i tècniques d'intervenció en institucions en l'àmbit residencial:

– Dinamització comunicativa en l'àmbit residencial.

– Estratègies per a involucrar la persona sordcega en activitats d'oci.

Valoració del treball en equip en cada un dels àmbits d'intervenció.

d) Implementació de programes de mediació comunicativa en l'entorn familiar i social:

Família i sordceguesa:

– Impacte de la sordceguesa en la família.

– Necessitats de la unitat familiar: mèdiques, econòmiques i formatives, entre altres.

La relació de la persona sordcega amb el seu entorn social.

El paper del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa en els àmbits social i familiar.

Valoració del paper del mediador com a model comunicatiu.

Pautes per a afavorir la competència comunicativa en l'àmbit familiar:

– Recursos i estratègies de mediació per a pal·liar situacions d'aïllament: relació entre iguals.

Pautes de mediació comunicativa per a l'organització i gestió de l'habitatge.

Pautes de mediació comunicativa en la resolució de gestions bàsiques.

Estratègies i tècniques de mediació comunicativa en l'àmbit d'oci i temps lliure.

Bones pràctiques en la unitat familiar i social:

– Respecte a la intimitat.

– Neutralitat.

– Objectivitat.

e) Realització del seguiment de la intervenció comunicativa:

Indicadors per a l'avaluació.

Ompliment dels registres:

– Quadern de comunicació.

– Registres i escales.

– Elaboració d'instruments.

Selecció d'espais i temps.

Elaboració d'informes i memòries.

Transmissió de la informació a l'equip interdisciplinari:

– Estratègies i canals de comunicació entre els elements implicats en el procés de seguiment.

– Detecció de noves necessitats d'adaptació.

Valoración de la importancia de la coordinación entre profesionales.

c) Implementación de programas de mediación comunicativa en centros con las personas sordociegas:

Estrategias y técnicas de intervención en atención temprana.

La observación y el deseo de actuar:

– El contacto corporal. La importancia de tocar y ser tocado.

Desarrollo social y emocional en el bebé sordociego:

– La expresión de emociones en edades tempranas.

– Rutinas.

– Actividades y objetos cotidianos. Objetos de referencia.

– El reconocimiento del yo y las experiencias del entorno.

Desarrollo y adaptación de materiales en atención temprana.

Estrategias y técnicas de intervención en centros de educación ordinaria y especial:

– La importancia del compañero como nexo social. Como conducir la relación con el otro.

– Regulación del comportamiento social. Habilidades de comunicación no verbales.

– Técnicas para la adaptación de contenidos y materiales escolares o académicos.

– Estrategias para apoyar la motivación por una vida independiente. El respeto de la iniciativa.

Estrategias y técnicas de intervención en instituciones en el ámbito sociolaboral:

– Mediación comunicativa y lugares de trabajo.

– Estrategias de mediación comunicativa para la incorporación a la tarea o puesto que se va a desempeñar.

– Estrategias de mediación comunicativa para la integración relacional con los compañeros.

Estrategias y técnicas de intervención en instituciones en el ámbito residencial:

– Dinamización comunicativa en el ámbito residencial.

– Estrategias para involucrar a la persona sordociega en actividades de ocio.

Valoración del trabajo en equipo en cada uno de los ámbitos de intervención.

d) Implementación de programas de mediación comunicativa en el entorno familiar y social:

Familia y sordoceguera:

– Impacto de la sordoceguera en la familia.

– Necesidades de la unidad familiar: médicas, económicas y formativas, entre otras.

La relación de la persona sordociega con su entorno social.

El papel del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa en los ámbitos social y familiar.

Valoración del papel del mediador como modelo comunicativo.

Pautas para favorecer la competencia comunicativa en el ámbito familiar:

– Recursos y estrategias de mediación para paliar situaciones de aislamiento: relación entre iguales.

Pautas de mediación comunicativa para la organización y gestión de la vivienda.

Pautas de mediación comunicativa en la resolución de gestiones básicas.

Estrategias y técnicas de mediación comunicativa en el ámbito de ocio y tiempo libre.

Buenas prácticas en la unidad familiar y social:

– Respeto a la intimidad.

– Neutralidad.

– Objetividad.

e) Realización del seguimiento de la intervención comunicativa:

Indicadores para la evaluación.

Cumplimentación de los registros:

– Cuaderno de comunicación.

– Registros y escalas.

– Elaboración de instrumentos.

Selección de espacios y tiempos.

Elaboración de informes y memorias.

Transmisión de la información al equipo interdisciplinar:

– Estrategias y canales de comunicación entre los elementos implicados en el proceso de seguimiento.

– Detección de nuevas necesidades de adaptación.

Canals de comunicació en el seguiment del procés de mediació:
– La comunicació en l'equip de treball.
– Tècniques de motivació.
Valoració de la importància de l'objectivitat en l'avaluació:
– Procediments d'avaluació de satisfacció i adaptació dels implicats.

4. Mòdul professional: Context de la mediació comunicativa amb persones sordcegues.
Codi: 1114.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Caracteritza el paper de la mediació en comunicació i identifica les seues funcions i competències professionals i el seu àmbit d'actuació.
Criteris d'avaluació:
a) S'han determinat els diferents conceptes de mediador o mediadora per a la intervenció amb persones amb sordceguesa.
b) S'ha identificat el tipus de mediació comunicativa i s'ha relacionat amb les necessitats de la persona sordcega.
c) S'han analitzat les funcions i objectius de la mediació comunicativa amb aquesta població.
d) S'han identificat els diferents aspectes rellevants del procés de mediació i s'ha ajustat a les característiques de les persones usuàries.
e) S'han valorat les diferències conceptuals i d'intervenció entre mediador/a comunicatiu, intèrpret de llengua de signes i guia-intèrpret de persones amb sordceguesa.
f) S'ha argumentat la importància del paper del mediador/a en la intervenció amb aquest col·lectiu.
2. Caracteritza el col·lectiu de persones amb sordceguesa i les relaciona amb les diferents situacions sensorials i el grup de població.

Criteris d'avaluació:
a) S'han identificat les diferents concepcions de sordceguesa.
b) S'han descrit les principals causes de sordceguesa.
c) S'han identificat les conseqüències de les diferents situacions sensorials, visuals i auditives.
d) S'han classificat els grups de població segons el moment i ordre d'aparició de la sordceguesa.
e) S'han classificat els grups de població atenent els nivells de funcionament de les persones sordcegues.
f) S'han relacionat les característiques de la intervenció amb el moment d'adquisició de la sordceguesa.
g) S'ha valorat la importància de la identificació de les principals variables que incideixen en la sordceguesa.
3. Implementa situacions comunicatives i selecciona el sistema o recurs de suport a la comunicació.
Criteris d'avaluació:
a) S'han descrit els sistemes de comunicació i els recursos de suport a la comunicació utilitzats per la persona sordcega.
b) S'han descrit les pautes específiques que caracteritzen cadascun dels sistemes.
c) S'ha seleccionat el sistema idoni per a la persona sordcega atenent les seues característiques sensorials i altres particularitats.
d) S'ha valorat la necessitat de consultar a la persona sordcega de cara a l'elecció del sistema en el qual es realitzarà l'intercanvi comunicatiu.
e) S'ha determinat la seqüència d'accions per a l'establiment de situacions comunicatives.
f) S'ha analitzat l'entorn en el qual es realitzarà l'intercanvi comunicatiu i s'ha afavorit la contextualització.
4. Realitza desplaçaments amb persones sordcegues i aplica tècniques de guia vident i pautes de comunicació que garantisquen la seguretat de la persona usuària.
Criteris d'avaluació:
a) S'han descrit les tècniques de guia vident utilitzades amb les persones sordcegues per a dur a terme desplaçaments segurs per espais interiors i exteriors de diversa complexitat.
b) S'han analitzat les diferents adaptacions de la tècnica guia vident que es realitzarà durant els moments d'intercanvi comunicatiu en els desplaçaments.

Canales de comunicación en el seguimiento del proceso de mediación:
– La comunicación en el equipo de trabajo.
– Técnicas de motivación.
Valoración de la importancia de la objetividad en la evaluación:
– Procedimientos de evaluación de satisfacción y adaptación de los implicados.

4. Módulo profesional: Contexto de la mediación comunicativa con personas sordociegas.
Código: 1114.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Caracteriza el papel del mediador en comunicación, identificando sus funciones y competencias profesionales y su ámbito de actuación.

Criterios de evaluación:
a) Se han determinado los distintos conceptos de mediador para la intervención con personas con sordoceguera.
b) Se ha identificado el tipo de mediación comunicativa, relacionándolo con las necesidades de la persona sordociega.
c) Se han analizado las funciones y objetivos de la mediación comunicativa con esta población.
d) Se han identificado los distintos aspectos relevantes del proceso de mediación, ajustándolo a las características de las personas usuarias.
e) Se han valorado las diferencias conceptuales y de intervención entre el mediador comunicativo, el intérprete de lengua de signos y el guía-intérprete de personas con sordoceguera.
f) Se ha argumentado la importancia del papel del mediador en la intervención con este colectivo.
2. Caracteriza el colectivo de personas con sordoceguera, relacionándolas con las diferentes situaciones sensoriales y el grupo de población.
Criterios de evaluación:
a) Se han identificado las diferentes concepciones de sordoceguera.
b) Se han descrito las principales causas de sordoceguera.
c) Se han identificado las consecuencias de las diferentes situaciones sensoriales, visuales y auditivas.
d) Se han clasificado los grupos de población según el momento y orden de aparición de la sordoceguera.
e) Se han clasificado los grupos de población atendiendo a los niveles de funcionamiento de las personas sordociegas.
f) Se han relacionado las características de la intervención con el momento de adquisición de la sordoceguera.
g) Se ha valorado la importancia de la identificación de las principales variables que inciden en la sordoceguera.
3. Implementa situaciones comunicativas, seleccionando el sistema o recurso de apoyo a la comunicación.
Criterios de evaluación:
a) Se han descrito los sistemas de comunicación y los recursos de apoyo a la comunicación utilizados por la persona sordociega.
b) Se han descrito las pautas específicas que caracterizan a cada uno de los sistemas.
c) Se ha seleccionado el sistema idóneo para la persona sordociega, atendiendo a sus características sensoriales y otras particularidades.
d) Se ha valorado la necesidad de consultar a la persona sordociega de cara a la elección del sistema en el que se va a realizar el intercambio comunicativo.
e) Se ha determinado la secuencia de acciones para el establecimiento de situaciones comunicativas.
f) Se ha analizado el entorno en el que se va a realizar el intercambio comunicativo, favoreciendo la contextualización.
4. Realiza desplazamientos con personas sordociegas, aplicando técnicas de guía-vidente y pautas de comunicación que garanticen la seguridad de la persona usuaria.
Criterios de evaluación:
a) Se han descrito las técnicas de guía-vidente utilizadas con las personas sordociegas para llevar a cabo desplazamientos seguros por espacios interiores y exteriores de diversa complejidad.
b) Se han analizado las distintas adaptaciones de la técnica guía-vidente que se va a realizar durante los momentos de intercambio comunicativo en los desplazamientos.

c) S'han descrit les pautes de comunicació amb persones amb sordceguesa per a l'emissió i recepció de missatges durant els desplaçaments.

d) S'han identificat les adaptacions que es realitzaran en els sistemes i recursos de suport a la comunicació per a ser usats en els desplaçaments.

e) S'han analitzat les diverses situacions de perill durant els desplaçaments i s'han aplicat les mesures adequades de seguretat.

f) S'ha argumentat la necessitat de prioritzar la seguretat per damunt de la comunicació durant els desplaçaments amb persones amb sordceguesa.

5. Utilitza ajudes tiflotècniques i tecnologies específiques de comunicació i accés a la informació, i en relaciona les característiques amb les de la persona usuària.

Criteris d'avaluació:

a) S'han manejat els dispositius tiflotècnics i el programari que permeten l'accés a l'ordinador i internet mitjançant la visió.

b) S'han manejat els dispositius tiflotècnics i el programari que permeten l'accés a l'ordinador i internet mitjançant l'audició.

c) S'han usat els dispositius tiflotècnics i el programari que permeten l'accés a l'ordinador i internet mitjançant el tacte.

d) S'ha valorat l'accessibilitat, utilitat i aplicabilitat de les diferents aplicacions informàtiques i recursos per a la comunicació per part de les persones sordcegues.

e) S'han manejat els dispositius tiflotècnics i el programari que permeten l'accés per part de les persones sordcegues a la informació impresa.

f) S'han utilitzat els dispositius tiflotècnics específics que permeten a les persones sordcegues l'accés i tractament de la informació en suport digital.

g) S'han usat els dispositius tiflotècnics que permeten l'accés per part de les persones sordcegues a la telefonia mòbil i s'ha relacionat amb els accessos auditiu, visual i tàctil.

h) S'han manejat dispositius tiflotècnics i recursos d'ajuda per a accedir a la comunicació presencial.

B. Continguts:

a) Caracterització del paper del mediador en la comunicació:

Definició de mediador comunicatiu per a persones sordcegues.

Anàlisi del procés de mediació.

Objectius de la mediació comunicativa.

Tipus de mediació comunicativa:

– Mediació general.

– Mediació educativa.

– Mediació social.

Competències professionals del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa.

Diferències entre les distintes figures professionals que intervenen amb les persones amb sordceguesa:

– Conceptuals.

– Funcionals.

Valoració de la mediació comunicativa en la intervenció amb persones sordcegues.

b) Caracterització del col·lectiu de persones amb sordceguesa:

Sordceguesa:

– Concepcions.

– Criteris qualitatius i quantitatius.

– Incidència.

Etiologies més freqüents de la sordceguesa:

– Síndrome de Charge.

– Síndrome Wolfram.

– Síndrome d'Usher.

– Altres.

Identificació de les principals patologies visuals i auditives causants de la sordceguesa:

– Visuals: retinopaties, glaucomes, degeneració macular, entre altres.

– Auditives: otoesclerosi, otitis, malformacions, laberintitis, malaltia vírica o bacteriològica i ototòxics, entre altres.

Sordceguesa congènita:

– Causes: prenatals, perinatals i postnatals.

– Característiques generals.

Sordceguesa adquirida:

c) Se han descrito las pautas de comunicación con personas con sordoceguera para la emisión y recepción de mensajes durante los desplazamientos.

d) Se han identificado las adaptaciones que se van a realizar en los sistemas y recursos de apoyo a la comunicación para ser usados en los desplazamientos.

e) Se han analizado las diversas situaciones de peligro durante los desplazamientos, aplicando las medidas adecuadas de seguridad.

f) Se ha argumentado la necesidad de priorizar la seguridad por encima de la comunicación durante los desplazamientos con personas con sordoceguera.

5. Utiliza ayudas tiflotécnicas y tecnologías específicas de comunicación y acceso a la información, relacionando sus características con las de la persona usuaria.

Criterios de evaluación:

a) Se han manejado los dispositivos tiflotécnicos y el *software* que permiten el acceso al ordenador e internet mediante la visión.

b) Se han manejado los dispositivos tiflotécnicos y el *software* que permiten el acceso al ordenador e internet mediante la audición.

c) Se han usado los dispositivos tiflotécnicos y el sofware que permiten el acceso al ordenador e internet mediante el tacto.

d) Se ha valorado la accesibilidad, utilidad y aplicabilidad de las distintas aplicaciones informáticas y recursos para la comunicación por parte de las personas sordociegas.

e) Se han manejado los dispositivos tiflotécnicos y el *software* que permiten el acceso por parte de las personas sordociegas a la información impresa.

f) Se han utilizado los dispositivos tiflotécnicos específicos que permiten a las personas sordociegas el acceso y tratamiento de la información en soporte digital.

g) Se han usado los dispositivos tiflotécnicos que permiten el acceso por parte de las personas sordociegas a la telefonía móvil, relacionándolas con los accesos auditivo, visual y táctil.

h) Se han manejado dispositivos tiflotécnicos y recursos de ayuda para acceder a la comunicación presencial.

B. Contenidos:

a) Caracterización del papel del mediador en la comunicación:

Definición de mediador comunicativo para personas sordociegas.

Análisis del proceso de mediación.

Objetivos de la mediación comunicativa.

Tipos de mediación comunicativa:

– Mediación general.

– Mediación educativa.

– Mediación social.

Competencias profesionales del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

Diferencias entre las distintas figuras profesionales que intervienen con las personas con sordoceguera:

– Conceptuales.

– Funcionales.

Valoración de la mediación comunicativa en la intervención con personas sordociegas.

b) Caracterización del colectivo de personas con sordoceguera:

Sordoceguera:

– Concepciones.

– Criterios cualitativos y cuantitativos.

– Incidencia.

Etiologías más frecuentes de la sordoceguera:

– Síndrome de Charge.

– Síndrome Wolfram.

– Síndrome de Usher.

– Otras.

Identificación de las principales patologías visuales y auditivas causantes de la sordoceguera:

– Visuales: retinopatías, glaucomas, degeneración macular, entre otras.

– Auditivas: otoesclerosis, otitis, malformaciones, laberintitis, enfermedad vírica o bacteriológica y ototóxicos, entre otros.

Sordoceguera congénita:

– Causas: prenatales, perinatales y postnatales.

– Características generales.

Sordoceguera adquirida:

– Persones sordcegues amb deficiència auditiva congènita i una pèrdua de visió adquirida: causes i característiques.
– Persones sordcegues amb deficiència visual congènita i una pèrdua d'audició adquirida: causes i característiques.
– Persones nascudes sense deficiències visuals ni auditives i que pateixen una pèrdua de visió i audició al llarg de la seua vida: causes i característiques.
Anàlisi dels nivells de funcionament de les persones sordcegues:

– Nivell baix de funcionament.
– Nivell mitjà de funcionament.
– Nivell alt de funcionament.
Aspectes diferencials de la intervenció entre sordceguesa congènita i sordceguesa adquirida.
c) Implementació de situacions comunicatives:
Heterogeneïtat dels sistemes de comunicació:
– Sistemes alfabètics.
– Sistemes no alfabètics o signats.
– Sistemes basats en la llengua oral.
– Sistemes basats en codis d'escriptura.
– Altres recursos de suport a la comunicació amb persones sordcegues.
– El codi de lectoescriptura braille.
Criteris d'elecció del sistema o recurs a la comunicació:
– Característiques sensorials.
– Anàlisi de l'entorn comunicatiu de la persona sordcega.
– Respecte a les prioritats en l'elecció del sistema per part de la persona usuària.
Comunicació amb persones sordcegues:
– Presa de contacte.
– Pautes d'inici a la comunicació.
– Pautes de comunicació.
– Adaptacions a les característiques específiques de cada situació de comunicació.
– Preparació de la situació de comunicació.
Valoració del context en els intercanvis comunicatius.
d) Realització de desplaçaments amb persones amb sordceguesa:
Tècniques de guia vident en els desplaçaments.
Tècniques en el desplaçament de manera independent:
– Tècniques de protecció personal.
– Localització d'objectes.
– Tècniques d'orientació per espais interiors per a persones sordcegues.
– Tècniques d'orientació per espais exteriors per a persones sordcegues.
Adaptacions de la tècnica de guia vident durant la comunicació en els desplaçaments: pautes comunicatives.
Seguretat en els desplaçaments. Diferenciació de situacions de risc i posada en contacte a través del tacte.
e) Utilització d'ajudes tiflotècniques i tecnologies específiques de comunicació i accés a la informació:
Ús dels magnificadors de pantalla:
– Característiques generals.
– Elements de suport a l'accés per la visió. Síntesi de veu.
Ús dels lectors de pantalla:
– Característiques generals.
– Accés per síntesi de veu: característiques. Elements de suport a la deficiència auditiva.
– Accés per línia braille: característiques generals. Les línies braille.
Ús d'aplicacions informàtiques:
– Processadors de text.
– Navegadors internet.
– Gestors de correu electrònic.
– Programes de missatgeria instantània.
Accés a la informació impresa:
– Escàner.
– Programari OCR.
Dispositius autònoms tiflotècnics per al tractament de la informació:

– Anotadors electrònics de veu i/o braille: característiques i funcionalitat.
– Models (síntesis de veu i accés per braille).

– Personas sordociegas con deficiencia auditiva congénita y una pérdida de visión adquirida: causas y características.
– Personas sordociegas con deficiencia visual congénita y una pérdida de audición adquirida: causas y características.
– Personas nacidas sin deficiencias visuales ni auditivas y que sufren una pérdida de visión y audición a lo largo de su vida: causas y características.
Análisis de los niveles de funcionamiento de las personas sordociegas:
– Nivel bajo de funcionamiento.
– Nivel medio de funcionamiento.
– Nivel alto de funcionamiento.
Aspectos diferenciales de la intervención entre sordoceguera congénita y sordoceguera adquirida.
c) Implementación de situaciones comunicativas:
Heterogeneidad de los sistemas de comunicación:
– Sistemas alfabéticos.
– Sistemas no alfabéticos o signados.
– Sistemas basados en la lengua oral.
– Sistemas basados en códigos de escritura.
– Otros recursos de apoyo a la comunicación con personas sordociegas.
– El código de lectoescritura braille.
Criterios de elección del sistema o recurso a la comunicación:
– Características sensoriales.
– Análisis del entorno comunicativo de la persona sordociega.
– Respeto a las prioridades en la elección del sistema por parte de la persona usuaria.
Comunicación con personas sordociegas:
– Toma de contacto.
– Pautas de inicio a la comunicación.
– Pautas de comunicación.
– Adaptaciones a las características específicas de cada situación de comunicación.
– Preparación de la situación de comunicación.
Valoración del contexto en los intercambios comunicativos.
d) Realización de desplazamientos con personas con sordoceguera:
Técnicas de guía-vidente en los desplazamientos.
Técnicas en el desplazamiento de manera independiente:
– Técnicas de protección personal.
– Localización de objetos.
– Técnicas de orientación por espacios interiores para personas sordociegas.
– Técnicas de orientación por espacios exteriores para personas sordociegas.
Adaptaciones de la técnica de guía-vidente durante la comunicación en los desplazamientos: pautas comunicativas.
Seguridad en los desplazamientos. Diferenciación de situaciones de riesgo y puesta en contacto a través del tacto.
e) Utilización de ayudas tiflotécnicas y tecnologías específicas de comunicación y acceso a la información:
Uso de los magnificadores de pantalla:
– Características generales.
– Elementos de apoyo al acceso por la visión. Síntesis de voz.
Uso de los lectores de pantalla:
– Características generales.
– Acceso por síntesis de voz: características. Elementos de apoyo a la deficiencia auditiva.
– Acceso por línea braille: características generales. Las líneas braille.
Uso de aplicaciones informáticas:
– Procesadores de texto.
– Navegadores internet.
– Gestores de correo electrónico.
– Programas de mensajería instantánea.
Acceso a la información impresa:
– Scanner.
– Software OCR.
Dispositivos autónomos tiflotécnicos para el tratamiento de la información:
– Anotadores electrónicos de voz y/o braille: características y funcionalidad.
– Modelos (síntesis de voz y acceso por braille).

– Dispositius per a la reproducció de llibres en format sonor (Daisy): dispositius específics. Programari.
– Impressores: tinta. Braille.
– Programari tiflotècnic específic: diccionaris. Editors.
Dispositius i programari tiflotècnic per a l'accés a la telefonia mòbil:
– Lectors de pantalla: accés per síntesi de veu. Característiques. Elements de suport a la deficiència auditiva.
– Accés per braille: característiques. Lectura i escriptura braille sobre terminals telefònics mòbils.
Utilització de comunicadors.
Valoració de la importància de les ajudes tiflotècniques i les tecnologies per a la vida quotidiana de les persones sordcegues.

5. Mòdul professional: Llengua de signes.
Codi: 1115.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Reconeix informació quotidiana continguda en discursos signats clars i senzills i identifica el contingut global del missatge.
Criteris d'avaluació:
a) S'han identificat expressions quotidianes d'ús molt freqüent.
b) S'han identificat frases senzilles destinades a satisfer necessitats de tipus immediat.
c) S'ha captat la idea principal del missatge en llengua de signes espanyola.
d) S'ha identificat la informació continguda en un missatge signat.

e) S'han extret les idees principals d'un missatge emés en llengua de signes espanyola.
f) S'ha identificat el fil argumental d'una situació comunicativa signada.
g) S'ha identificat el vocabulari bàsic que apareix en una seqüència visionada.
2. Emet missatges senzills en llengua de signes espanyola i identifica el vocabulari i les expressions relatius a situacions de la vida quotidiana.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha identificat amb precisió el vocabulari utilitzat en diversos contextos de la vida quotidiana.
b) S'ha extret la informació més rellevant d'un missatge emés en llengua de signes espanyola.
c) S'han emés ordres senzilles amb el vocabulari i expressions adequats al missatge.
d) S'han identificat estructures senzilles per a sol·licitar informació o fer preguntes en llengua de signes espanyola.
e) S'han comprés frases i expressions d'ús freqüent relacionades amb àrees d'experiència que són especialment rellevants per a la persona usuària.
3. Trasllada missatges senzills, clars i ben estructurats en llengua de signes espanyola, i relaciona el propòsit del missatge amb les estructures lingüístiques adquirides.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha establit la comunicació utilitzant fórmules senzilles, nexes d'unió i estratègies d'interacció.
b) S'han utilitzat correctament estructures lingüístiques bàsiques.
c) S'han descrit amb relativa fluïdesa situacions de la vida quotidiana.
d) S'han realitzat, de manera clara, presentacions breus de si mateix i d'uns altres utilitzant els protocols corresponents.
e) S'ha transmés informació personal bàsica sobre el domicili, les pertinences i les persones que coneix.
f) S'ha respost a preguntes breus.
g) S'ha intercanviat, amb una certa fluïdesa, informació bàsica utilitzant frases d'estructura senzilla.
h) S'han expressat opinions i peticions senzilles aplicant la llengua de signes espanyola contextualitzada a entorns coneguts.
4. Aplica la llengua de signes espanyola per a expressar opinions o peticions senzilles i les contextualitza en entorns coneguts.
Criteris d'avaluació:

– Dispositivos para la reproducción de libros en formato sonoro (Daisy): dispositivos específicos. Software.
– Impresoras: tinta. Braille.
– Software tiflotécnico específico: diccionarios. Editores.
Dispositivos y *software* tiflotécnico para el acceso a la telefonía móvil:
– Lectores de pantalla: acceso por síntesis de voz. Características. Elementos de apoyo a la deficiencia auditiva.
– Acceso por braille: características. Lectura y escritura braille sobre terminales telefónicos móviles.
Utilización de comunicadores.
Valoración de la importancia de las ayudas tiflotécnicas y las tecnologías para la vida cotidiana de las personas sordociegas.

5. Módulo profesional: Lengua de signos.
Código: 1115.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Reconoce información cotidiana contenida en discursos signados claros y sencillos, identificando el contenido global del mensaje.
Criterios de evaluación:
a) Se han identificado expresiones cotidianas de uso muy frecuente.
b) Se han identificado frases sencillas destinadas a satisfacer necesidades de tipo inmediato.
c) Se ha captado la idea principal del mensaje en lengua de signos española.
d) Se ha identificado la información contenida en un mensaje signado.
e) Se han extraído las ideas principales de un mensaje emitido en lengua de signos española.
f) Se ha identificado el hilo argumental de una situación comunicativa signada.
g) Se ha identificado el vocabulario básico que aparece en una secuencia visionada.
2. Emite mensajes sencillos en lengua de signos española, identificando el vocabulario y las expresiones relativos a situaciones de la vida cotidiana.
Criterios de evaluación:
a) Se ha identificado con precisión el vocabulario utilizado en diversos contextos de la vida cotidiana.
b) Se ha extraído la información más relevante de un mensaje emitido en lengua de signos española.
c) Se han emitido órdenes sencillas con el vocabulario y expresiones adecuados al mensaje.
d) Se han identificado estructuras sencillas para solicitar información o hacer preguntas en lengua de signos española.
e) Se han comprendido frases y expresiones de uso frecuente relacionadas con áreas de experiencia que son especialmente relevantes para la persona usuaria.
3. Traslada mensajes sencillos, claros y bien estructurados en lengua de signos española, relacionando el propósito del mensaje con las estructuras lingüísticas adquiridas.
Criterios de evaluación:
a) Se ha establecido la comunicación utilizando fórmulas sencillas, nexos de unión y estrategias de interacción.
b) Se han utilizado correctamente estructuras lingüísticas básicas.
c) Se han descrito con relativa fluidez situaciones de la vida cotidiana.
d) Se han realizado, de manera clara, presentaciones breves de sí mismo y de otros, utilizando los protocolos correspondientes.
e) Se ha transmitido información personal básica sobre el domicilio, las pertenencias y las personas que conoce.
f) Se ha respondido a preguntas breves.
g) Se ha intercambiado, con cierta fluidez, información básica, utilizando frases de estructura sencilla.
h) Se han expresado opiniones y peticiones sencillas, aplicando la lengua de signos española contextualizada a entornos conocidos.
4. Aplica la lengua de signos española para expresar opiniones o peticiones sencillas, contextualizándolas a entornos conocidos.
Criterios de evaluación:

a) S'han definit els trets més significatius dels costums personals en llengua de signes espanyola.

b) S'ha sol·licitat informació en llengua de signes espanyola sobre dades personals, domicili, treball i oci, entre altres.

c) S'han identificat estructures bàsiques pròpies de la llengua de signes espanyola en diferents contextos comunicatius.

d) S'ha comunicat en llengua de signes espanyola per a descriure tasques simples i quotidianes conegudes.

e) S'han descrit en termes senzills aspectes del passat, de l'entorn i de qüestions relacionades amb les seues necessitats immediates.

f) S'han reconegut el vocabulari i les estratègies comunicatives de les persones usuàries de la llengua de signes espanyola.

5. Conversa en llengua de signes espanyola de manera espontània, es comunica amb fluïdesa sobre temes quotidians i utilitza marcadors temporals per a narrar accions en el passat i el futur.

Criteris d'avaluació:

a) S'han transmés missatges en llengua de signes espanyola sobre temes quotidians, interessos personals i situacions o temes menys comuns o coneguts.

b) S'ha fet front a situacions de comunicació variades amb relativa fluïdesa.

c) S'han expressat opinions personals, sentiments i reaccions en llengua de signes espanyola.

d) S'ha intercanviat, verificat i confirmat informació en llengua de signes espanyola.

e) S'ha expressat el que es pensa sobre un tema abstracte o cultural en llengua de signes espanyola.

f) S'han realitzat entrevistes en llengua de signes espanyola.

B. Continguts:

a) Reconeixement de la informació quotidiana continguda en discursos signats clars i senzills:

Pautes per a establir la comunicació.

Habilitats d'expressió corporal, facial i d'ús de l'espai:

– Distintes situacions i estats d'ànim utilitzant el propi cos.

Habilitats de discriminació i memòria visual.

Ús de l'espai com a recurs expressiu i gramatical.

L'espai com a recurs expressiu:

– Dimensions. Plans. Direccions. Trajectòries. Temps.

– Tridimensionalitat. Dibuix en l'espai. Disseny espacial.

– Simbolisme de l'espai.

– Els elements espacials i la comunicació.

Coordinació i agilitat motriu:

– Duració, intensitat, trajectòria i ritme del moviment.

– Qualitats del moviment: gravetat, tensió, espai i temps, la seua expressivitat.

– Temporalitat del moviment. Aplicació expressiva.

– Segmentació.

Salutacions, comiats i presentació formal i informal:

– El lletreig.

– Còpia pronominal.

– Presentar un altre.

– Posar excuses.

Saber demanar permís i disculpes de manera senzilla.

Preguntar i donar l'adreça.

Demanar la repetició.

b) Emissió de missatges senzills en llengua de signes espanyola:

Ampliar identificació personal:

– Procedència, edat, estat civil i parentiu.

Descriure persones:

– Descripcions físiques de persones.

– Atribuir qualitats als altres.

Descripció de llocs: la casa, el carrer, el barri i la ciutat.

Descripció i identificació d'objectes:

– Descriptors o classificadors.

– Incorporació del número al pronom.

Elements suprasegmentals i expressió corporal.

Localitzar persones, objectes i llocs.

Demanar i donar informació espacial.

Ús de l'espai topogràfic i sintàctic.

Demanar i donar instruccions sobre llocs i adreces.

Demanar permís. Concedir i denegar.

a) Se han definido los rasgos más significativos de las costumbres personales en Lengua de signos española.

b) Se ha solicitado información en lengua de signos española sobre datos personales, domicilio, trabajo y ocio, entre otros.

c) Se han identificado estructuras básicas propias de la lengua de signos española en diferentes contextos comunicativos.

d) Se ha comunicado en lengua de signos española para describir tareas simples y cotidianas conocidas.

e) Se han descrito en términos sencillos aspectos del pasado, del entorno y de cuestiones relacionadas con sus necesidades inmediatas.

f) Se han reconocido el vocabulario y las estrategias comunicativas de las personas usuarias de la lengua de signos española.

5. Conversa en lengua de signos española de forma espontánea, comunicándose con fluidez sobre temas cotidianos y utilizando marcadores temporales para narrar acciones en el pasado y el futuro.

Criterios de evaluación:

a) Se han transmitido mensajes en lengua de signos española sobre temas cotidianos, intereses personales y situaciones o temas menos comunes o conocidos.

b) Se ha hecho frente a situaciones de comunicación variadas con relativa fluidez.

c) Se han expresado opiniones personales, sentimientos y reacciones en lengua de signos española.

d) Se ha intercambiado, verificado y confirmado información en lengua de signos española.

e) Se ha expresado lo que se piensa sobre un tema abstracto o cultural en lengua de signos española.

f) Se han realizado entrevistas en lengua de signos española.

B. Contenidos:

a) Reconocimiento de la información cotidiana contenida en discursos signados claros y sencillos:

Pautas para establecer la comunicación.

Habilidades de expresión corporal, facial y de uso del espacio:

– Distintas situaciones y estados de ánimo empleando el propio cuerpo.

Habilidades de discriminación y memoria visual.

Uso del espacio como recurso expresivo y gramatical.

El espacio como recurso expresivo:

– Dimensiones. Planos. Direcciones. Trayectorias. Tiempos.

– Tridimensionalidad. Dibujo en el espacio. Diseño espacial.

– Simbolismo del espacio.

– Los elementos espaciales y la comunicación.

Coordinación y agilidad motriz:

– Duración, intensidad, trayectoria y ritmo del movimiento.

– Calidades del movimiento: gravedad, tensión, espacio y tiempo, su expresividad.

– Temporalidad del movimiento. Aplicación expresiva.

– Segmentación.

Saludos, despedidas y presentación formal e informal:

– El deletreo.

– Copia pronominal.

– Presentar a otro.

– Poner excusas.

Saber pedir permiso y disculpas de manera sencilla.

Preguntar y dar la dirección.

Pedir la repetición.

b) Emisión de mensajes sencillos en lengua de signos española:

Ampliar identificación personal:

– Procedencia, edad, estado civil y parentesco.

Describir personas:

– Descripciones físicas de personas.

– Atribuir cualidades a los demás.

Descripción de lugares: la casa, la calle, el barrio y la ciudad.

Descripción e identificación de objetos:

– Descriptores o clasificadores.

– Incorporación del número al pronombre.

Elementos suprasegmentales y expresión corporal.

Localizar personas, objetos y lugares.

Pedir y dar información espacial.

Uso del espacio topográfico y sintáctico.

Pedir y dar instrucciones sobre lugares y direcciones.

Pedir permiso. Conceder y denegar.

Rebutjar i acceptar una proposta, oferiment o invitació.

Respondre una ordre, una petició o un prec negant-se de manera rotunda.

Acceptar una proposta, un oferiment o una invitació.

c) Translació de missatges senzills, clars i ben estructurats en llengua de signes espanyola:

Expressar sentiments, opinions, desitjos, gustos i preferències:

– Expressar causalitat, alternatives, certesa, desconeixement, gustos, preferències, necessitats, dubte, ignorància, indecisió, decepció, desig, invitar o rebutjar una invitació, acord i desacord.

Elements suprasegmentals (expressió facial).

Donar i demanar opinions:

– Mostrar acord o desacord amb les opinions.

Disculpar-se.

Demanar i concedir permís.

Ordenar, aconsellar, recomanar i prohibir.

Expressar accions habituals:

– Preguntar i dir l'hora.

– Horaris i dates.

Estructuració, construcció i interpretació del discurs:

– Establir la comunicació.

– Indicar que se segueix el relat amb interés.

– Proposar el tancament.

– Preguntar per una persona o cosa.

– Demanar que espere.

– Elements suprasegmentals.

Proposar, suggerir, advertir i aconsellar.

Oferir-se per a fer alguna cosa.

Intercanvis d'informació personal.

Oci: gustos, aficions, esports, hàbits, activitats i funcions.

La família.

Les relacions.

Demanar i oferir informació i ajuda.

d) Aplicació de la llengua de signes espanyola per a expressar opinions i peticions senzilles:

Parlar de l'entorn i de la llar. Expressions d'avorrir, encantar i agradar molt.

Descripció d'una acció que es fa durant un cert temps:

– Parlar de l'existència o no d'algun esdeveniment.

– Parlar d'accions simultànies i de la distància a què està alguna cosa.

Fer i expressar plans, projectes i experiències personals. Negociar un acord.

Expressar obligacions.

Seqüència d'accions en l'espai sintàctic i topogràfic.

Donar consells i suggeriments.

Acceptar i rebutjar. Demanar disculpes o excusar-se.

Fer, acceptar i rebutjar suggeriments.

Accions habituals i no habituals.

Donar una ordre o instrucció.

e) Conversa en llengua de signes espanyola de manera espontània:

Narrar accions en el passat i en el futur:

– Marcadors temporals de passat, futur i futur indeterminat. D'inici i de finalització d'accions en el passat i en el futur.

– Ús de l'espai com a regulador del temps.

Descriure accions en el passat. Contar anècdotes.

Parlar de la primera vegada que va passar alguna cosa. Expressar la diferència de temps entre diverses accions.

Narrar en un període de temps acabat i no acabat:

– Expressions que indiquen l'inici i la fi de les accions.

– Parlar d'accions futures que depenguen d'una condició.

– Fer promeses, justificar-nos, conjectures i prediccions, invitar i oferir, parlar d'alguna cosa sense precisar.

Referir-se al futur des del passat i viceversa.

6. Mòdul professional: Àmbits d'aplicació de la llengua de signes.
Codi: 1116.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació

1. Identifica la informació continguda en discursos signats relacionant-la amb la vida social, professional o acadèmica.

Rechazar y aceptar una propuesta, ofrecimiento o invitación.

Responder a una orden, una petición o un ruego negándose de forma tajante.

Aceptar una propuesta, un ofrecimiento o una invitación.

c) Traslación de mensajes sencillos, claros y bien estructurados en lengua de signos española:

Expresar sentimientos, opiniones, deseos, gustos y preferencias:

– Expresar causalidad, alternativas, certeza, desconocimiento, gustos, preferencias, necesidades, duda, ignorancia, indecisión, decepción, deseo, invitar o rechazar una invitación acuerdo y desacuerdo.

Elementos suprasegmentales (expresión facial).

Dar y pedir opiniones:

– Mostrar acuerdo o desacuerdo con las opiniones.

Disculparse.

Pedir y conceder permiso.

Ordenar, aconsejar, recomendar y prohibir.

Expresar acciones habituales:

– Preguntar y decir la hora.

– Horarios y fechas.

Estructuración, construcción e interpretación del discurso:

– Establecer la comunicación.

– Indicar que se sigue el relato con interés.

– Proponer el cierre.

– Preguntar por una persona o cosa.

– Pedir que espere.

– Elementos suprasegmentales.

Proponer, sugerir, advertir y aconsejar.

Ofrecerse para hacer algo.

Intercambios de información personal.

Ocio: gustos, aficiones, deportes, hábitos, actividades y funciones.

La familia.

Las relaciones.

Pedir y ofrecer información y ayuda.

d) Aplicación de la lengua de signos española para expresar opiniones y peticiones sencillas:

Hablar del entorno y del hogar. Expresiones de aborrecer, encantar y gustar mucho.

Descripción de una acción que se realiza durante un cierto tiempo:

– Hablar de la existencia o no de algún evento.

– Hablar de acciones simultáneas y de la distancia a la que se encuentra algo.

Hacer y expresar planes, proyectos y experiencias personales. Negociar un acuerdo.

Expresar obligaciones.

Secuencia de acciones en el espacio sintáctico y topográfico.

Dar consejos y sugerencias.

Aceptar y rehusar. Pedir disculpas o excusarse.

Hacer, aceptar y rechazar sugerencias.

Acciones habituales y no habituales.

Dar una orden o instrucción.

e) Conversación en lengua de signos española de forma espontánea:

Narrar acciones en el pasado y en el futuro:

– Marcadores temporales de pasado, futuro y futuro indeterminado. De inicio y finalización de acciones en el pasado y en el futuro.

– Uso del espacio como regulador del tiempo.

Describir acciones en el pasado. Contar anécdotas.

Hablar de la primera vez que sucedió algo. Expresar la diferencia de tiempo entre varias acciones.

Narrar en un periodo de tiempo terminado y no terminado:

– Expresiones que indican el inicio y fin de las acciones.

– Hablar de acciones futuras que dependan de una condición.

– Hacer promesas, justificarnos, conjeturas y predicciones, invitar y ofrecer, hablar de algo sin precisar.

Referirse al futuro desde el pasado y viceversa.

6. Módulo profesional: Ámbitos de aplicación de la lengua de signos.
Código: 1116.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.

1. Identifica la información contenida en discursos signados, relacionándola con la vida social, profesional o académica.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha identificat la idea principal del missatge.

b) S'ha extret informació de discursos signats relacionada amb la vida social, professional o acadèmica.

c) S'han identificat els punts de vista i les actituds del parlant.

d) S'han identificat les idees principals de declaracions i missatges sobre temes concrets i abstractes.

e) S'han comprés amb tot detall les instruccions que se li donen en llengua de signes espanyola.

f) S'han identificat els registres utilitzats per a l'emissió del missatge.

g) S'ha pres consciència de la importància de comprendre globalment un missatge, sense necessitat d'entendre tots i cadascun dels elements d'aquest.

2. Comprén missatges en llengua de signes espanyola i identifica el vocabulari específic de situacions d'oci, treball i viatges, entre altres.

Criteris d'avaluació:

a) S'han seguit indicacions detallades en llengua de signes espanyola.

b) S'han extret les idees principals en discursos quotidians que tenen lloc en diferents situacions.

c) S'ha col·laborat en xarrades sobre temes quotidians, se n'ha confirmat la comprensió i s'ha convidat els altres a participar-hi.

d) S'ha repetit part del que s'ha signat per a confirmar la comprensió mútua.

e) S'han comprés les idees principals d'un discurs lingüísticament complex que tracte sobre temes concrets i abstractes.

f) S'han seguit indicacions detallades en llengua de signes espanyola.

g) S'ha pres part en discussions que suposen un intercanvi d'informació sobre fets concrets o en les quals es donen instruccions o solucions a problemes concrets.

3. Expressa missatges clars i ben estructurats en llengua de signes espanyola, i analitza el contingut de la situació i s'adapta al registre lingüístic de l'interlocutor.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha comunicat espontàniament, i s'ha adoptat un nivell de formalitat adequat a les circumstàncies.

b) S'ha signat en llengua de signes espanyola amb fluïdesa, precisió i eficàcia sobre una àmplia sèrie de temes generals, acadèmics, professionals o d'oci, marcant amb claredat la relació entre les idees.

c) S'han realitzat presentacions clares i detallades sobre una àmplia sèrie d'assumptes i s'ha utilitzat correctament la terminologia.

d) S'han expressat i defensat punts de vista amb claredat i s'ha proporcionat explicacions i arguments adequats.

e) S'ha expressat sobre temes abstractes i culturals com a pel·lícules, llibres, música i sentiments, entre altres.

f) S'han expressat creences, opinions, acords i desacords en llengua de signes espanyola.

g) S'han utilitzat gran diversitat d'elements lingüístics senzills amb flexibilitat per a expressar el que es vol.

h) S'ha ajustat als canvis de direcció, estil i èmfasi que es produeixen normalment en la conversa.

4. Utilitza la llengua de signes espanyola per a argumentar i descriure experiències i esdeveniments quotidians, i selecciona els recursos gramaticals.

Criteris d'avaluació:

a) S'han realitzat descripcions clares i detallades.

b) S'han realitzat narracions (històries, llibres i pel·lícules, entre altres) en llengua de signes espanyola utilitzant els recursos gramaticals indicats.

c) S'han destacat els avantatges i desavantatges dels diferents punts de vista de temes generals, utilitzant estructures complexes.

d) S'han desenvolupat arguments en llengua de signes espanyola utilitzant un repertori lingüístic ampli.

e) S'han descrit experiències, fets, somnis i ambicions enllaçant frases de manera senzilla.

f) S'han expressat i defensat en llengua de signes espanyola diferents punts de vista amb claredat proporcionant explicacions i arguments adequats.

g) S'ha descrit la manera de realitzar alguna cosa en llengua de signes espanyola i s'han donat instruccions detallades.

Criterios de evaluación:

a) Se ha identificado la idea principal del mensaje.

b) Se ha extraído información de discursos signados relacionada con la vida social, profesional o académica.

c) Se han identificado los puntos de vista y las actitudes del hablante.

d) Se han identificado las ideas principales de declaraciones y mensajes sobre temas concretos y abstractos.

e) Se han comprendido con todo detalle las instrucciones que se le dan en lengua de signos española.

f) Se han identificado los registros utilizados para la emisión del mensaje.

g) Se ha tomado conciencia de la importancia de comprender globalmente un mensaje, sin necesidad de entender todos y cada uno de los elementos del mismo.

2. Comprende mensajes en lengua de signos española, identificando el vocabulario específico de situaciones de ocio, trabajo y viajes, entre otras.

Criterios de evaluación:

a) Se han seguido indicaciones detalladas en lengua de signos española.

b) Se han extraído las ideas principales en discursos cotidianos que tienen lugar en distintas situaciones.

c) Se ha colaborado en charlas sobre temas cotidianos, confirmando su comprensión e invitando a los demás a participar.

d) Se ha repetido parte de lo que se ha signado para confirmar la comprensión mutua.

e) Se han comprendido las ideas principales de un discurso lingüísticamente complejo que trate sobre temas concretos y abstractos.

f) Se han seguido indicaciones detalladas en lengua de signos española.

g) Se ha tomado parte en discusiones que suponen un intercambio de información sobre hechos concretos o en las que se dan instrucciones o soluciones a problemas concretos.

3. Expresa mensajes claros y bien estructurados en lengua de signos española, analizando el contenido de la situación y adaptándose al registro lingüístico del interlocutor.

Criterios de evaluación:

a) Se ha comunicado espontáneamente, adoptando un nivel de formalidad adecuado a las circunstancias.

b) Se ha signado en lengua de signos española con fluidez, precisión y eficacia sobre una amplia serie de temas generales, académicos, profesionales o de ocio, marcando con claridad la relación entre las ideas.

c) Se han realizado presentaciones claras y detalladas sobre una amplia serie de asuntos, utilizando correctamente la terminología.

d) Se han expresado y defendido puntos de vista con claridad, proporcionando explicaciones y argumentos adecuados.

e) Se ha expresado sobre temas abstractos y culturales como películas, libros, música y sentimientos, entre otros.

f) Se han expresado creencias, opiniones, acuerdos y desacuerdos en lengua de signos española.

g) Se han utilizado gran diversidad de elementos lingüísticos sencillos con flexibilidad para expresar lo que quiere.

h) Se ha ajustado a los cambios de dirección, estilo y énfasis que se producen normalmente en la conversación.

4. Utiliza la lengua de signos española para argumentar y describir experiencias y acontecimientos cotidianos, seleccionando los recursos gramaticales.

Criterios de evaluación:

a) Se han realizado descripciones claras y detalladas.

b) Se han realizado narraciones (historias, libros y películas, entre otras) en lengua de signos española, utilizando los recursos gramaticales indicados.

c) Se han destacado las ventajas y desventajas de los distintos puntos de vista de temas generales, utilizando estructuras complejas.

d) Se han desarrollado argumentos en lengua de signos española, utilizando un repertorio lingüístico amplio.

e) Se han descrito experiencias, hechos, sueños y ambiciones, enlazando frases de forma sencilla.

f) Se han expresado y defendido en lengua de signos española diferentes puntos de vista con claridad, proporcionando explicaciones y argumentos adecuados.

g) Se ha descrito la forma de realizar algo en lengua de signos española, dando instrucciones detalladas.

h) S'ha adaptat l'expressió per a abordar situacions menys habituals o de major dificultat en llengua de signes espanyola.

5. Empra la llengua de signes espanyola per a expressar i comprendre discursos en una àmplia gamma de temes generals, seleccionant el vocabulari i utilitzant expressions complexes.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha comunicat espontàniament, amb la correcció gramatical i el grau de formalitat adequat a les circumstàncies.

b) S'han seguit discursos clarament articulats d'una conversa, amb comprensió amb tot detall del que s'ha expressat, fins i tot en un ambient amb interferències visuals.

c) S'han transmés diferents graus d'emoció i s'han destacat el que és rellevant per al parlant en un esdeveniment o experiència.

d) S'ha implicat en una conversa d'una certa duració sobre la majoria de temes d'interés general i hi ha participat activament.

e) S'han seguit converses sobre temes relacionats amb la seua especialitat, amb comprensió amb tot detall de les idees destacades per l'interlocutor.

f) S'han expressat opinions avaluant les proposicions d'uns altres, responent, realitzant i defensant hipòtesis.

g) S'han realitzat descripcions clares i detallades sobre com fer alguna cosa en concret, proporcionant instruccions detallades.

h) S'ha sintetitzat informació i arguments provinents de fonts diferents (exposició, entrevista i documental, entre altres), resumint i responent a preguntes complementàries que requereixen detalls.

B. Continguts:

a) Identificació de la informació continguda en discursos signats:

Controlar la comunicació. Expressar i provocar curiositat.

Repetir, preguntar, dubtar i resumir.

L'imperatiu.

Expressions en llengua de signes espanyola: curiositat o sorpresa. Indicar diferència en temps passats.

Donar instruccions, consells, recomanacions i solucions.

Concedir permís, donar ordres, oferir alguna cosa, mostrar desacord i expressar cortesia.

Convéncer, atraure l'atenció i animar a l'acció.

Persuadir.

b) Comprensió de missatges en llengua de signes espanyola:

Descriure postures corporals. Descriptors o classificadors.

Parlar del passat. Expressar desitjos i probabilitat en el passat i en el futur.

Situar una acció anterior a una altra del passat.

Expressions facials per a indicar diferència de temps passats.

Expressar preocupació, estranyesa, probabilitat, reaccions davant d'un desig, lamentar-se, tranquil·litzar, negar i afirmar amb decisió.

Marcadors de probabilitat i usos del participi passat.

Indicar l'existència d'algú o d'alguna cosa.

c) Expressió de missatges en llengua de signes espanyola clars i ben estructurats:

Descriure i definir.

Argumentació: organitzadors del discurs, descriptors i classificadors.

Organitzar i argumentar.

Identificar objectes, llocs i persones. Donar informació secundària.

Sol·licitar informació sobre si se sap alguna cosa o es coneix alguna cosa o alguna persona.

Demanar alguna cosa especificant.

Descriure elements de la natura.

Valorar i opinar. Destacar o donar importància a alguna cosa.

Relacionar dos moments en el temps.

Expressar el moment en què ocorre una acció.

Fixar el moment futur.

Nexes temporals i espai basat en línies temporals.

d) Utilització de la llengua de signes espanyola per a argumentar i descriure experiències i esdeveniments quotidians:

Donar explicacions i disculpar-se: expressar resignació, lamentar-se, tranquil·litzar i consolar algú.

Explicar el motiu o la causa d'una acció, la vertadera causa d'alguna cosa negant una altra explicació, i donar explicacions o disculpar-se per alguna cosa.

Justificar una opinió negant-ne una altra d'anterior.

h) Se ha adaptado la expresión para abordar situaciones menos habituales o de mayor dificultad en lengua de signos española.

5. Emplea la lengua de signos española para expresar y comprender discursos en una amplia gama de temas generales, seleccionando el vocabulario y utilizando expresiones complejas.

Criterios de evaluación:

a) Se ha comunicado espontáneamente, con la corrección gramatical y el grado de formalidad adecuado a las circunstancias.

b) Se han seguido discursos claramente articulados de una conversación, comprendiendo con todo detalle lo que se ha expresado, incluso en un ambiente con interferencias visuales.

c) Se han transmitido diferentes grados de emoción, resaltando lo que es relevante para el hablante en un acontecimiento o experiencia.

d) Se ha implicado en una conversación de cierta duración sobre la mayoría de temas de interés general, participando activamente.

e) Se han seguido conversaciones sobre temas relacionados con su especialidad, comprendiendo con todo detalle las ideas destacadas por el interlocutor.

f) Se han expresado opiniones evaluando las proposiciones de otros, respondiendo, realizando y defendiendo hipótesis.

g) Se han realizado descripciones claras y detalladas sobre cómo hacer algo en concreto, proporcionando instrucciones detalladas.

h) Se ha sintetizado información y argumentos provenientes de fuentes diferentes (exposición, entrevista y documental, entre otras), resumiendo y respondiendo a preguntas complementarias que requieren detalles.

Contenidos:

a) Identificación de la información contenida en discursos signados:

Controlar la comunicación. Expresar y provocar curiosidad.

Repetir, preguntar, dudar y resumir.

El imperativo.

Expresiones en lengua de signos española: curiosidad o sorpresa. Indicar diferencia en tiempos pasados.

Dar instrucciones, consejos, recomendaciones y soluciones.

Conceder permiso, dar órdenes, ofrecer algo, mostrar desacuerdo y expresar cortesía.

Convencer, atraer la atención y animar a la acción.

Persuadir.

b) Comprensión de mensajes en lengua de signos española:

Describir posturas corporales. Descriptores o clasificadores.

Hablar del pasado. Expresar deseos y probabilidad en el pasado y en el futuro.

Situar una acción anterior a otra del pasado.

Expresiones faciales para indicar diferencia de tiempos pasados.

Expresar preocupación, extrañeza, probabilidad, reacciones ante un deseo, lamentarse, tranquilizar, negar y afirmar con decisión.

Marcadores de probabilidad y usos del participio pasado.

Indicar la existencia de alguien o algo.

c) Expresión de mensajes en lengua de signos española claros y bien estructurados:

Describir y definir.

Argumentación: organizadores del discurso, descriptores y clasificadores.

Organizar y argumentar.

Identificar objetos, lugares y personas. Dar información secundaria.

Solicitar información sobre si se sabe algo o conoce algo o a alguien.

Pedir algo especificando.

Describir elementos de la naturaleza.

Valorar y opinar. Destacar o dar importancia a algo.

Relacionar dos momentos en el tiempo.

Expresar el momento en que ocurre una acción.

Fijar el momento futuro.

Nexos temporales y espacio basado en líneas temporales.

d) Utilización de la lengua de signos española para argumentar y describir experiencias y acontecimientos cotidianos:

Dar explicaciones y disculparse: expresar resignación, lamentarse, tranquilizar y consolar a alguien.

Explicar el motivo o la causa de una acción, la verdadera causa de algo negando otra explicación y dar explicaciones o disculparse por algo.

Justificar una opinión negando otra anterior.

Expressar conseqüència i finalitat:
– Connectors d'argumentació.
– Argumentar. Parlar d'avantatges i desavantatges.
Donar consells i recomanacions.
Expressar i oferir ajuda. Demanar disculpes.
Rebutjar una invitació o un oferiment.
Expressar desig, estranyesa i gratitud. Reaccionar davant l'agraïment.
Oferir ajuda, un servei o una idea. Felicitar.
e) Ús de la llengua de signes espanyola per a expressar i comprendre discursos:
Expressar judicis i valors. Sentiments i preferències.
Mostrar-se a favor o en contra d'una idea.
Expressar queixes i lamentacions. Donar consells i recomanacions.
Oracions temporals relacionades amb l'edat cronològica i les etapes evolutives.
Oracions subordinades causals (present, passat i futur) amb espai sintàctic i topogràfic.
Expressions de duració determinades per l'espai i verbs relacionats.

Descriptors corporals marcats en l'espai o en el cos. Ús semàntic i pragmàtic.
Conjuncions coordinants adversatives.
Justificar i argumentar una opinió.
Proposar solucions a problemes. Acceptar o rebutjar propostes.
Expressions que estableixen cohesió del discurs en l'espai sintàctic.

Expressar probabilitat i formular hipòtesis.
Expressions de probabilitat i hipòtesis.
Fer projectes de futur.
Expressar plans.
Ús de l'espai sintàctic: estil directe i indirecte.
Explicar les causes i les conseqüències d'alguna cosa. Demanar disculpes i posar excuses.
Expressions de concordança temporal i espacial del discurs.
Dir alguna cosa amb altres paraules i traure conclusions.
Paràfrasis i circumloquis usant espai sintàctic i topogràfic.

7. Mòdul professional: Intervenció amb Persones amb Dificultats de Comunicació.
Codi: 1117.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Caracteritza la intervenció i determina els principis comunicatius que la sustenten.
Criteris d'avaluació:
a) S'han analitzat els àmbits de la intervenció en mediació comunicativa.
b) S'han descrit les funcions del tècnic o tècnica superior en el context de la mediació comunicativa.
c) S'ha definit el concepte de comunicació i llenguatge.
d) S'ha definit el concepte de parla.
e) S'ha definit el concepte d'interacció recíproca.
f) S'han analitzat les diferents dificultats d'interacció social.
g) S'han identificat els principals trastorns que afecten la comunicació en llenguatge, veu i parla.
h) S'han analitzat les diferents formes d'interacció i les condicions més favorables perquè la comunicació s'establisca.
2. Caracteritza el context d'intervenció i analitza els recursos disponibles en relació amb els col·lectius i el marc legal que els afecta.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha identificat el marc legislatiu de la intervenció.
b) S'han identificat les institucions que gestionen o presten serveis a persones amb dificultats de comunicació.
c) S'ha descrit l'heterogeneïtat de la població amb discapacitat en comunicació i dels sistemes i recursos de suport a la comunicació que se'n deriven.
d) S'han identificat les principals característiques de les persones amb dificultats en el desenvolupament del llenguatge.
e) S'ha analitzat la influència de l'entorn com a facilitador o inhibidor de la comunicació.

Expresar consecuencia y finalidad:
– Conectores de argumentación.
– Argumentar. Hablar de ventajas y desventajas.
Dar consejos y recomendaciones.
Expresar y ofrecer ayuda. Pedir disculpas.
Rechazar una invitación o un ofrecimiento.
Expresar deseo, extrañeza y gratitud. Reaccionar ante el agradecimiento.
Ofrecer ayuda, un servicio o una idea. Felicitar.
e) Empleo de la lengua de signos española para expresar y comprender discursos:
Expresar juicios y valores. Sentimientos y preferencias.
Mostrarse a favor o en contra de una idea.
Expresar quejas y lamentaciones. Dar consejos y recomendaciones.
Oraciones temporales relacionadas con la edad cronológica y etapas evolutivas.
Oraciones subordinadas causales (presente, pasado y futuro) con espacio sintáctico y topográfico.
Expresiones de duración determinadas por el espacio y verbos relacionados.
Descriptores corporales marcados en el espacio o en el cuerpo. Uso semántico y pragmático.
Conjunciones coordinantes adversativas.
Justificar y argumentar una opinión.
Proponer soluciones a problemas. Aceptar o rechazar propuestas.
Expresiones que establecen cohesión del discurso en el espacio sintáctico.
Expresar probabilidad y formular hipótesis.
Expresiones de probabilidad e hipótesis.
Hacer proyectos de futuro.
Expresar planes.
Uso del espacio sintáctico: estilo directo e indirecto.
Explicar las causas y las consecuencias de algo. Pedir disculpas y poner excusas.
Expresiones de concordancia temporal y espacial del discurso.
Decir algo con otras palabras y sacar conclusiones.
Paráfrasis y circunloquios usando espacio sintáctico y topográfico.

7. Módulo profesional: Intervención con personas con dificultades de comunicación.
Código: 1117.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Caracteriza la intervención, determinando los principios comunicativos que la sustentan.
Criterios de evaluación:
a) Se han analizado los ámbitos de la intervención en mediación comunicativa.
b) Se han descrito las funciones del técnico o técnica superior en el contexto de la mediación comunicativa.
c) Se ha definido el concepto de comunicación y lenguaje.
d) Se ha definido el concepto de habla.
e) Se ha definido el concepto de interacción recíproca.
f) Se han analizado las diferentes dificultades de interacción social.
g) Se han identificado los principales trastornos que afectan a la comunicación en lenguaje, voz y habla.
h) Se han analizado las diferentes formas de interacción y las condiciones más favorables para que la comunicación se establezca.
2. Caracteriza el contexto de intervención, analizando los recursos disponibles en relación a los colectivos y el marco legal que les afecta.
Criterios de evaluación:
a) Se ha identificado el marco legislativo de la intervención.
b) Se han identificado las instituciones que gestionan o prestan servicios a personas con dificultades de comunicación.
c) Se ha descrito la heterogeneidad de la población con discapacidad en comunicación y de los sistemas y recursos de apoyo a la comunicación que de ella se derivan.
d) Se han identificado las principales características de las personas con dificultades en el desarrollo del lenguaje.
e) Se ha analizado la influencia del entorno como facilitador o inhibidor de la comunicación.

f) S'ha seleccionat el sistema o recurs de suport a la comunicació en funció de les característiques de la persona usuària.

g) S'han descrit els principis ètics i deontològics del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

3. Desenvolupa programes de mediació comunicativa per a persones amb dificultats de comunicació i interacció social, i selecciona el sistema de comunicació i les estratègies d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit les característiques cognitives, comunicatives i lingüístiques de les persones amb trastorn de l'espectre autista (TEA) i trastorn específic del llenguatge (TEL).

b) S'ha planificat la intervenció per a l'adquisició de les funcions comunicatives bàsiques.

c) S'ha organitzat la intervenció seguint les estratègies bàsiques per a afavorir la comunicació, el llenguatge i la relació social.

d) S'ha analitzat la importància de l'anticipació i estructuració mitjançant la introducció de suports visuals.

e) S'han identificat les principals modalitats comunicatives en la intervenció primerenca amb persones amb TEA i TEL.

f) S'han descrit les característiques i funcions dels principals sistemes utilitzats amb persones amb TEA i TEL.

g) S'ha seleccionat el sistema més apropiat en funció de les competències de la persona usuària amb TEL.

h) S'han interioritzat les actituds necessàries per a la intervenció amb persones amb TEA i TEL.

4. Desenvolupa programes de mediació comunicativa per a persones amb trastorns de llenguatge i de la parla, i selecciona el sistema de comunicació i les estratègies d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit les característiques de les persones amb trastorns de llenguatge i de la parla.

b) S'ha planificat la intervenció per a l'adquisició i la comprensió de les funcions comunicatives bàsiques.

c) S'ha organitzat la intervenció seguint les estratègies bàsiques per a afavorir la comunicació, el llenguatge i la parla.

d) S'ha analitzat la importància de l'anticipació i estructuració mitjançant la introducció de suports visuals, manuals i tècnics.

e) S'han identificat les principals modalitats comunicatives en la intervenció primerenca amb persones amb trastorns del llenguatge i de la parla.

f) S'han descrit les característiques i funcions dels principals sistemes utilitzats amb persones amb trastorns del llenguatge i de la parla.

g) S'ha seleccionat el sistema més apropiat en funció de les competències i necessitats de la persona usuària.

h) S'han interioritzat les actituds necessàries per a la intervenció amb persones amb trastorns del llenguatge i de la parla.

5. Realitza activitats de control i seguiment de la intervenció i retroalimenta l'activitat pròpia i la de l'equip interdisciplinari.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit models, tècniques i instruments d'avaluació del compliment dels objectius de la intervenció amb persones amb dificultats de comunicació.

b) S'han identificat els sistemes d'avaluació del correcte funcionament de les ajudes utilitzades per persones amb deficiència auditiva.

c) S'ha valorat la importància de transmetre necessitats d'adaptació dels recursos a l'equip interdisciplinari.

d) S'han elaborat instruments propis de registre de competències comunicatives en funció de les característiques i el moment de la intervenció amb la persona usuària.

e) S'han identificat canvis en les necessitats de les persones usuàries que pogueren propiciar una nova situació comunicativa.

f) S'ha valorat la importància de realitzar registres periòdics com a mitjà d'avaluació de la competència comunicativa de la persona usuària.

g) S'han emprat les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'elaboració i presentació d'informes d'avaluació i de memòries.

h) S'ha analitzat la importància de transmetre la informació a l'equip multidisciplinari.

B. Continguts.

a) Caracterització de la intervenció:

Anàlisi dels àmbits d'intervenció:

f) Se ha seleccionado el sistema o recurso de apoyo a la comunicación en función de las características de la persona usuaria.

g) Se han descrito los principios éticos y deontológicos del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

3. Desarrolla programas de mediación comunicativa para personas con dificultades de comunicación e interacción social, seleccionando el sistema de comunicación y las estrategias de intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito las características cognitivas, comunicativas y lingüísticas de las personas con trastorno del espectro autista (TEA) y trastorno específico del lenguaje (TEL).

b) Se ha planificado la intervención para la adquisición de las funciones comunicativas básicas.

c) Se ha organizado la intervención siguiendo las estrategias básicas para favorecer la comunicación, el lenguaje y la relación social.

d) Se ha analizado la importancia de la anticipación y estructuración mediante la introducción de apoyos visuales.

e) Se han identificado las principales modalidades comunicativas en la intervención temprana con personas con TEA y TEL.

f) Se han descrito las características y funciones de los principales sistemas utilizados con personas con TEA y TEL.

g) Se ha seleccionado el sistema más apropiado en función de las competencias de la persona usuaria con TEL.

h) Se han interiorizado las actitudes necesarias para la intervención con personas con TEA y TEL.

4. Desarrolla programas de mediación comunicativa para personas con trastornos de lenguaje y del habla, seleccionando el sistema de comunicación y las estrategias de intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito las características de las personas con trastornos de lenguaje y del habla.

b) Se ha planificado la intervención para la adquisición y la comprensión de las funciones comunicativas básicas.

c) Se ha organizado la intervención siguiendo las estrategias básicas para favorecer la comunicación, el lenguaje y el habla.

d) Se ha analizado la importancia de la anticipación y estructuración mediante la introducción de apoyos visuales, manuales y técnicos.

e) Se han identificado las principales modalidades comunicativas en la intervención temprana con personas con trastornos del lenguaje y del habla.

f) Se han descrito las características y funciones de los principales sistemas utilizados con personas con trastornos del lenguaje y del habla.

g) Se ha seleccionado el sistema más apropiado en función de las competencias y necesidades de la persona usuaria.

h) Se han interiorizado las actitudes necesarias para la intervención con personas con trastornos del lenguaje y del habla.

5. Realiza actividades de control y seguimiento de la intervención, retroalimentando la propia actividad y la del equipo interdisciplinar.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito modelos, técnicas e instrumentos de evaluación del cumplimiento de los objetivos de la intervención con personas con dificultades de comunicación.

b) Se han identificado los sistemas de evaluación del correcto funcionamiento de las ayudas utilizadas por personas con deficiencia auditiva.

c) Se ha valorado la importancia de transmitir necesidades de adaptación de los recursos al equipo interdisciplinar.

d) Se han elaborado instrumentos propios de registro de competencias comunicativas en función de las características y el momento de la intervención con la persona usuaria.

e) Se han identificado cambios en las necesidades de las personas usuarias que pudieran propiciar una nueva situación comunicativa.

f) Se ha valorado la importancia de realizar registros periódicos como medio de evaluación de la competencia comunicativa.

g) Se han empleado las tecnologías de la información y la comunicación para la elaboración y presentación de informes de evaluación y de memorias.

h) Se ha analizado la importancia de transmitir la información al equipo multidisciplinar.

B. Contenidos.

a) Caracterización de la intervención:

Análisis de los ámbitos de intervención:

– La família.
– El centre educatiu.
– Els serveis i/o centres socials i associacions.
– Els serveis d'inserció laboral o en el centre de treball.
Funcions del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa:

– En l'equip multidisciplinari.
– En el context de la mediació.
Procés de comunicació.
Elements de la comunicació.
Mecanismes de l'adquisició del llenguatge: desenvolupament fonètic, semàntic, morfosintàctic i pragmàtic.
Dificultats en l'adquisició i la producció del llenguatge.
Alteracions de la funció simbòlica i de la capacitat social relacionades amb el llenguatge.
b) Caracterització del context d'intervenció:
Marc legislatiu.
Identificació de les institucions relacionades amb el col·lectiu d'intervenció:
– Sanitat.
– Educació.
– Serveis socials.
– Ocupació.
Anàlisi de les variables que determinen l'heterogeneïtat de la població amb dificultats de comunicació:
– Definició.
– Etiologia.
– Evolució.
– Caràcter únic o múltiple de la discapacitat.
– Factors ambientals.
Persones amb dificultats de comunicació i d'interacció social: trastorns de l'espectre autista (TEA):
– Autisme.
– Trastorns generalitzats del desenvolupament (TGD).
– Síndrome d'Asperger.
– Síndrome de Rett.
– Trastorn desintegratiu infantil.
Persones amb trastorns de desenvolupament del llenguatge:
– Trastorns secundaris a discapacitat intel·lectual.
– Trastorns específics del llenguatge.
Persones amb dificultats d'accés al llenguatge oral.
Persones amb dificultats adquirides de llenguatge: afàsies.
Incidència en la població amb discapacitat. Estadístiques.
Paper de l'entorn en la comunicació.
c) Desenvolupament de programes de mediació comunicativa per a persones amb dificultats de comunicació i interacció social:
Anàlisi de les relacions socials en els TEA i trastorns específics del llenguatge (TEL).
Funcions comunicatives bàsiques.
Estratègies generals d'intervenció en comunicació i llenguatge en els TEA i TEL:
– Aprenentatge sense error, significatiu i en entorns naturals.
– Funcionalitat.
– Principi de mínima restrictivitat ambiental.
– Generalització.
– Ajudes físiques: emmotlament i retirada d'ajuda.
– Les rutines com a formes d'aprenentatge.
Anticipació i estructuració mitjançant suports visuals:
– Estructura física. Mètode TEACCH.
– Estructura temporal com a sistema d'anticipació. Agendes visuals.
– Característiques bàsiques i criteris d'ús dels suports visuals.
Modalitats comunicatives en intervenció primerenca:
– Conductes instrumentals.
– Ús comunicatiu de la mirada.
– Gestos d'assenyalar.
– Gestos naturals.
Principals sistemes de comunicació utilitzats per les persones amb problemes de comunicació i interacció social:
– Schaeffer.
– Sistemes basats en l'intercanvi d'imatges.
Criteris de selecció d'un sistema o d'un altre, segons les característiques de les persones amb TEL.

– La familia.
– El centro educativo.
– Los servicios y/o centros sociales y asociaciones.
– Los servicios de inserción laboral o en el centro de trabajo.
Funciones del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa:
– En el equipo multidisciplinar.
– En el contexto de la mediación.
Proceso de comunicación.
Elementos de la comunicación.
Mecanismos de la adquisición del lenguaje: desarrollo fonético, semántico, morfosintáctico y pragmático.
Dificultades en la adquisición y la producción del lenguaje.
Alteraciones de la función simbólica y de la capacidad social relacionadas con el lenguaje.
b) Caracterización del contexto de intervención:
Marco legislativo.
Identificación de las instituciones relacionadas con el colectivo de intervención:
– Sanidad.
– Educación.
– Servicios Sociales.
– Empleo.
Análisis de las variables que determinan la heterogeneidad de la población con dificultades de comunicación:
– Definición.
– Etiología.
– Evolución.
– Carácter único o múltiple de la discapacidad.
– Factores ambientales.
Personas con dificultades de comunicación y de interacción social: trastornos del espectro autista (TEA):
– Autismo.
– Trastornos generalizados del desarrollo (TGD).
– Síndrome de Asperger.
– Síndrome de Rett.
– Trastorno desintegrativo infantil.
Personas con trastornos de desarrollo del lenguaje:
– Trastornos secundarios a discapacidad intelectual.
– Trastornos específicos del lenguaje.
Personas con dificultades de acceso al lenguaje oral.
Personas con dificultades adquiridas de lenguaje: afasias.
Incidencia en la población con discapacidad. Estadísticas.
Papel del entorno en la comunicación.
c) Desarrollo de programas de mediación comunicativa para personas con dificultades de comunicación e interacción social:
Análisis de las relaciones sociales en los TEA y trastornos específicos del lenguaje (TEL).
Funciones comunicativas básicas.
Estrategias generales de intervención en comunicación y lenguaje en los TEA y TEL:
– Aprendizaje sin error, significativo y en entornos naturales.
– Funcionalidad.
– Principio de mínima restrictividad ambiental.
– Generalización.
– Ayudas físicas: moldeamiento y retirada de ayuda.
– Las rutinas como modos de aprendizaje.
Anticipación y estructuración mediante apoyos visuales:
– Estructura física. Método TEACCH.
– Estructura temporal como sistema de anticipación. Agendas visuales.
– Características básicas y criterios de uso de los apoyos visuales.
Modalidades comunicativas en intervención temprana:
– Conductas instrumentales.
– Uso comunicativo de la mirada.
– Gestos de señalar.
– Gestos naturales.
Principales sistemas de comunicación utilizados por las personas con problemas de comunicación e interacción social:
– Schaeffer.
– Sistemas basados en el intercambio de imágenes.
Criterios de selección de uno u otro sistema, en función de las características de las personas con TEL.

Actituds correctes en la intervenció amb persones amb TEL.

d) Desenvolupament de programes de mediació comunicativa per a persones amb trastorns de llenguatge i de la parla:

Característiques de les persones amb trastorns del llenguatge i de la parla:

– Discapacitat auditiva.
– Discapacitat intel·lectual.
– Afectacions motrius.
– Anàrtries.
– Disàrtries.
– Disglòssies.
– Afàsies.

Anàlisi dels senyals comunicatius mínims.

Estratègies específiques d'intervenció en funció dels nivells de llenguatge i parla:

– Accessibilitat comunicativa.
– Adaptacions acústiques.
– Autonomia.

Mitjans de suport a la comunicació oral:

– Labiolectura.
– Agendes visuals.
– Subtitulació.

Modalitats comunicatives en intervenció primerenca:

– Ús comunicatiu del plor, somriure, mirada i gestos.
– Gestos naturals i apresos.
– Joc simbòlic.

Criteris de selecció del sistema de suport per a les persones amb trastorns de la comunicació i de la parla.

Actituds correctes en la intervenció amb persones amb trastorns de llenguatge i de la parla.

e) Realització d'activitats de control i seguiment de la intervenció:

Elaboració de fulls de registre:

– Registre de funcions comunicatives.
– Registre de vocabulari expressiu.
– Registre de vocabulari comprensiu.

Registre de contextos comunicatius:

– Familiar.
– Escolar.
– Oci i temps lliure.

Comprovació del funcionament de les ajudes tècniques personals:

– Implant coclear.
– Pròtesis auditives.

Comprovació del funcionament de les ajudes tècniques col·lectives:

– Freqüència modulada.
– Bucle magnètic.
– Senyals visuals electrònics.

Identificació de necessitats d'adaptació dels recursos.

Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'elaboració de memòries i informes.

Importància de la transmissió de la informació a l'equip multidisciplinari en la intervenció amb persones amb dificultats de comunicació.

8. Mòdul professional: Tècniques d'intervenció comunicativa.
Codi: 1118.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació

1. Intervé en situacions de mediació comunicativa amb respecte als drets de les persones usuàries, i caracteritza les normes professionals, els principis i els fonaments de la mediació comunicativa.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit els principis dels processos de mediació amb persones sordes, sordcegues i amb discapacitat auditiva.

b) S'han descrit les normes professionals referents a la presentació i a les actituds del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

c) S'han descrit les relacions professionals respecte al tracte amb la persona usuària.

Actitudes correctas en la intervención con personas con TEL.

d) Desarrollo de programas de mediación comunicativa para personas con trastornos de lenguaje y del habla:

Características de las personas con trastornos del lenguaje y del habla:

– Discapacidad auditiva.
– Discapacidad intelectual.
– Afectaciones motrices.
– Anartrias.
– Disartrias.
– Disglosias.
– Afasias.

Análisis de las señales comunicativas mínimas.

Estrategias específicas de intervención en función de los niveles de lenguaje y habla:

– Accesibilidad comunicativa.
– Adaptaciones acústicas.
– Autonomía.

Medios de apoyo a la comunicación oral:

– Labio-lectura.
– Agendas visuales.
– Subtitulado.

Modalidades comunicativas en intervención temprana:

– Uso comunicativo del llanto, sonrisa, mirada y gestos.
– Gestos naturales y aprendidos.
– Juego simbólico.

Criterios de selección del sistema de apoyo para las personas con trastornos de la comunicación y del habla.

Actitudes correctas en la intervención con personas con trastornos de lenguaje y del habla.

e) Realización de actividades de control y seguimiento de la intervención:

Elaboración de hojas de registro:

– Registro de funciones comunicativas.
– Registro de vocabulario expresivo.
– Registro de vocabulario comprensivo.

Registro de contextos comunicativos:

– Familiar.
– Escolar.
– Ocio y tiempo libre.

Comprobación del funcionamiento de las ayudas técnicas personales:

– Implante coclear.
– Prótesis auditivas.

Comprobación del funcionamiento de las ayudas técnicas colectivas:

– Frecuencia modulada.
– Bucle magnético.
– Señales visuales electrónicas.

Identificación de necesidades de adaptación de los recursos.

Utilización de las tecnologías de la información y la comunicación para la elaboración de memorias e informes.

Importancia de la transmisión de la información al equipo multidisciplinar en la intervención con personas con dificultades de comunicación.

8. Módulo profesional: Técnicas de intervención comunicativa.
Código: 1118.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.

1. Interviene en situaciones de mediación comunicativa con respeto a los derechos de las personas usuarias, caracterizando las normas profesionales, los principios y los fundamentos de la mediación comunicativa.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito los principios de los procesos de mediación con personas sordas, sordociegas y con discapacidad auditiva.

b) Se han descrito las normas profesionales referentes a la presentación y a las actitudes del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

c) Se han descrito las relaciones profesionales respecto al trato con la persona usuaria.

d) S'han valorat els mecanismes i habilitats de mediació comunicativa amb persones sordes, sordcegues i amb discapacitat auditiva necessaris per a aplicar les normes i principis referits al desenvolupament del procés mediador.

e) S'han seleccionat, davant de diferents situacions de comunicació, les modalitats, els tipus i els instruments més adequats per a la mediació amb persones sordes, sordcegues i amb discapacitat auditiva.

2. Organitza el procés de mediació amb persones signants i analitza el context de comunicació i els recursos i estratègies comunicatives en situacions quotidianes.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat les diferències entre diferents situacions en les quals poden ser requerits els seus serveis.

b) S'han seleccionat les tècniques i estratègies necessàries per a realitzar la mediació amb les persones usuàries, adaptada a cada context o situació.

c) S'han determinat els recursos de suport i les ajudes tècniques i personals adequades per a les diferents situacions de mediació comunicativa.

d) S'han identificat les vies d'accés a la informació sobre les necessitats comunicatives de la persona usuària.

e) S'han anticipat les manques informatives i el vocabulari necessari per a la mediació.

f) S'ha seleccionat i analitzat la informació necessària per a cada servei.

g) S'han elaborat instruments de recollida de la informació.

h) S'ha valorat la importància de l'organització prèvia en el procés d'intervenció.

3. Emet missatges signats a partir de qualsevol canal o codi de comunicació, segons el context de la intervenció, i analitza i estableix les tècniques de la mediació comunicativa.

Criteris d'avaluació:

a) S'han seleccionat els recursos expressius de la llengua de signes espanyola per a transmetre de manera consecutiva missatges emesos en qualsevol canal o codi de comunicació.

b) S'han seleccionat els recursos expressius de la llengua de signes espanyola per a transmetre de manera simultània missatges emesos en qualsevol canal o codi de comunicació.

c) S'han interioritzat les estratègies de retenció, memòria, percepció i concentració necessàries per a la mediació amb persones sordes, sordcegues i amb discapacitat auditiva, que siguen usuàries de la llengua de signes espanyola, o amb dificultats de comunicació, llenguatge i parla.

d) S'han aplicat les estratègies de retenció, memòria, percepció i concentració necessàries per a la mediació amb persones sordes, sordcegues i amb discapacitat auditiva, que siguen usuàries de la llengua de signes espanyola, o amb dificultats de comunicació, llenguatge i parla.

e) S'han seleccionat recursos expressius propis d'un canal o codi de comunicació, per a transmetre missatges emesos en llengua de signes espanyola.

f) S'han aplicat els diferents signes de la llengua de signes espanyola, utilitzant els sistemes més adequats.

g) S'ha valorat la importància d'aplicar les normes professionals a la mediació comunicativa amb persones sordes en la transmissió de missatges emesos en un canal o codi de comunicació i en llengua de signes espanyola.

4. Emet missatges orals o, si és el cas, escrits a partir de missatges signats, analitza i estableix les tècniques expressives en funció de la mediació comunicativa i el context de la intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'han transmés diferents expressions pròpies de la llengua de signes espanyola, en funció dels contextos d'intervenció, utilitzant els sistemes més adequats.

b) S'han realitzat tècniques de concentració per a la percepció de missatges signats.

c) S'han aplicat tècniques de retenció i memòria adequades per a la transmissió consecutiva.

d) S'han aplicat tècniques de retenció i memòria per als missatges signats en situacions de transmissió simultània.

e) S'han seleccionat recursos expressius de la llengua per a transmetre consecutivament missatges emesos en llengua de signes espanyola.

d) Se han valorado los mecanismos y habilidades de mediación comunicativa con personas sordas, sordociegas y con discapacidad auditiva necesarios para aplicar las normas y principios referidos al desarrollo del proceso mediador.

e) Se han seleccionado, ante distintas situaciones de comunicación, las modalidades, los tipos y los instrumentos más adecuados para la mediación con personas sordas, sordociegas y con discapacidad auditiva.

2. Organiza el proceso de mediación con personas signantes, analizando el contexto de comunicación y los recursos y estrategias comunicativas en situaciones cotidianas.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado las diferencias entre distintas situaciones en las que pueden ser requeridos sus servicios.

b) Se han seleccionado las técnicas y estrategias necesarias para realizar la mediación con las personas usuarias, adaptada a cada contexto o situación.

c) Se han determinado los recursos de apoyo y las ayudas técnicas y personales adecuadas para las distintas situaciones de mediación comunicativa.

d) Se han identificado las vías de acceso a la información sobre las necesidades comunicativas de la persona usuaria.

e) Se han anticipado las carencias informativas y el vocabulario necesario para la mediación.

f) Se ha seleccionado y analizado la información necesaria para cada servicio.

g) Se han elaborado instrumentos de recogida de la información.

h) Se ha valorado la importancia de la organización previa en el proceso de intervención.

3. Emite mensajes signados a partir de cualquier canal o código de comunicación, según el contexto de la intervención, analizando y estableciendo las técnicas de la mediación comunicativa.

Criterios de evaluación:

a) Se han seleccionado los recursos expresivos de la lengua de signos española para transmitir de forma consecutiva mensajes emitidos en cualquier canal o código de comunicación.

b) Se han seleccionado los recursos expresivos de la lengua de signos española para transmitir de forma simultánea mensajes emitidos en cualquier canal o código de comunicación.

c) Se han interiorizado las estrategias de retención, memoria, percepción y concentración necesarias para la mediación con personas sordas, sordociegas y con discapacidad auditiva, que sean usuarias de la lengua de signos española, o con dificultades de comunicación, lenguaje y habla.

d) Se han aplicado las estrategias de retención, memoria, percepción y concentración necesarias para la mediación con personas sordas, sordociegas y con discapacidad auditiva, que sean usuarias de la lengua de signos española, o con dificultades de comunicación, lenguaje y habla.

e) Se han seleccionado recursos expresivos propios de un canal o código de comunicación, para transmitir mensajes emitidos en lengua de signos española.

f) Se han aplicado los distintos signos de la lengua de signos española, utilizando los sistemas más adecuados.

g) Se ha valorado la importancia de aplicar las normas profesionales a la mediación comunicativa con personas sordas en la transmisión de mensajes emitidos en un canal o código de comunicación y en lengua de signos española.

4. Emite mensajes orales o, en su caso, escritos a partir de mensajes signados, analizando y estableciendo las técnicas expresivas en función de la mediación comunicativa y el contexto de la intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se han transmitido distintas expresiones propias de la lengua de signos española, en función de los contextos de intervención, utilizando los sistemas más adecuados.

b) Se han realizado técnicas de concentración para la percepción de mensajes signados.

c) Se han aplicado técnicas de retención y memoria adecuadas para la transmisión consecutiva.

d) Se han aplicado técnicas de retención y memoria para los mensajes signados en situaciones de transmisión simultánea.

e) Se han seleccionado recursos expresivos de la lengua para transmitir consecutivamente mensajes emitidos en lengua de signos española.

f) S'han seleccionat recursos expressius propis d'un canal o codi de comunicació per a transmetre simultàniament missatges emesos en llengua de signes espanyola.

g) S'ha valorat la importància d'aplicar les normes professionals a la transmissió consecutiva de missatges emesos en llengua de signes espanyola.

5. Avalua la mediació comunicativa relacionant les tècniques i registres d'avaluació amb els contextos d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'han registrat errors de planificació durant el procés de mediació amb les persones usuàries.

b) S'han contemplat diferents tècniques de mediació amb les persones usuàries depenent de la persona usuària i de la situació.

c) S'han utilitzat diferents recursos de suport en la mediació ajustant-se a la persona usuària.

d) S'han identificat els errors de mediació amb les persones usuàries i s'han indicat les modificacions necessàries en cada cas.

e) S'han elaborat registres visuals de les situacions comunicatives.

f) S'ha valorat la importància de la formació contínua.

g) S'ha argumentat la importància de mobilitzar i generar recursos per a millorar la qualitat dels seus serveis i contribuir al desenvolupament de la seua professió.

h) S'ha valorat la importància de les normes de seguretat i higiene en el treball i s'han relacionat les actuacions de prevenció amb les situacions de risc.

B. Continguts:

a) Intervenció en situacions de mediació comunicativa:

Normes professionals referents, actitud i presentació:

– Elecció d'indumentària.

– Puntualitat.

Normes i principis de la mediació amb les persones usuàries referits al desenvolupament del procés de comunicació:

– Elecció de la ubicació.

– Fidelitat de la interpretació dels missatges.

– Neutralitat.

Relacions professionals respecte al tracte amb la persona usuària:

– Aspectes de confidencialitat.

– Respecte a l'autonomia.

– Comportament adequat.

Principis teòrics dels processos de mediació amb les persones usuàries:

– Distints tipus.

– Modalitats.

– Classes.

Mètodes i instruments propis de la mediació comunicativa.

Perfil del mediador comunicatiu:

– Relació amb l'intèrpret i el guia.

– Característiques personals, intel·lectuals i ètiques.

– Coneixements generals.

– Paper del mediador comunicatiu amb les persones usuàries.

b) Organització del procés de mediació amb persones signants:

Situacions de mediació comunicativa amb les persones usuàries.

Serveis en general.

Serveis específics:

– Gestions administratives.

– Reunions de veïns.

– Mèdiques.

Tècniques i estratègies per a realitzar la mediació amb les persones usuàries:

– Atenció i concentració.

– Memòria.

– Presa de notes.

– Agilitat mental.

– Fluïdesa verbal.

Recursos per a la creació de lèxic.

Mètodes d'interpretació aplicats a la mediació comunicativa, adaptats a cada context o situació.

Definició i característiques.

Interpretació com a via d'accés a la informació i a la interacció comunicativa i cultural.

Transferència consecutiva.

f) Se han seleccionado recursos expresivos propios de un canal o código de comunicación para transmitir simultáneamente mensajes emitidos en lengua de signos española.

g) Se ha valorado la importancia de aplicar las normas profesionales a la transmisión consecutiva de mensajes emitidos en lengua de signos española.

5. Evalúa la mediación comunicativa, relacionando las técnicas y registros de evaluación con los contextos de intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se han registrado errores de planificación durante el proceso de mediación con las personas usuarias.

b) Se han contemplado distintas técnicas de mediación con las personas usuarias, dependiendo de la persona usuaria y de la situación.

c) Se han utilizado distintos recursos de apoyo en la mediación, ajustándose a la persona usuaria.

d) Se han identificado los errores de mediación con las personas usuarias, indicando las modificaciones necesarias en cada caso.

e) Se han elaborado registros visuales de las situaciones comunicativas.

f) Se ha valorado la importancia de la formación continua.

g) Se ha argumentado la importancia de movilizar y generar recursos para mejorar la calidad de sus servicios y contribuir al desarrollo de su profesión.

h) Se ha valorado la importancia de las normas de seguridad e higiene en el trabajo, relacionando las actuaciones de prevención con las situaciones de riesgo.

B. Contenidos:

a) Intervención en situaciones de mediación comunicativa:

Normas profesionales referentes, actitud y presentación:

– Elección de indumentaria.

– Puntualidad.

Normas y principios de la mediación con las personas usuarias referidos al desarrollo del proceso de comunicación:

– Elección de la ubicación.

– Fidelidad de la interpretación de los mensajes.

– Neutralidad.

Relaciones profesionales respecto al trato con la persona usuaria:

– Aspectos de confidencialidad.

– Respecto a la autonomía.

– Comportamiento adecuado.

Principios teóricos de los procesos de mediación con las personas usuarias:

– Distinto tipos.

– Modalidades.

– Clases.

Métodos e instrumentos propios de la mediación comunicativa.

Perfil del mediador comunicativo:

– Relación con el intérprete y el guía.

– Características personales, intelectuales y éticas.

– Conocimientos generales.

– Papel del mediador comunicativo con las personas usuarias.

b) Organización del proceso de mediación con personas signantes:

Situaciones de mediación comunicativa con las personas usuarias.

Servicios en general.

Servicios específicos:

– Gestiones administrativas.

– Reuniones de vecinos.

– Médicas.

Técnicas y estrategias para realizar la mediación con las personas usuarias:

– Atención y concentración.

– Memoria.

– Toma de notas.

– Agilidad mental.

– Fluidez verbal.

Recursos para la creación de léxico.

Métodos de interpretación aplicados a la mediación comunicativa, adaptados a cada contexto o situación.

Definición y características.

Interpretación como vía de acceso a la información y a la interacción comunicativa y cultural.

Transferencia consecutiva.

Transferència simultània.
Interpretació en el telèfon i, si és el cas, videotelèfon.
Interpretació de textos escrits.
Preparació de l'activitat de mediació comunicativa amb les persones usuàries:
– Tipus de servei.
– Característiques i necessitats de les persones usuàries.
– Codis lingüístics que cal utilitzar.
– Tècniques d'interpretació que cal desenvolupar.
– Mitjans de suport i ajudes tècniques possibles.
– Duració de la sessió.
– Normes professionals i laborals.
c) Emissió de missatges signats a partir de missatges orals:
Activitats de mediació comunicativa: interpretació (oral o signada), traducció, telefònica i resum, entre altres.
Mediació comunicativa de llengua oral a llengua de signes espanyola de forma consecutiva.
Mediació comunicativa de llengua oral a llengua de signes espanyola de forma simultània.
Tècniques, instruments i recursos de suport propis de la mediació comunicativa:
– Missatge: contingut, context, caràcter emocional, estil i registre.
– Percepció. Visió i audició.
– Sistemes d'enllaç: atenció i memòria.
– La comprensió: anàlisi lingüística, formació d'imatges mentals i reestructuració personal d'una idea.
– Interpretació: reformulació interna del missatge original en la llengua final i producció del missatge en la llengua final.
– Recursos humans implicats.
Recursos expressius de la llengua de signes espanyola.
Recursos per a la creació de lèxic.
Perífrasis.
Els classificadors.
Dactilologia.
Estratègies de retenció, memòria, percepció i concentració.
Quadrats de lletres.
Mètode en cadena.
Mètode per a recordar paraules abstractes.
Mètode PEG.
Mètode per a recordar noms i rostres.
d) Emissió de missatges orals o, si és el cas, escrits a partir de missatges signats:
Recursos expressius:
– Entonació.
– Ritme.
– Vocalització.
Tècniques, instruments i recursos de suport propis de la mediació amb les persones usuàries.
Tècniques de concentració per a la percepció de missatges signats.
e) Avaluació de la mediació comunicativa:
Recursos i estratègies per a l'autoavaluació.
Recursos de suport.
Agents de l'avaluació:
– El treball en equip.
– La persona usuària.
Errors més comuns:
– Errors lingüístics.
– Errors no lingüístics.

9. Mòdul professional: Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació.
Codi: 0343.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Detecta les necessitats comunicatives de l'usuari i les relaciona amb els sistemes alternatius i augmentatius de comunicació.
Criteris d'avaluació:
a) S'han identificat les necessitats comunicatives de l'usuari.
b) S'han identificat els recursos que afavoreixen el procés de comunicació.

Transferencia simultánea.
Interpretación en el teléfono, y en su caso videoteléfono.
Interpretación de textos escritos.
Preparación de la actividad de mediación comunicativa con las personas usuarias:
– Tipo de servicio.
– Características y necesidades de las personas usuarias.
– Códigos lingüísticos que hay que emplear.
– Técnicas de interpretación que hay que desarrollar.
– Medios de apoyo y ayudas técnicas posibles.
– Duración de la sesión.
– Normas profesionales y laborales.
c) Emisión de mensajes signados a partir de mensajes orales:
Actividades de mediación comunicativa: interpretación (oral o signada), traducción, telefónica y resumen, entre otras.
Mediación comunicativa de lengua oral a lengua de signos española de forma consecutiva.
Mediación comunicativa de lengua oral a lengua de signos española de forma simultánea.
Técnicas, instrumentos y recursos de apoyo propios de la mediación comunicativa:
– Mensaje: contenido, contexto, carácter emocional, estilo y registro.
– Percepción. Visión y audición.
– Sistemas de enlace: atención y memoria.
– La comprensión: análisis lingüístico, formación de imágenes mentales y reestructuración personal de una idea.
– Interpretación: reformulación interna del mensaje original en la lengua final y producción del mensaje en la lengua final.
– Recursos humanos implicados.
Recursos expresivos de la lengua de signos española.
Recursos para la creación de léxico.
Perífrasis.
Los clasificadores.
Dactilología.
Estrategias de retención, memoria, percepción y concentración.
Cuadrados de letras.
Método en cadena.
Método para recordar palabras abstractas.
Método PEG.
Método para recordar nombres y rostros.
d) Emisión de mensajes orales, o en su caso, escritos a partir de mensajes signados:
Recursos expresivos:
– Entonación.
– Ritmo.
– Vocalización.
Técnicas, instrumentos y recursos de apoyo propios de la mediación con las personas usuarias.
Técnicas de concentración para la percepción de mensajes signados.
e) Evaluación de la mediación comunicativa:
Recursos y estrategias para la autoevaluación.
Recursos de apoyo.
Agentes de la evaluación:
– El trabajo en equipo.
– La persona usuaria.
Errores más comunes:
– Errores lingüísticos.
– Errores no lingüísticos.

9. Módulo profesional: Sistemas aumentativos y alternativos de comunicación.
Código: 0343.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Detecta las necesidades comunicativas del usuario, relacionándolas con los sistemas alternativos y aumentativos de comunicación.
Criterios de evaluación:
a) Se han identificado las necesidades comunicativas del usuario.
b) Se han identificado los recursos que favorecen el proceso de comunicación.

c) S'ha valorat la influència de la comunicació en el desenvolupament diari de les persones.

d) S'han descrit els aspectes que determinen l'elecció d'un o un altre sistema de comunicació en funció de les característiques motores, cognitives i actitudinals de l'usuari o usuària.

e) S'han analitzat les diferents formes d'interacció i les condicions més favorables perquè la comunicació s'establisca.

f) S'han identificat elements externs, que poden afectar l'ús correcte dels sistemes alternatius i augmentatius de comunicació.

g) S'han aplicat estratègies de foment de la implicació familiar i del seu entorn social, en la intervenció amb sistemes alternatius i augmentatius de comunicació.

h) S'han analitzat les principals informacions i orientacions oferides als cuidadors i cuidadores, i s'han afavorit la generalització de conductes comunicatives establides.

2. Organitza la intervenció per a potenciar la comunicació i interpreta les característiques de la persona usuària i del context.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha valorat la importància de la comunicació en les intervencions.

b) S'han definit els objectius d'acord amb les necessitats de la persona usuària.

c) S'ha avaluat el context comunicatiu de l'entorn en el qual es realitzarà la intervenció.

d) S'han seleccionat les estratègies i la metodologia comunicativa per a les diferents propostes d'intervenció.

e) S'han identificat procediments d'intervenció adequats.

f) S'han seleccionat els sistemes alternatius i augmentatius de comunicació d'acord amb els objectius previstos. S'han identificat les ajudes tècniques adequades.

g) S'ha valorat la importància d'organitzar la intervenció en l'àmbit del suport a la comunicació.

3. Aplica programes d'intervenció en l'àmbit de la comunicació, emprant sistemes alternatius i augmentatius amb ajuda.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit les característiques i utilitzacions bàsiques dels principals sistemes alternatius de comunicació amb ajuda.

b) S'han creat missatges amb els diferents sistemes de comunicació amb ajuda que han facilitat la comunicació i l'atenció a les persones usuàries.

c) S'han descrit els principals signes utilitzats en les situacions habituals d'atenció social i educativa.

d) S'han comprés missatges expressats mitjançant sistemes de comunicació amb ajuda.

e) S'han realitzat els ajustos necessaris en funció de les característiques particulars dels usuaris.

f) S'han identificat les ajudes tècniques que es podrien aplicar en casos pràctics caracteritzats i els requisits d'ubicació i ús que haurien de mantindre's.

g) S'han aplicat estratègies comunicatives i s'han analitzat diferents contextos.

h) S'ha analitzat la importància d'incrementar el nombre de símbols i pictogrames atesos els interessos i necessitats de la persona usuària.

i) S'ha comprovat l'ús correcte d'aquells sistemes en els quals siga precisa la participació de terceres persones.

4. Aplica programes d'intervenció en l'àmbit de la comunicació, emprant llengua de signes i sistemes alternatius i augmentatius sense ajuda.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit les estructures bàsiques dels sistemes alternatius sense ajuda i els principals signes utilitzats en les situacions habituals d'atenció social i educativa.

b) S'han creat missatges en llengua de signes i en diferents sistemes de comunicació sense ajuda, i s'ha facilitat la comunicació i atenció a les persones usuàries.

c) S'han aplicat els ajustos necessaris en funció de les característiques particulars de les persones usuàries.

d) S'han comprés missatges expressats en llengua de signes i mitjançant sistemes de comunicació sense ajuda.

c) Se ha valorado la influencia de la comunicación en el desenvolvimiento diario de las personas.

d) Se han descrito los aspectos que determinan la elección de uno u otro sistema de comunicación en función de las características motóricas, cognitivas y actitudinales del usuario.

e) Se han analizado las diferentes formas de interacción y las condiciones más favorables para que la comunicación se establezca.

f) Se han identificado elementos externos, que pueden afectar al correcto uso de los sistemas alternativos y aumentativos de comunicación.

g) Se han aplicado estrategias de fomento de la implicación familiar y de su entorno social, en la intervención con sistemas alternativos y aumentativos de comunicación.

h) Se han analizado las principales informaciones y orientaciones ofrecidas a los cuidadores y cuidadoras, favoreciendo la generalización de conductas comunicativas establecidas.

2. Organiza la intervención para potenciar la comunicación, interpretando las características del usuario y del contexto.

Criterios de evaluación:

a) Se ha valorado la importancia de la comunicación en las intervenciones.

b) Se han definido los objetivos de acuerdo con las necesidades del usuario.

c) Se ha evaluado el contexto comunicativo del entorno en el que se va a realizar la intervención.

d) Se han seleccionado las estrategias y la metodología comunicativa para las distintas propuestas de intervención.

e) Se han identificado procedimientos de intervención adecuados.

f) Se han seleccionado los sistemas alternativos y aumentativos de comunicación de acuerdo con los objetivos previstos. Se han identificado las ayudas técnicas adecuadas.

g) Se ha valorado la importancia de organizar la intervención en el ámbito del apoyo a la comunicación.

3. Aplica programas de intervención en el ámbito de la comunicación, empleando sistemas alternativos y aumentativos con ayuda.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito las características y utilizaciones básicas de los principales sistemas alternativos de comunicación con ayuda.

b) Se han creado mensajes con los diferentes sistemas de comunicación con ayuda, facilitando la comunicación y atención al usuario.

c) Se han descrito los principales signos utilizados en las situaciones habituales de atención social y educativa.

d) Se han comprendido mensajes expresados mediante sistemas de comunicación con ayuda.

e) Se han realizado los ajustes necesarios en función de las características particulares de los usuarios.

f) Se han identificado las ayudas técnicas que se podrían aplicar en casos prácticos caracterizados y los requisitos de ubicación y uso que deberían mantenerse.

g) Se han aplicado estrategias comunicativas analizando distintos contextos.

h) Se ha analizado la importancia de incrementar el número de símbolos y pictogramas atendiendo a los intereses y necesidades de la persona usuaria.

i) Se ha comprobado el uso correcto de aquellos sistemas en los que sea precisa la participación de terceras personas.

4. Aplica programas de intervención en el ámbito de la comunicación, empleando lengua de signos y sistemas alternativos y aumentativos sin ayuda.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito las estructuras básicas de los sistemas alternativos sin ayuda y los principales signos utilizados en las situaciones habituales de atención social y educativa.

b) Se han creado mensajes en lengua de signos y en diferentes sistemas de comunicación sin ayuda, facilitando la comunicación y atención a las personas usuarias.

c) Se han aplicado los ajustes necesarios en función de las características particulares de los usuarios.

d) Se han comprendido mensajes expresados en lengua de signos y mediante sistemas de comunicación sin ayuda.

e) S'han aplicat estratègies comunicatives i s'han analitzat diferents contextos comunicatius.

f) S'ha analitzat la importància d'augmentar el nombre de signes i el seu contingut atesos els interessos i necessitats de la persona usuària.

g) S'ha comprovat l'ús correcte d'aquells sistemes en els quals siga precisa la participació de terceres persones.

5. Comprova l'eficàcia de la intervenció i s'han detectat els aspectes susceptibles de millora en l'àmbit comunicatiu.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha registrat el nivell de competència comunicativa en els principals sistemes de comunicació de la persona usuària.

b) S'ha comprovat la correcta utilització dels elements que componen el sistema de comunicació triat.

c) S'han registrat elements aliens als sistemes de comunicació aplicats, que pogueren interferir en el desenvolupament de la intervenció en la comunicació.

d) S'han identificat els desajustaments entre la persona usuària i el sistema de comunicació establit.

e) S'ha determinat el nivell de compliment dels objectius previstos.

f) S'ha valorat la importància de realitzar registres comunicatius com a mitjà d'avaluació de la competència comunicativa de la persona usuària.

B. Continguts:

a) Detecció de necessitats comunicatives de les persones usuàries:

Valoració de necessitats i procés d'intervenció:

– Contextos comunicatius.

– Estructura comunicativa de l'ambient.

– Expectatives i actituds comunicatives dels professionals.

Sistemes de comunicació:

– Adequació de les condicions ambientals.

– Adequació del sistema de comunicació a la persona usuària.

Comunicació augmentativa i alternativa:

– Concepte.

– Estratègies d'ús.

– Elements externs que afecten el procés.

– Procés de selecció del sistema alternatiu de comunicació.

Comunicació amb ajuda i sense ajuda.

Candidats per a la comunicació augmentativa:

– Variables que intervenen en l'elecció dels distints sistemes de comunicació amb ajuda en funció de les característiques de les persones usuàries.

b) Organització de la intervenció:

Projectes d'intervenció en la comunicació:

– Pautes bàsiques per a la comunicació.

Programes específics per a fomentar la comunicació:

– Pautes que cal tindre en compte a l'hora d'implantar els sistemes alternatius i augmentatius de comunicació.

Estratègies d'intervenció.

Organització de recursos i activitats.

Establiment de rutines i contextos significatius.

c) Aplicació de sistemes de comunicació alternativa amb ajuda:

Característiques dels principals sistemes.

Utilització del sistema SPC.

Utilització del sistema Bliss.

Tipus de símbols per a la comunicació:

– Pictogràfics.

– Arbitraris.

– Ideogràfics.

Establiment i utilització de codis:

– Colors.

– Ubicació dels símbols.

Mode d'accés als sistemes de comunicació amb ajuda.

Utilització d'altres sistemes no estandarditzats de comunicació amb ajuda:

– Elaboració de taulers de comunicació.

– Ajudes d'alta i baixa tecnologia:

Ús d'ajudes tecnològiques.

Valoració de l'ajust del sistema a la persona usuària.

d) Aplicació de sistemes de comunicació sense ajuda:

e) Se han aplicado estrategias comunicativas, analizando distintos contextos comunicativos.

f) Se ha analizado la importancia de aumentar el número de signos y su contenido atendiendo a los intereses y necesidades de la persona usuaria.

g) Se ha comprobado el uso correcto de aquellos sistemas en los que sea precisa la participación de terceras personas.

5. Comprueba la eficacia de la intervención, detectando los aspectos susceptibles de mejora en el ámbito comunicativo.

Criterios de evaluación:

a) Se ha registrado el nivel de competencia comunicativa en los principales sistemas de comunicación de la persona usuaria.

b) Se ha comprobado la correcta utilización de los elementos que componen el sistema de comunicación elegido.

c) Se han registrado elementos ajenos a los sistemas de comunicación aplicados, que pudieran interferir en el desarrollo de la intervención en la comunicación.

d) Se han identificado los desajustes entre la persona usuaria y el sistema de comunicación establecido.

e) Se ha determinado el nivel de cumplimiento de los objetivos previstos.

f) Se ha valorado la importancia de realizar registros comunicativos como medio de evaluación de la competencia comunicativa de la persona usuaria.

B. Contenidos:

a) Detección de necesidades comunicativas de las personas usuarias:

Valoración de necesidades y proceso de intervención:

– Contextos comunicativos.

– Estructura comunicativa del ambiente.

– Expectativas y actitudes comunicativas de los profesionales.

Sistemas de comunicación:

– Adecuación de las condiciones ambientales.

– Adecuación del sistema de comunicación a la persona usuaria.

Comunicación aumentativa y alternativa:

– Concepto.

– Estrategias de uso.

– Elementos externos que afectan al proceso.

– Proceso de selección del sistema alternativo de comunicación.

Comunicación con ayuda y sin ayuda.

Candidatos para la comunicación aumentativa:

– Variables que intervienen en la elección de los distintos sistemas de comunicación con ayuda en función de las características de las personas usuarias.

b) Organización de la intervención:

Proyectos de intervención en la comunicación:

– Pautas básicas para la comunicación.

Programas específicos para fomentar la comunicación:

– Pautas que hay que tener en cuenta a la hora de implantar los sistemas alternativos y aumentativos de comunicación.

Estrategias de intervención.

Organización de recursos y actividades.

Establecimiento de rutinas y contextos significativos.

c) Aplicación de sistemas de comunicación alternativa con ayuda:

Características de los principales sistemas.

Utilización del sistema SPC.

Utilización del sistema Bliss.

Tipos de símbolos para la comunicación:

– Pictográficos.

– Arbitrarios.

– Ideográficos.

Establecimiento y utilización de códigos:

– Colores.

– Ubicación de los símbolos.

Modo de acceso a los sistemas de comunicación con ayuda.

Utilización de otros sistemas no estandarizados de comunicación con ayuda:

– Elaboración de tableros de comunicación.

– Ayudas de alta y baja tecnología:

Uso de ayudas tecnológicas.

Valoración del ajuste del sistema a la persona usuaria.

d) Aplicación de sistemas de comunicación sin ayuda:

Llengua de signes: estructura, paràmetres i classificadors.
Utilització de la llengua de signes:
– Concepte i característiques.
– Vocabulari temàtic.
Utilització del sistema bimodal:
– Concepte i característiques.
Utilització d'altres sistemes de comunicació sense ajuda no generalitzats:
– Mímica.
– Gestos naturals.
– Naturals.
– Dactilològic.
– Moviments oculars.
– Escriptura en palmell
Valoració de l'ajust del sistema a la persona usuària.
e) Comprovació de l'eficàcia del sistema de comunicació:
Indicadors significatius en els registres de competències comunicatives:
– Nombre de signes expressats.
– Nombre de signes compresos.
– Velocitat d'expressió i recepció en dactilològic.
– Mida de la font en sistemes basats en la lectoescriptura.
Sistemes de registre de competències comunicatives en funció dels elements que cal avaluar:
– Tipus.
– Ompliment de registres.
– Transmissió de la informació.
Criteris que determinen l'ajust o canvi del sistema de comunicació:

– Deteriorament en les funcions mentals.
– Agreujament en patologies sensorials.
– Dificultats en la generalització de competències comunicatives.

10. Mòdul professional: Habilitats socials.
Codi: 0017.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Implementa estratègies i tècniques per a afavorir la comunicació i relació social amb el seu entorn, i les relaciona amb els principis de la intel·ligència emocional i social.
Criteris d'avaluació:
a) S'han descrit els principis de la intel·ligència emocional i social.

b) S'ha valorat la importància de les habilitats socials en l'acompliment de la labor professional.
c) S'han caracteritzat les diferents etapes d'un procés comunicatiu.

d) S'han identificat els diferents estils de comunicació, amb els seus avantatges i limitacions.
e) S'ha valorat la importància de l'ús de la comunicació tant verbal com no verbal en les relacions interpersonals.
f) S'ha establit una eficaç comunicació per a assignar tasques, rebre instruccions i intercanviar idees o informació.
g) S'han utilitzat les habilitats socials adequades a la situació amb atenció a la diversitat cultural.
h) S'ha demostrat interés per no jutjar les persones i respectar-ne els elements diferenciadors personals: emocions, sentiments, personalitat.

i) S'ha demostrat una actitud positiva cap al canvi i a aprendre de tot el que succeeix.
j) S'ha valorat la importància de l'autocrítica i l'autoavaluació en el desenvolupament d'habilitats de relació interpersonal i de comunicació adequades.
2. Dinamitza el treball del grup, aplica les tècniques adequades i en justifica la selecció en funció de les característiques, la situació i els objectius del grup.
Criteris d'avaluació:
a) S'han descrit els elements fonamentals d'un grup, l'estructura i dinàmica així com els factors que poden modificar-les.
b) S'han analitzat i seleccionat les diferents tècniques de dinamització i funcionament de grups.

Lengua de signos: estructura, parámetros y clasificadores.
Utilización de la lengua de signos:
– Concepto y características.
– Vocabulario temático.
Utilización del sistema bimodal:
– Concepto y características.
Utilización de otros sistemas de comunicación sin ayuda no generalizados:
– Mímica.
– Gestos naturales.
– Naturales.
– Dactilológico.
– Movimientos oculares.
– Escritura en palma.
Valoración del ajuste del sistema a la persona usuaria.
e) Comprobación de la eficacia del sistema de comunicación:
Indicadores significativos en los registros de competencias comunicativas:
– Número de signos expresados.
– Número de signos comprendidos.
– Velocidad de expresión y recepción en dactilológico.
– Tamaño de la fuente en sistemas basados en la lectoescritura.
Sistemas de registro de competencias comunicativas en función de los elementos que hay que evaluar:
– Tipos.
– Cumplimentación de registros.
– Transmisión de la información.
Criterios que determinan el ajuste o cambio del sistema de comunicación:
– Deterioro en las funciones mentales.
– Agravamiento en patologías sensoriales.
– Dificultades en la generalización de competencias comunicativas.

10. Módulo profesional: Habilidades sociales.
Código: 0017.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Implementa estrategias y técnicas para favorecer la comunicación y relación social con su entorno, relacionándolas con los principios de la inteligencia emocional y social.
Criterios de evaluación:
a) Se han descrito los principios de la inteligencia emocional y social.
b) Se ha valorado la importancia de las habilidades sociales en el desempeño de la labor profesional.
c) Se han caracterizado las distintas etapas de un proceso comunicativo.
d) Se han identificado los diferentes estilos de comunicación, sus ventajas y limitaciones.
e) Se ha valorado la importancia del uso de la comunicación tanto verbal como no verbal en las relaciones interpersonales.
f) Se ha establecido una eficaz comunicación para asignar tareas, recibir instrucciones e intercambiar ideas o información.
g) Se han utilizado las habilidades sociales adecuadas a la situación y atendiendo a la diversidad cultural.
h) Se ha demostrado interés por no juzgar a las personas y respetar sus elementos diferenciadores personales: emociones, sentimientos, personalidad.
i) Se ha demostrado una actitud positiva hacia el cambio y a aprender de todo lo que sucede.
j) Se ha valorado la importancia de la autocrítica y la autoevaluación en el desarrollo de habilidades de relación interpersonal y de comunicación adecuadas.
2. Dinamiza el trabajo del grupo, aplicando las técnicas adecuadas y justificando su selección en función de las características, la situación y los objetivos del grupo.
Criterios de evaluación:
a) Se han descrito los elementos fundamentales de un grupo, su estructura y dinámica, así como los factores que pueden modificarlas.
b) Se han analizado y seleccionado las diferentes técnicas de dinamización y funcionamiento de grupos.

c) S'han explicat els avantatges del treball en equip enfront de l'individual.

d) S'han diferenciat els diversos rols que poden donar-se en un grup i les relacions entre aquests.

e) S'han identificat les principals barreres de comunicació grupal.

f) S'han plantejat diferents estratègies d'actuació per a aprofitar la funció de lideratge i els rols en l'estructura i funcionament del grup.

g) S'ha definit el repartiment de tasques com a procediment per al treball en grup.

h) S'ha valorat la importància d'una actitud tolerant i d'empatia per a aconseguir la confiança del grup.

i) S'ha aconseguit un ambient de treball relaxat i cooperatiu.

j) S'han respectat les opinions diferents a la pròpia i els acords de grup.

3. Condueix reunions, analitza les diferents formes o estils d'intervenció i d'organització en funció de les característiques de les persones destinatàries i el context.

Criteris d'avaluació:

a) S'han descrit els diferents tipus i funcions de les reunions.

b) S'han descrit les etapes del desenvolupament d'una reunió.

c) S'han aplicat tècniques de moderació de reunions i s'han justificat.

d) S'ha demostrat la importància de la capacitat d'exposar idees de manera clara i concisa.

e) S'han descrit els factors de risc i els sabotatges possibles d'una reunió, i s'han justificat les estratègies de resolució.

f) S'ha valorat la necessitat d'una bona i diversa informació en la convocatòria de reunions.

g) S'ha descrit la importància de la motivació i de les estratègies emprades, per a aconseguir la participació en les reunions.

h) S'han aplicat tècniques de recollida d'informació i avaluació de resultats d'una reunió.

i) S'han demostrat actituds de respecte i tolerància en la conducció de reunions.

4. Implementa estratègies de gestió de conflictes i resolució de problemes, les selecciona en funció de les característiques del context i analitza els diferents models.

Criteris d'avaluació:

a) S'han analitzat i identificat les principals fonts dels problemes i conflictes grupals.

b) S'han descrit les principals tècniques i estratègies per a la gestió de conflictes.

c) S'han identificat i descrit les estratègies més adequades per a la cerca de solucions i resolució de problemes.

d) S'han descrit les diferents fases del procés de presa de decisions.

e) S'han resolt problemes i conflictes aplicant els procediments adequats a cada cas.

f) S'han respectat les opinions de les altres persones respecte a les possibles vies de solució de problemes i conflictes.

g) S'han aplicat correctament tècniques de mediació i negociació.

h) S'han tingut en compte les persones usuàries, siga quina siga la seua edat o condició física i mental, en el procés de presa de decisions.

i) S'ha planificat la tasca de presa de decisions i l'autoavaluació del procés.

j) S'ha valorat la importància de l'intercanvi comunicatiu en la presa de decisions.

5. Avalua els processos de grup i la pròpia competència social per al desenvolupament de les seues funcions professionals, i identifica els aspectes susceptibles de millora.

Criteris d'avaluació:

a) S'han seleccionat els indicadors d'avaluació.

b) S'han aplicat tècniques d'investigació social i sociomètriques.

c) S'ha autoavaluat la situació personal i social de partida del professional o la professional.

g) S'han dissenyat instruments de recollida d'informació.

e) S'han registrat les dades en suports establits.

f) S'ha interpretat les dades recollides.

g) S'han identificat les situacions que necessiten millorar.

c) Se han explicado las ventajas del trabajo en equipo frente al individual.

d) Se han diferenciado los diversos roles que pueden darse en un grupo y las relaciones entre ellos.

e) Se han identificado las principales barreras de comunicación grupal.

f) Se han planteado diferentes estrategias de actuación para aprovechar la función de liderazgo y los roles en la estructura y funcionamiento del grupo.

g) Se ha definido el reparto de tareas como procedimiento para el trabajo grupo.

h) Se ha valorado la importancia de una actitud tolerante y de empatía para conseguir la confianza del grupo.

i) Se ha logrado un ambiente de trabajo relajado y cooperativo.

j) Se han respetado las opiniones diferentes a la propia y los acuerdos de grupo.

3. Conduce reuniones, analizando las distintas formas o estilos de intervención y de organización en función de las características de las personas destinatarias y el contexto.

Criterios de evaluación:

a) Se han descrito los diferentes tipos y funciones de las reuniones.

b) Se han descrito las etapas del desarrollo de una reunión.

c) Se han aplicado técnicas de moderación de reuniones, justificándolas.

d) Se ha demostrado la importancia de la capacidad de exponer ideas de manera clara y concisa.

e) Se han descrito los factores de riesgo y los sabotajes posibles de una reunión, justificando las estrategias de resolución.

f) Se ha valorado la necesidad de una buena y diversa información en la convocatoria de reuniones.

g) Se ha descrito la importancia de la motivación y de las estrategias empleadas, para conseguir la participación en las reuniones.

h) Se han aplicado técnicas de recogida de información y evaluación de resultados de una reunión.

i) Se han demostrado actitudes de respeto y tolerancia en la conducción de reuniones.

4. Implementa estrategias de gestión de conflictos y resolución de problemas, seleccionándolas en función de las características del contexto y analizando los diferentes modelos.

Criterios de evaluación:

a) Se han analizado e identificado las principales fuentes de los problemas y conflictos grupales.

b) Se han descrito las principales técnicas y estrategias para la gestión de conflictos.

c) Se han identificado y descrito las estrategias más adecuadas para la búsqueda de soluciones y resolución de problemas.

d) Se han descrito las diferentes fases del proceso de toma de decisiones.

e) Se han resuelto problemas y conflictos aplicando los procedimientos adecuados a cada caso.

f) Se han respetado las opiniones de las demás personas respecto a las posibles vías de solución de problemas y conflictos.

g) Se han aplicado correctamente técnicas de mediación y negociación.

h) Se ha tenido en cuenta a las personas usuarias, sea cual sea su edad o condición física y mental, en el proceso de toma de decisiones.

i) Se ha planificado la tarea de toma de decisiones y la autoevaluación del proceso.

j) Se ha valorado la importancia del intercambio comunicativo en la toma de decisiones.

5. Evalúa los procesos de grupo y la propia competencia social para el desarrollo de sus funciones profesionales, identificando los aspectos susceptibles de mejora.

Criterios de evaluación:

a) Se han seleccionado los indicadores de evaluación.

b) Se han aplicado técnicas de investigación social y sociométricas.

c) Se ha autoevaluado la situación personal y social de partida del, o de la profesional.

d) Se han diseñado instrumentos de recogida de información.

e) Se han registrado los datos en soportes establecidos.

f) Se ha interpretado los datos recogidos.

g) Se han identificado las situaciones que necesiten mejorar.

h) S'han marcat les pautes a seguir en la millora.

i) S'ha realitzat una autoavaluació final del procés treballat pel professional o la professional.

Continguts:

a) Implementació d'estratègies i tècniques que afavorisquen la relació social i la comunicació:

Habilitats socials i conceptes afins.

Anàlisi de la relació entre comunicació i qualitat de vida en els àmbits d'intervenció.

El procés de comunicació. La comunicació verbal i no verbal. Estils comunicatius.

Valoració comunicativa del context: facilitadors i obstacles en la comunicació.

Valoració de la importància de les actituds en la relació d'ajuda.

La intel·ligència emocional. L'educació emocional. Les emocions i els sentiments.

Els mecanismes de defensa.

Programes i tècniques de comunicació i habilitats socials.

b) Dinamització del treball en grup:

El grup. Tipus i característiques. Desenvolupament grupal. El lideratge.

Anàlisi de l'estructura i processos de grups.

Tècniques per a l'anàlisi dels grups.

Valoració de la importància de la comunicació en el desenvolupament del grup.

La comunicació en els grups. Estils de comunicació. Comunicació verbal i gestual. Altres llenguatges: icònic, audiovisual, les tecnologies de la informació i la comunicació. Obstacles i barreres. Cooperació i competència en els grups.

Dinàmiques de grup. Tècniques i enfocaments:

– Dinàmiques de presentació, coneixement i confiança.

– Cohesió i col·laboració.

– Habilitats socials i resolució de conflictes.

– Conducció de dinàmiques de grup.

Fonaments psicosociològics aplicats a les dinàmiques de grup.

L'equip de treball. Estratègies de treball cooperatiu. Organització i el repartiment de tasques. El lideratge.

El treball individual i el treball en grup.

La confiança en el grup.

Valoració del paper de la motivació en la dinàmica grupal.

Presa de consciència sobre la importància de respectar les opinions no coincidents amb la pròpia.

c) Conducció de reunions:

La reunió com a instrument de treball en grup.

Tipus de reunions i funcions.

Tècniques per a parlar en públic.

Etapes en el desenvolupament d'una reunió.

Tècniques de moderació de reunions.

Ús de dinàmiques de grup en reunions.

La motivació. Tècniques i estratègies.

Identificació de la tipologia de participants en una reunió.

Anàlisi de factors que afecten el comportament d'un grup: boicotejadors i col·laboradors.

Instruments de recollida de dades.

d) Implementació d'estratègies de gestió de conflictes i presa de decisions:

Valoració del conflicte en les dinàmiques grupals.

Anàlisi de tècniques de resolució de problemes.

El procés de presa de decisions.

Gestió de conflictes grupals. Causes, negociació i mediació. Habilitats i tècniques.

Aplicació de les estratègies de resolució de conflictes grupals.

Valoració del paper del respecte i la tolerància en la resolució de problemes i conflictes.

e) Avaluació de la competència social i els processos de grup:

Recollida de dades. Tècniques.

Identificació d'indicadors d'avaluació.

Avaluació de la competència social.

Avaluació de l'estructura i els processos grupals.

Aplicació de les tècniques d'investigació social al treball amb grups.

Anàlisi d'estratègies i instruments per a l'estudi de grups.

h) Se han marcado las pautas a seguir en la mejora.

i) Se ha realizado una autoevaluación final del proceso trabajado por el o la profesional.

B. Contenidos:

a) Implementación de estrategias y técnicas que favorezcan la relación social y la comunicación:

Habilidades sociales y conceptos afines.

Análisis de la relación entre comunicación y calidad de vida en los ámbitos de intervención.

El proceso de comunicación. La comunicación verbal y no verbal. Estilos comunicativos.

Valoración comunicativa del contexto: facilitadores y obstáculos en la comunicación.

Valoración de la importancia de las actitudes en la relación de ayuda.

La inteligencia emocional. La educación emocional. Las emociones y los sentimientos.

Los mecanismos de defensa.

Programas y técnicas de comunicación y habilidades sociales.

b) Dinamización del trabajo en grupo:

El grupo. Tipos y características. Desarrollo grupal. El liderazgo.

Análisis de la estructura y procesos de grupos.

Técnicas para el análisis de los grupos.

Valoración de la importancia de la comunicación en el desarrollo del grupo.

La comunicación en los grupos. Estilos de comunicación. Comunicación verbal y gestual. Otros lenguajes: icónico, audiovisual, las tecnologías de la información y la comunicación. Obstáculos y barreras. Cooperación y competencia en los grupos.

Dinámicas de grupo. Técnicas y enfoques:

– Dinámicas de presentación, conocimiento y confianza.

– Cohesión y colaboración.

– Habilidades sociales y resolución de conflictos.

– Conducción de dinámicas de grupo.

Fundamentos psicosociológicos aplicados a las dinámicas de grupo.

El equipo de trabajo. Estrategias de trabajo cooperativo. Organización y el reparto de tareas. El liderazgo.

El trabajo individual y el trabajo en grupo.

La confianza en el grupo.

Valoración del papel de la motivación en la dinámica grupal.

Toma de conciencia acerca de la importancia de respetar las opiniones no coincidentes con la propia.

c) Conducción de reuniones:

La reunión como instrumento de trabajo en grupo.

Tipos de reuniones y funciones.

Técnicas para hablar en público.

Etapas en el desarrollo de una reunión.

Técnicas de moderación de reuniones.

Uso de dinámicas de grupo en reuniones.

La motivación. Técnicas y estrategias.

Identificación de la tipología de participantes en una reunión.

Análisis de factores que afectan al comportamiento de un grupo: boicoteadores y colaboradores.

Instrumentos de recogida de datos.

d) Implementación de estrategias de gestión de conflictos y toma de decisiones:

Valoración del conflicto en las dinámicas grupales.

Análisis de técnicas de resolución de problemas.

El proceso de toma de decisiones.

Gestión de conflictos grupales. Causas, negociación y mediación. Habilidades y técnicas.

Aplicación de las estrategias de resolución de conflictos grupales.

Valoración del papel del respeto y la tolerancia en la resolución de problemas y conflictos.

e) Evaluación de la competencia social y los procesos de grupo:

Recogida de datos. Técnicas.

Identificación de indicadores de evaluación.

Evaluación de la competencia social.

Evaluación de la estructura y procesos grupales.

Aplicación de las técnicas de investigación social al trabajo con grupos.

Análisis de estrategias e instrumentos para el estudio de grupos.

Sociometria bàsica.
Valoració de l'autoavaluació com a estratègia per a la millora de la competència social.
Informes: estructura i elaboració.

11. Mòdul professional: Primers auxilis.
Codi: 0020.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Realitza la valoració inicial de l'assistència en una urgència descrivint riscos, recursos disponibles i tipus d'ajuda necessària.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha assegurat la zona segons el procediment oportú.
b) S'han identificat les tècniques d'autoprotecció en la manipulació de persones accidentades.
c) S'ha descrit el contingut mínim d'una farmaciola d'urgències i les indicacions dels productes i medicaments.
d) S'han establit les prioritats d'actuació en múltiples víctimes.

e) S'han descrit els procediments per a verificar la permeabilitat de les vies aèries.
f) S'han identificat les condicions de funcionament adequades de la ventilació-oxigenació.
g) S'han descrit i executat els procediments d'actuació en cas d'hemorràgies.
h) S'han descrit procediments per a comprovar el nivell de consciència.
i) S'han pres les constants vitals.
j) S'ha identificat la seqüència d'actuació segons protocol establit per l'ILCOR (Comité de Coordinació Internacional sobre la Ressuscitació).
2. Aplica tècniques de suport vital bàsic, i les descriu i relaciona amb l'objectiu a aconseguir.
Criteris d'avaluació:
a) S'han descrit els fonaments de la ressuscitació cardiopulmonar.

b) S'han aplicat tècniques d'obertura de la via aèria.
c) S'han aplicat tècniques de suport ventilatori i circulatori.
d) S'ha realitzat desfibril·lació externa semiautomàtica (DEA).
e) S'han aplicat mesures post-reanimació.
f) S'han indicat les lesions, patologies o traumatismes més freqüents.
g) S'ha descrit la valoració primària i secundària de la persona accidentada.
h) S'han aplicat primers auxilis davant de lesions per agents físics, químics i biològics.
i) S'han aplicat primers auxilis davant de patologies orgàniques d'urgència.
j) S'han especificat casos o circumstàncies en els quals no s'ha d'intervindre.
3. Aplica procediments d'immobilització i mobilització de víctimes i selecciona els mitjans materials i les tècniques.
Criteris d'avaluació:
a) S'han efectuat les maniobres necessàries per a accedir a la víctima.
b) S'han identificat els mitjans materials d'immobilització i mobilització.
c) S'han caracteritzat les mesures posturals davant d'una persona lesionada.
g) S'han descrit les repercussions d'una mobilització i un trasllat inadequats.
e) S'han confeccionat sistemes per a la immobilització i mobilització de persones malaltes/accidentades amb materials convencionals i inespecífics o mitjans de fortuna.
f) S'han aplicat normes i protocols de seguretat i d'autoprotecció personal.
4. Aplica tècniques de suport psicològic i d'autocontrol a la persona accidentada i acompanyants, i descriviu i aplicant les estratègies de comunicació adequades.
Criteris d'avaluació:

Sociometría básica.
Valoración de la autoevaluación como estrategia para la mejora de la competencia social.
Informes: estructura y elaboración.

11. Módulo profesional: Primeros auxilios.
Código: 0020.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Realiza la valoración inicial de la asistencia en una urgencia describiendo riesgos, recursos disponibles y tipo de ayuda necesaria.
Criterios de evaluación:
a) Se ha asegurado la zona según el procedimiento oportuno.
b) Se han identificado las técnicas de autoprotección en la manipulación de personas accidentadas.
c) Se ha descrito el contenido mínimo de un botiquín de urgencias y las indicaciones de los productos y medicamentos.
d) Se han establecido las prioridades de actuación en múltiples víctimas.
e) Se han descrito los procedimientos para verificar la permeabilidad de las vías aéreas.
f) Se han identificado las condiciones de funcionamiento adecuadas de la ventilación-oxigenación.
g) Se han descrito y ejecutado los procedimientos de actuación en caso de hemorragias.
h) Se han descrito procedimientos para comprobar el nivel de consciencia.
i) Se han tomado las constantes vitales.
j) Se ha identificado la secuencia de actuación según protocolo establecido por el ILCOR (comité de coordinación internacional sobre la resucitación).
2. Aplica técnicas de soporte vital básico describiéndolas y relacionándolas con el objetivo a conseguir.
Criterios de evaluación:
a) Se han descrito los fundamentos de la resucitación cardiopulmonar.
b) Se han aplicado técnicas de apertura de la vía aérea.
c) Se han aplicado técnicas de soporte ventilatorio y circulatorio.
d) Se ha realizado desfibrilación externa semiautomática (DEA).
e) Se han aplicado medidas post-reanimación.
f) Se han indicado las lesiones, patologías o traumatismos más frecuentes.
g) Se ha descrito la valoración primaria y secundaria del accidentado.
h) Se han aplicado primeros auxilios ante lesiones por agentes físicos, químicos y biológicos.
i) Se han aplicado primeros auxilios ante patologías orgánicas de urgencia.
j) Se han especificado casos o circunstancias en los que no se debe intervenir.
3. Aplica procedimientos de inmovilización y movilización de víctimas seleccionando los medios materiales y las técnicas.
Criterios de evaluación:
a) Se han efectuado las maniobras necesarias para acceder a la víctima.
b) Se han identificado los medios materiales de inmovilización y movilización.
c) Se han caracterizado las medidas posturales ante un lesionado.

d) Se han descrito las repercusiones de una movilización y traslado inadecuados.
e) Se han confeccionado sistemas para la inmovilización y movilización de enfermos/accidentados con materiales convencionales e inespecíficos o medios de fortuna.
f) Se han aplicado normas y protocolos de seguridad y de autoprotección personal.
4. Aplica técnicas de apoyo psicológico y de autocontrol al accidentado y acompañantes, describiendo y aplicando las estrategias de comunicación adecuadas.
Criterios de evaluación:

a) S'han descrit les estratègies bàsiques de comunicació amb la persona accidentada i els seus acompanyants.
b) S'han detectat les necessitats psicològiques de la persona accidentada.
c) S'han aplicat tècniques bàsiques de suport psicològic per a millorar l'estat emocional de la persona accidentada.
d) S'ha valorat la importància d'infondre confiança i optimisme a la persona accidentada durant tota l'actuació.
e) S'han identificat els factors que predisposen a l'ansietat en les situacions d'accident, emergència i dol.
f) S'han especificat les tècniques a emprar per a controlar una situació de dol, ansietat i angoixa o agressivitat.
g) S'han especificat les tècniques a emprar per a superar psicològicament el fracàs en la prestació de l'auxili.
h) S'ha valorat la importància d'autocontrolar-se davant de situacions d'estrés.
B. Continguts:
a) Valoració inicial de l'assistència en urgència:
Sistemes d'emergències mèdiques.
Objectius i límits dels primers auxilis.
Marc legal, responsabilitat i ètica professional.
Tipus d'accidents i les seues conseqüències.
Signes de compromís vital en adult, xiquet o xiqueta i lactant:
– Parada cardiorespiratòria.
– Trastorns del ritme cardíac.
Mètodes i materials de protecció de la zona.
Mesures de seguretat i autoprotecció personal.
Farmaciola de primers auxilis:
– Classificació de material: materials bàsics i complements útils.
– Característiques d'ús.
– Sistemes d'emmagatzematge.
– Manteniment i revisió.
Prioritats d'actuació en múltiples víctimes:
– El triatge simple. Mètodes de triatge simple.
– Valoració per criteris de gravetat.
Signes i símptomes d'urgència:
– Valoració del nivell de consciència:
– Presa de constants vitals: pols i respiració.
Exploració bàsica davant d'una urgència:
– Protocols d'exploració.
– Mètodes d'identificació d'alteracions.
– Signes i símptomes.
Terminologia medicosanitària en primers auxilis.
Protocol de transmissió de la informació.
Valoració de l'actuació amb seguretat i amb confiança en si mateix.

b) Aplicació de tècniques de suport vital:
Objectiu i prioritats del suport vital bàsic.
Control de la permeabilitat de les vies aèries:
– Tècniques d'obertura de la via aèria.
– Tècniques de neteja i desobstrucció de la via aèria.
Ressuscitació cardiopulmonar bàsica:
– Respiració boca-boca.
– Respiració boca-nas.
– Massatge cardíac extern.
Desfibril·lació externa semiautomàtica (DEA):
– Funcionament i manteniment del desfibril·lador extern semiautomàtic.
– Protocol d'utilització.
– Recollida de dades d'un desfibril·lador extern semiautomàtic.
Valoració de la persona accidentada.
Atenció inicial en lesiones per agents físics:
– Traumatismes: fractures, luxacions i altres lesions traumàtiques, cossos estranys en ull, orella i nas; ferides i hemorràgies. Engargussament.
– Calor o fred: cremades, colp de calor, hipertèrmia, hipotèrmia i congelació.
– Electricitat: protocols d'actuació en electrocució.
– Radiacions.
Atenció inicial en lesions per agents químics i biològics:
– Tipus d'agents químics i medicaments.

a) Se han descrito las estrategias básicas de comunicación con el accidentado y sus acompañantes.
b) Se han detectado las necesidades psicológicas del accidentado.
c) Se han aplicado técnicas básicas de soporte psicológico para mejorar el estado emocional del accidentado.
d) Se ha valorado la importancia de infundir confianza y optimismo al accidentado durante toda la actuación.
e) Se han identificado los factores que predisponen a la ansiedad en las situaciones de accidente, emergencia y duelo.
f) Se han especificado las técnicas a emplear para controlar una situación de duelo, ansiedad y angustia o agresividad.
g) Se han especificado las técnicas a emplear para superar psicológicamente el fracaso en la prestación del auxilio.
h) Se ha valorado la importancia de autocontrolarse ante situaciones de estrés.
B. Contenidos:
a) Valoración inicial de la asistencia en urgencia:
Sistemas de emergencias médicas.
Objetivos y límites de los primeros auxilios.
Marco legal, responsabilidad y ética profesional.
Tipos de accidentes y sus consecuencias.
Signos de compromiso vital en adulto, niño o niña y lactante:
– Parada cardiorespiratoria.
– Trastornos del ritmo cardíaco.
Métodos y materiales de protección de la zona.
Medidas de seguridad y autoprotección personal.
Botiquín de primeros auxilios:
– Clasificación de material: materiales básicos y complementos útiles.
– Características de uso.
– Sistemas de almacenaje.
– Mantenimiento y revisión.
Prioridades de actuación en múltiples víctimas:
– El triaje simple. Métodos de triaje simple.
– Valoración por criterios de gravedad.
Signos y síntomas de urgencia:
– Valoración del nivel de consciencia:
– Toma de constantes vitales: pulso y respiración.
Exploración básica ante una urgencia:
– Protocolos de exploración.
– Métodos de identificación de alteraciones.
– Signos y síntomas.
Terminología médico-sanitaria en primeros auxilios.
Protocolo de transmisión de la información.
Valoración de la actuación con seguridad y con confianza en sí mismo.
b) Aplicación de técnicas de soporte vital:
Objetivo y prioridades del soporte vital básico.
Control de la permeabilidad de las vías aéreas:
– Técnicas de apertura de la vía aérea.
– Técnicas de limpieza y desobstrucción de la vía aérea.
Resucitación cardiopulmonar básica:
– Respiración boca-boca.
– Respiración boca-nariz.
– Masaje cardiaco externo.
Desfibrilación externa semiautomática (DEA):
– Funcionamiento y mantenimiento del desfibrilador externo semiautomático.
– Protocolo de utilización.
– Recogida de datos de un desfibrilador externo semiautomático.
Valoración de la persona accidentada.
Atención inicial en lesiones por agentes físicos:
– Traumatismos: fracturas, luxaciones y otras lesiones traumáticas, cuerpos extraños en ojo, oído y nariz; heridas y hemorragias. Atragantamiento.
– Calor o frío: quemaduras, golpe de calor, hipertermia, hipotermia y congelación.
– Electricidad: protocolos de actuación en electrocución.
– Radiaciones.
Atención inicial en lesiones por agentes químicos y biológicos:
– Tipos de agentes químicos y medicamentos.

– Vies d'entrada i lesions.
– Actuacions segons tòxic i via d'entrada.
– Mossegades i picadures.
– Xoc anafilàctic.
Atenció inicial en patologia orgànica d'urgència:
– Protocols d'actuació en trastorns cardiovasculars d'urgència: cardiopatia isquèmica i insuficiència cardíaca.
– Protocols d'actuació en trastorns respiratoris: insuficiència respiratòria i asma bronquial.
– Protocols d'actuació en alteracions neurològiques: accident vascular cerebral i convulsions en xiquets i adults.
Actuació inicial en el part imminent.
Actuació limitada al marc de les seues competències.
Aplicació de normes i protocols de seguretat i d'autoprotecció personal.
c) Aplicació de procediments d'immobilització i mobilització:
Protocol de maneig de víctimes.
Avaluació de la necessitat de trasllat:
– Situació en la zona.
– Identificació de riscos.
– Indicacions i contraindicacions del trasllat.
Posicions de seguretat i espera de l'accidentat.
Tècniques d'immobilització:
– Fonaments d'actuació davant de fractures.
– Indicacions de la immobilització.
– Tècniques generals d'immobilització.
Tècniques de mobilització:
– Indicacions de la mobilització en situació de risc.
– Tècniques de mobilització simple.
Confecció de lliteres i materials d'immobilització senzills.
Protocol de seguretat i autoprotecció personal.
d) Aplicació de tècniques de suport psicològic i d'autocontrol:
Estratègies bàsiques de comunicació:
– Elements de la comunicació.
– Tipus de comunicació.
– Dificultats de la comunicació.
– Tècniques bàsiques de comunicació en situacions d'estrés.
– Comunicació amb l'accidentat.
– Comunicació amb familiars.
Valoració del paper del primer intervinent:
– Reaccions a l'estrés.
– Tècniques bàsiques d'ajuda psicològica a l'intervinent.
Tècniques facilitadores de la comunicació interpersonal: habilitats bàsiques que milloren la comunicació.
Factors que predisposen a l'ansietat en situacions d'accident o emergència.
Mecanismes i tècniques de suport psicològic.

12. Mòdul professional: Projecte de mediació comunicativa.
Codi: 1119.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Identifica necessitats del sector productiu i les relaciona amb projectes tipus que les puguen satisfer.
Criteris d'avaluació:
a) S'han classificat les empreses del sector per les seues característiques organitzatives i el tipus de producte o servei que ofereixen.
b) S'han caracteritzat les empreses tipus i s'ha indicat l'estructura organitzativa i les funcions de cada departament.
c) S'han identificat les necessitats més demanades a les empreses.
d) S'han valorat les oportunitats de negoci previsibles en el sector.

e) S'ha identificat el tipus de projecte requerit per a donar resposta a les demandes previstes.
f) S'han determinat les característiques específiques requerides al projecte.
g) S'han determinat les obligacions fiscals, laborals i de prevenció de riscos, i les seues condicions d'aplicació.
h) S'han identificat possibles ajudes o subvencions per a la incorporació de les noves tecnologies de producció o de servei que es proposen.

– Vías de entrada y lesiones.
– Actuaciones según tóxico y vía de entrada.
– Mordeduras y picaduras.
– Shock anafiláctico.
Atención inicial en patología orgánica de urgencia:
– Protocolos de actuación en trastornos cardiovasculares de urgencia: cardiopatía isquémica e insuficiencia cardiaca.
– Protocolos de actuación en trastornos respiratorios: insuficiencia respiratoria y asma bronquial.
– Protocolos de actuación en alteraciones neurológicas: accidente vascular cerebral y convulsiones en niños y adultos.
Actuación inicial en el parto inminente.
Actuación limitada al marco de sus competencias.
Aplicación de normas y protocolos de seguridad y de autoprotección personal.
c) Aplicación de procedimientos de inmovilización y movilización:
Protocolo de manejo de víctimas.
Evaluación de la necesidad de traslado:
– Situación en la zona.
– Identificación de riesgos.
– Indicaciones y contraindicaciones del traslado.
Posiciones de seguridad y espera del accidentado.
Técnicas de inmovilización:
– Fundamentos de actuación ante fracturas.
– Indicaciones de la inmovilización.
– Técnicas generales de inmovilización.
Técnicas de movilización:
– Indicaciones de la movilización en situación de riesgo.
– Técnicas de movilización simple.
Confección de camillas y materiales de inmovilización sencillos.
Protocolo de seguridad y autoprotección personal.
d) Aplicación de técnicas de apoyo psicológico y de autocontrol:
Estrategias básicas de comunicación:
– Elementos de la comunicación.
– Tipos de comunicación.
– Dificultades de la comunicación.
– Técnicas básicas de comunicación en situaciones de estrés.
– Comunicación con el accidentado.
– Comunicación con familiares.
Valoración del papel del primer interviniente:
– Reacciones al estrés.
– Técnicas básicas de ayuda psicológica al interviniente.
Técnicas facilitadoras de la comunicación interpersonal: habilidades básicas que mejoran la comunicación.
Factores que predisponen a la ansiedad en situaciones de accidente o emergencia.
Mecanismos y técnicas de apoyo psicológico.

12. Módulo profesional: Proyecto de mediación comunicativa.
Código: 1119.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Identifica necesidades del sector productivo, relacionándolas con proyectos tipo que las puedan satisfacer.
Criterios de evaluación:
a) Se han clasificado las empresas del sector por sus características organizativas y el tipo de producto o servicio que ofrecen.
b) Se han caracterizado las empresas tipo indicando la estructura organizativa y las funciones de cada departamento.
c) Se han identificado las necesidades más demandadas a las empresas.
d) Se han valorado las oportunidades de negocio previsibles en el sector.
e) Se ha identificado el tipo de proyecto requerido para dar respuesta a las demandas previstas.
f) Se han determinado las características específicas requeridas al proyecto.
g) Se han determinado las obligaciones fiscales, laborales y de prevención de riesgos y sus condiciones de aplicación.
h) Se han identificado posibles ayudas o subvenciones para la incorporación de nuevas tecnologías de producción o de servicio que se proponen.

i) S'ha elaborat el guió de treball que se seguirà per a l'elaboració del projecte.

2. Dissenya projectes relacionats amb les competències expressades en el títol, que inclouen i desenvolupen les fases que els componen.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha recopilat informació relativa als aspectes que seran tractats en el projecte.

b) S'ha realitzat l'estudi de viabilitat tècnica del projecte.

c) S'han identificat les fases o parts que componen el projecte i el seu contingut.

d) S'han establit els objectius que es pretenen aconseguir i se n'ha identificat l'abast.

e) S'han previst els recursos materials i personals necessaris per a realitzar-lo.

f) S'ha realitzat el pressupost econòmic corresponent.

g) S'han identificat les necessitats de finançament per a posar-lo en marxa.

h) S'ha definit i elaborat la documentació necessària per al seu disseny.

i) S'han identificat els aspectes que s'han de controlar per a garantir la qualitat del projecte.

3. Planifica l'execució del projecte, i determina el pla d'intervenció i la documentació associada.

Criteris d'avaluació:

a) S'han seqüenciat les activitats ordenant-les en funció de les necessitats d'implementació.

b) S'han determinat els recursos i la logística necessaris per a cada activitat.

c) S'han identificat les necessitats de permisos i autoritzacions per a dur a terme les activitats.

d) S'han determinat els procediments d'actuació o execució de les activitats.

e) S'han identificat els riscos inherents a l'execució, i s'ha definit el pla de prevenció de riscos i els mitjans i equips necessaris.

f) S'ha planificat l'assignació de recursos materials i humans i els temps d'execució.

g) S'ha fet la valoració econòmica que dona resposta a les condicions de la implementació.

h) S'ha definit i elaborat la documentació necessària per a l'execució.

4. Defineix els procediments per al seguiment i control en l'execució del projecte, i justifica la selecció de variables i instruments emprats.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha definit el procediment d'avaluació de les activitats o intervencions.

b) S'han definit els indicadors de qualitat per a realitzar l'avaluació.

c) S'ha definit el procediment per a l'avaluació de les incidències que puguen presentar-se durant la realització de les activitats, la seua possible solució i registre.

d) S'ha definit el procediment per a gestionar els possibles canvis en els recursos i en les activitats, incloent-hi el sistema de registre d'aquests.

e) S'ha definit i elaborat la documentació necessària per a l'avaluació de les activitats i del projecte.

f) S'ha establit el procediment per a la participació en l'avaluació de les persones usuàries o clients i s'han elaborat els documents específics.

g) S'ha establit un sistema per a garantir el compliment del plec de condicions del projecte, quan aquest existeix.

B. Continguts:

a) Identificació de necessitats del sector productiu i de l'organització de l'empresa:

Identificació de les funcions dels llocs de treball.

Estructura i organització empresarial del sector.

Activitat de l'empresa i la seua ubicació en el sector.

Organigrama de la empresa. Relació funcional entre departaments.

Tendències del sector: productives, econòmiques, organitzatives, d'ocupació i altres.

Procediments de treball en l'àmbit de l'empresa. Sistemes i mètodes de treball.

i) Se ha elaborado el guion de trabajo que se va a seguir para la elaboración del proyecto.

2. Diseña proyectos relacionados con las competencias expresadas en el título, incluyendo y desarrollando las fases que los componen.

Criterios de evaluación:

a) Se ha recopilado información relativa a los aspectos que van a ser tratados en el proyecto.

b) Se ha realizado el estudio de viabilidad técnica del mismo.

c) Se han identificado las fases o partes que componen el proyecto y su contenido.

d) Se han establecido los objetivos que se pretenden conseguir identificando su alcance.

e) Se han previsto los recursos materiales y personales necesarios para realizarlo.

f) Se ha realizado el presupuesto económico correspondiente.

g) Se han identificado las necesidades de financiación para la puesta en marcha del mismo.

h) Se ha definido y elaborado la documentación necesaria para su diseño.

i) Se han identificado los aspectos que se deben controlar para garantizar la calidad del proyecto.

3. Planifica la ejecución del proyecto, determinando el plan de intervención y la documentación asociada.

Criterios de evaluación:

a) Se han secuenciado las actividades ordenándolas en función de las necesidades de implementación.

b) Se han determinado los recursos y la logística necesarios para cada actividad.

c) Se han identificado las necesidades de permisos y autorizaciones para llevar a cabo las actividades.

d) Se han determinado los procedimientos de actuación o ejecución de las actividades.

e) Se han identificado los riesgos inherentes a la ejecución, definiendo el plan de prevención de riesgos y los medios y equipos necesarios.

f) Se han planificado la asignación de recursos materiales y humanos y los tiempos de ejecución.

g) Se ha hecho la valoración económica que da respuesta a las condiciones de la implementación.

h) Se ha definido y elaborado la documentación necesaria para la ejecución.

4. Define los procedimientos para el seguimiento y control en la ejecución del proyecto, justificando la selección de variables e instrumentos empleados.

Criterios de evaluación:

a) Se ha definido el procedimiento de evaluación de las actividades o intervenciones.

b) Se han definido los indicadores de calidad para realizar la evaluación.

c) Se ha definido el procedimiento para la evaluación de las incidencias que puedan presentarse durante la realización de las actividades, su posible solución y registro.

d) Se ha definido el procedimiento para gestionar los posibles cambios en los recursos y en las actividades, incluyendo el sistema de registro de los mismos.

e) Se ha definido y elaborado la documentación necesaria para la evaluación de las actividades y del proyecto.

f) Se ha establecido el procedimiento para la participación en la evaluación de las personas usuarias o clientes y se han elaborado los documentos específicos.

g) Se ha establecido un sistema para garantizar el cumplimiento del pliego de condiciones del proyecto, cuando este existe.

B. Contenidos:

a) Identificación de necesidades del sector productivo y de la organización de la empresa:

Identificación de las funciones de los puestos de trabajo.

Estructura y organización empresarial del sector.

Actividad de la empresa y su ubicación en el sector.

Organigrama de la empresa. Relación funcional entre departamentos.

Tendencias del sector: productivas, económicas, organizativas, de empleo y otras.

Procedimientos de trabajo en el ámbito de la empresa. Sistemas y métodos de trabajo.

Determinació de les relacions laborals excloses i relacions laborals especials.
Conveni col·lectiu aplicable a l'àmbit professional.
La cultura de l'empresa: imatge corporativa.
Sistemes de qualitat i seguretat aplicables en el sector.
b) Disseny de projectes relacionats amb el sector:
Anàlisi de la realitat local, de l'oferta empresarial del sector en la zona i del context en què es desenvoluparà el mòdul professional de Formació en centres de treball.
Recopilació d'informació.
Estructura general d'un projecte.
Elaboració d'un guió de treball.
Planificació de l'execució del projecte: objectius, continguts, recursos, metodologia, activitats, temporalització i avaluació.
Viabilitat i oportunitat del projecte.
Revisió de la normativa aplicable.
c) Planificació de l'execució del projecte:
Seqüenciació d'activitats.
Elaboració d'instruccions de treball.
Elaboració d'un pla de prevenció de riscos.
Documentació necessària per a la planificació de l'execució del projecte.
Compliment de normes de seguretat i ambientals.
Indicadors de garantia de la qualitat del projecte.
d) Definició de procediments de control i avaluació de l'execució del projecte:
Proposta de solucions als objectius plantejats en el projecte i justificació de les seleccionades.
Definició del procediment d'avaluació del projecte.
Determinació de les variables susceptibles d'avaluació.
Documentació necessària per a l'avaluació del projecte.
Control de qualitat de procés i producte final.
Registre de resultats.

13. Mòdul professional: Formació i orientació laboral.
Codi: 1120.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Selecciona oportunitats d'ocupació, i identifica les diferents possibilitats d'inserció i les alternatives d'aprenentatge al llarg de la vida.

Criteris d'avaluació:
a) S'ha valorat la importància de la formació permanent com a factor clau per a l'ocupabilitat i l'adaptació a les exigències del procés productiu.
b) S'han identificat els itineraris formatius professionals relacionats amb el perfil professional del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.
c) S'han determinat les aptituds i actituds requerides per a l'activitat professional relacionada amb el perfil del títol.
d) S'han identificat els principals jaciments d'ocupació i d'inserció laboral per al tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

e) S'han determinat les tècniques utilitzades en el procés de cerca d'ocupació.
f) S'han previst les alternatives d'autoocupació en els sectors professionals relacionats amb el títol.
g) S'ha realitzat la valoració de la personalitat, aspiracions, actituds i formació pròpia per a la presa de decisions.
2. Aplica les estratègies del treball en equip, i en valora l'eficàcia i l'eficiència per a la consecució dels objectius de l'organització.
Criteris d'avaluació:
a) S'han valorat els avantatges del treball en equip en situacions de treball relacionades amb el perfil del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.
b) S'han identificat els equips de treball que poden constituir-se en una situació real de treball.
c) S'han determinat les característiques de l'equip de treball eficaç enfront dels equips ineficaços.
d) S'ha valorat positivament l'existència necessària de diversitat de rols i opinions assumits pels membres d'un equip.

Determinación de las relaciones laborales excluidas y relaciones laborales especiales.
Convenio colectivo aplicable al ámbito profesional.
La cultura de la empresa: imagen corporativa.
Sistemas de calidad y seguridad aplicables en el sector.
b) Diseño de proyectos relacionados con el sector:
Análisis de la realidad local, de la oferta empresarial del sector en la zona y del contexto en el que se va a desarrollar el módulo profesional de Formación en centros de trabajo.
Recopilación de información.
Estructura general de un proyecto.
Elaboración de un guion de trabajo.
Planificación de la ejecución del proyecto: objetivos, contenidos, recursos, metodología, actividades, temporalización y evaluación.
Viabilidad y oportunidad del proyecto.
Revisión de la normativa aplicable.
c) Planificación de la ejecución del proyecto:
Secuenciación de actividades.
Elaboración de instrucciones de trabajo.
Elaboración de un plan de prevención de riesgos.
Documentación necesaria para la planificación de la ejecución del proyecto.
Cumplimiento de normas de seguridad y ambientales.
Indicadores de garantía de la calidad del proyecto.
d) Definición de procedimientos de control y evaluación de la ejecución del proyecto:
Propuesta de soluciones a los objetivos planteados en el proyecto y justificación de las seleccionadas.
Definición del procedimiento de evaluación del proyecto.
Determinación de las variables susceptibles de evaluación.
Documentación necesaria para la evaluación del proyecto.
Control de calidad de proceso y producto final.
Registro de resultados.

13. Módulo profesional: Formación y orientación laboral.
Código: 1120.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Selecciona oportunidades de empleo, identificando las diferentes posibilidades de inserción y las alternativas de aprendizaje a lo largo de la vida.
Criterios de evaluación:
a) Se ha valorado la importancia de la formación permanente como factor clave para la empleabilidad y la adaptación a las exigencias del proceso productivo.
b) Se han identificado los itinerarios formativo-profesionales relacionados con el perfil profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.
c) Se han determinado las aptitudes y actitudes requeridas para la actividad profesional relacionada con el perfil del título.
d) Se han identificado los principales yacimientos de empleo y de inserción laboral para el técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.
e) Se han determinado las técnicas utilizadas en el proceso de búsqueda de empleo.
f) Se han previsto las alternativas de autoempleo en los sectores profesionales relacionados con el título.
g) Se ha realizado la valoración de la personalidad, aspiraciones, actitudes y formación propia para la toma de decisiones.
2. Aplica las estrategias del trabajo en equipo, valorando su eficacia y eficiencia para la consecución de los objetivos de la organización.
Criterios de evaluación:
a) Se han valorado las ventajas del trabajo en equipo en situaciones de trabajo relacionadas con el perfil del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.
b) Se han identificado los equipos de trabajo que pueden constituirse en una situación real de trabajo.
c) Se han determinado las características del equipo de trabajo eficaz frente a los equipos ineficaces.
d) Se ha valorado positivamente la necesaria existencia de diversidad de roles y opiniones asumidos por los miembros de un equipo.

e) S'ha reconegut la possible existència de conflicte entre els membres d'un grup com un aspecte característic de les organitzacions.

f) S'han identificat els tipus i les fonts de conflictes.

g) S'han determinat procediments per a la resolució del conflicte.

3. Exerceix els drets i compleix les obligacions que es deriven de les relacions laborals, i les reconeix en els diferents contractes de treball.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els conceptes bàsics del dret del treball.

b) S'han distingit els principals organismes que intervenen en les relacions entre empresaris i treballadors.

c) S'han determinat els drets i obligacions derivats de la relació laboral.

d) S'han classificat les principals modalitats de contractació, i s'han identificat les mesures de foment de la contractació per a determinats col·lectius.

e) S'han valorat les mesures establides per la legislació vigent per a la conciliació de la vida laboral i familiar.

f) S'han identificat les causes i efectes de la modificació, suspensió i extinció de la relació laboral.

g) S'ha analitzat el rebut de salaris i s'han identificat els principals elements que l'integren.

h) S'han analitzat les diferents mesures de conflicte col·lectiu i els procediments de solució de conflictes.

i) S'han determinat les condicions de treball pactades en un conveni col·lectiu aplicable al sector relacionat amb el tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

j) S'han identificat les característiques definitòries dels nous entorns d'organització del treball.

4. Determina l'acció protectora del sistema de la Seguretat Social davant de les diferents contingències cobertes, i identifica les diferents classes de prestacions.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha valorat el paper de la Seguretat Social com a pilar essencial per a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.

b) S'han enumerat les diverses contingències que cobreix el sistema de Seguretat Social.

c) S'han identificat els règims existents en el sistema de Seguretat Social.

d) S'han identificat les obligacions de l'empresari o empresària i persona treballadora dins del sistema de Seguretat Social.

e) S'han identificat en un supòsit senzill les bases de cotització d'una persona treballadora i les quotes corresponents a treballador i empresari.

f) S'han classificat les prestacions del sistema de Seguretat Social, i s'han identificat els requisits.

g) S'han determinat les possibles situacions legals de desocupació.

h) S'ha realitzat el càlcul de la duració i quantia d'una prestació per desocupació de nivell contributiu bàsic.

5. Avalua els riscos derivats de la seua activitat, i analitza les condicions de treball i els factors de risc presents en el seu entorn laboral.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha valorat la importància de la cultura preventiva en tots els àmbits i activitats de l'empresa.

b) S'han relacionat les condicions laborals amb la salut de la persona treballadora.

c) S'han classificat els factors de risc en l'activitat i els danys que se'n deriven.

d) S'han identificat les situacions de risc més habituals en els entorns de treball del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

e) S'ha determinat l'avaluació de riscos en l'empresa.

f) S'han determinat les condicions de treball amb significació per a la prevenció en els entorns de treball relacionats amb el perfil professional del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

g) S'han classificat i descrit els tipus de danys professionals, amb especial referència a accidents de treball i malalties professionals, rela-

e) Se ha reconocido la posible existencia de conflicto entre los miembros de un grupo como un aspecto característico de las organizaciones.

f) Se han identificado los tipos de conflictos y sus fuentes.

g) Se han determinado procedimientos para la resolución del conflicto.

3. Ejerce los derechos y cumple las obligaciones que se derivan de las relaciones laborales, reconociéndolas en los diferentes contratos de trabajo.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los conceptos básicos del derecho del trabajo.

b) Se han distinguido los principales organismos que intervienen en las relaciones entre empresarios y trabajadores.

c) Se han determinado los derechos y obligaciones derivados de la relación laboral.

d) Se han clasificado las principales modalidades de contratación, identificando las medidas de fomento de la contratación para determinados colectivos.

e) Se han valorado las medidas establecidas por la legislación vigente para la conciliación de la vida laboral y familiar.

f) Se han identificado las causas y efectos de la modificación, suspensión y extinción de la relación laboral.

g) Se ha analizado el recibo de salarios, identificando los principales elementos que lo integran.

h) Se han analizado las diferentes medidas de conflicto colectivo y los procedimientos de solución de conflictos.

i) Se han determinado las condiciones de trabajo pactadas en un convenio colectivo aplicable al sector relacionado con el técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

j) Se han identificado las características definitorias de los nuevos entornos de organización del trabajo.

4. Determina la acción protectora del sistema de la Seguridad Social ante las distintas contingencias cubiertas, identificando las distintas clases de prestaciones.

Criterios de evaluación:

a) Se ha valorado el papel de la Seguridad Social como pilar esencial para la mejora de la calidad de vida de los ciudadanos.

b) Se han enumerado las diversas contingencias que cubre el sistema de Seguridad Social.

c) Se han identificado los regímenes existentes en el sistema de Seguridad Social.

d) Se han identificado las obligaciones de empresario y trabajador dentro del sistema de Seguridad Social.

e) Se han identificado, en un supuesto sencillo, las bases de cotización de un trabajador y las cuotas correspondientes a trabajador y empresario.

f) Se han clasificado las prestaciones del sistema de Seguridad Social, identificando los requisitos.

g) Se han determinado las posibles situaciones legales de desempleo.

h) Se ha realizado el cálculo de la duración y cuantía de una prestación por desempleo de nivel contributivo básico.

5. Evalúa los riesgos derivados de su actividad, analizando las condiciones de trabajo y los factores de riesgo presentes en su entorno laboral.

Criterios de evaluación:

a) Se ha valorado la importancia de la cultura preventiva en todos los ámbitos y actividades de la empresa.

b) Se han relacionado las condiciones laborales con la salud del trabajador.

c) Se han clasificado los factores de riesgo en la actividad y los daños derivados de los mismos.

d) Se han identificado las situaciones de riesgo más habituales en los entornos de trabajo del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

e) Se ha determinado la evaluación de riesgos en la empresa.

f) Se han determinado las condiciones de trabajo con significación para la prevención en los entornos de trabajo relacionados con el perfil profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

g) Se han clasificado y descrito los tipos de daños profesionales, con especial referencia a accidentes de trabajo y enfermedades pro-

cionats amb el perfil professional del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

6. Participa en l'elaboració d'un pla de prevenció de riscos en una petita empresa, i identifica les responsabilitats de tots els agents implicats.

Criteris d'avaluació:

a) S'han determinat els principals drets i deures en matèria de prevenció de riscos laborals.

b) S'han classificat les diferents formes de gestió de la prevenció en l'empresa, en funció dels diferents criteris establits en la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

c) S'han determinat les formes de representació de les persones treballadores en l'empresa en matèria de prevenció de riscos.

d) S'han identificat els organismes públics relacionats amb la prevenció de riscos laborals.

e) S'ha valorat la importància de l'existència d'un pla preventiu en l'empresa que incloga la seqüenciació d'actuacions que s'han de realitzar en cas d'emergència.

f) S'ha definit el contingut del pla de prevenció en un centre de treball relacionat amb el sector professional del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

g) S'ha projectat un pla d'emergència i evacuació d'una empresa del sector.

7. Aplica les mesures de prevenció i protecció, analitzant les situacions de risc en l'entorn laboral del tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

Criteris d'avaluació:

a) S'han definit les tècniques de prevenció i de protecció individual i col·lectiva que han d'aplicar-se per a evitar els danys a l'origen i minimitzar-ne les conseqüències en cas que siguen inevitables.

b) S'ha analitzat el significat i abast dels diferents tipus de senyalització de seguretat.

c) S'han analitzat els protocols d'actuació en cas d'emergència.

d) S'han identificat les tècniques de classificació de ferits en cas d'emergència on hi haja víctimes de diversa gravetat.

e) S'han identificat les tècniques bàsiques de primers auxilis que han de ser aplicades en el lloc de l'accident davant de diferents tipus de danys i la composició i ús de la farmaciola.

f) S'han determinat els requisits i condicions per a la vigilància de la salut de la persona treballadora i la seua importància com a mesura de prevenció.

B. Continguts:

a) Busca activa d'ocupació:

Valoració de la importància de la formació permanent per a la trajectòria laboral i professional del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa.

Anàlisi dels interessos, aptituds i motivacions personals per a la carrera professional.

Identificació d'itineraris formatius relacionats amb el tècnic o tècnica superior en mediació comunicativa.

Responsabilització del propi aprenentatge. Coneixement dels requeriments i dels fruits previstos.

Definició i anàlisi del sector professional del títol de tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa.

Planificació de la pròpia carrera:

– Establiment d'objectius laborals, a mitjà i llarg termini, compatibles amb necessitats i preferències.

– Objectius realistes i coherents amb la formació actual i la projectada.

Procés de busca d'ocupació en xicotetes, mitjanes i grans empreses del sector.

Oportunitats d'aprenentatge i ocupació a Europa. Europass, Ploteus.

Tècniques i instruments de busca d'ocupació.

Valoració de l'autoocupació com a alternativa per a la inserció professional.

El procés de presa de decisions.

Establiment d'una llista de comprovació personal de coherència entre pla de carrera, formació i aspiracions.

b) Gestió del conflicte i equips de treball:

fesionales, relacionados con el perfil profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

6. Participa en la elaboración de un plan de prevención de riesgos en una pequeña empresa, identificando las responsabilidades de todos los agentes implicados.

Criterios de evaluación:

a) Se han determinado los principales derechos y deberes en materia de prevención de riesgos laborales.

b) Se han clasificado las distintas formas de gestión de la prevención en la empresa, en función de los distintos criterios establecidos en la normativa sobre prevención de riesgos laborales.

c) Se han determinado las formas de representación de los trabajadores en la empresa en materia de prevención de riesgos.

d) Se han identificado los organismos públicos relacionados con la prevención de riesgos laborales.

e) Se ha valorado la importancia de la existencia de un plan preventivo en la empresa que incluya la secuenciación de actuaciones que se deben realizar en caso de emergencia.

f) Se ha definido el contenido del plan de prevención en un centro de trabajo relacionado con el sector profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

g) Se ha proyectado un plan de emergencia y evacuación de una empresa del sector.

7. Aplica las medidas de prevención y protección, analizando las situaciones de riesgo en el entorno laboral del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

Criterios de evaluación:

a) Se han definido las técnicas de prevención y de protección individual y colectiva que deben aplicarse para evitar los daños en su origen y minimizar sus consecuencias en caso de que sean inevitables.

b) Se ha analizado el significado y alcance de los distintos tipos de señalización de seguridad.

c) Se han analizado los protocolos de actuación en caso de emergencia.

d) Se han identificado las técnicas de clasificación de heridos en caso de emergencia donde existan víctimas de diversa gravedad.

e) Se han identificado las técnicas básicas de primeros auxilios que deben ser aplicadas en el lugar del accidente ante distintos tipos de daños y la composición y uso del botiquín.

f) Se han determinado los requisitos y condiciones para la vigilancia de la salud del trabajador y su importancia como medida de prevención.

B. Contenidos:

a) Búsqueda activa de empleo:

Valoración de la importancia de la formación permanente para la trayectoria laboral y profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

Análisis de los intereses, aptitudes y motivaciones personales para la carrera profesional.

Identificación de itinerarios formativos relacionados con el técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

Responsabilización del propio aprendizaje. Conocimiento de los requerimientos y de los frutos previstos.

Definición y análisis del sector profesional del título de técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

Planificación de la propia carrera:

– Establecimiento de objetivos laborales, a medio y largo plazo, compatibles con necesidades y preferencias.

– Objetivos realistas y coherentes con la formación actual y la proyectada.

Proceso de búsqueda de empleo en pequeñas, medianas y grandes empresas del sector.

Oportunidades de aprendizaje y empleo en Europa. Europass, Ploteus.

Técnicas e instrumentos de búsqueda de empleo.

Valoración del autoempleo como alternativa para la inserción profesional.

El proceso de toma de decisiones.

Establecimiento de una lista de comprobación personal de coherencia entre plan de carrera, formación y aspiraciones.

b) Gestión del conflicto y equipos de trabajo:

Mètodes per a la resolució o supressió del conflicte: mediació, conciliació i arbitratge.

Valoració dels avantatges i inconvenients del treball d'equip per a l'eficàcia de l'organització.

Classes d'equips en el sector dels serveis socials segons les funcions que acompleixen.

Anàlisi de la formació dels equips de treball.

Característiques d'un equip de treball eficaç.

La participació en l'equip de treball. Anàlisi dels possibles rols dels seus integrants.

Definició de conflicte: característiques, fonts i etapes del conflicte.

c) Contracte de treball:

El dret del treball.

Intervenció dels poders públics en les relacions laborals.

Anàlisi de la relació laboral individual.

Determinació de les relacions laborals excloses i relacions laborals especials.

Modalitats de contracte de treball i mesures de foment de la contractació.

Drets i deures derivats de la relació laboral.

Condicions de treball. Salari, temps de treball i descans laboral.

Modificació, suspensió i extinció del contracte de treball.

Representació dels treballadors.

Negociació col·lectiva com a mitjà per a la conciliació dels interessos de treballadors i empresaris.

Anàlisi d'un conveni col·lectiu aplicable a l'àmbit professional del tècnic o tècnica superiors en Mediació Comunicativa.

Conflictes col·lectius de treball.

Nous entorns d'organització del treball: subcontractació i teletreball, entre altres.

Beneficis per als treballadors en les noves organitzacions: flexibilitat i beneficis socials, entre altres.

d) Seguretat Social, ocupació i desocupació:

El sistema de la Seguretat Social com a principi bàsic de solidaritat social.

Estructura del sistema de la Seguretat Social.

Determinació de les principals obligacions d'empresaris i treballadors en matèria de seguretat social: afiliació, altes, baixes i cotització.

L'acció protectora de la Seguretat Social.

Classes, requisits i quantia de les prestacions.

Concepte i situacions protegibles per desocupació.

Sistemes d'assessorament dels treballadors respecte als seus drets i deures.

e) Avaluació de riscos professionals:

Importància de la cultura preventiva en totes les fases de l'activitat professional.

Valoració de la relació entre treball i salut.

Anàlisi i determinació de les condicions de treball.

El concepte de risc professional. Anàlisi de factors de risc.

L'avaluació de riscos en l'empresa com a element bàsic de l'activitat preventiva.

Anàlisi de riscos lligats a les condicions de seguretat.

Anàlisi de riscos lligats a les condicions ambientals.

Anàlisi de riscos lligats a les condicions ergonòmiques i psicosocials.

Riscos específics en el sector dels serveis socials.

Determinació dels possibles danys a la salut del treballador que puguen derivar-se de les situacions de risc detectades.

f) Planificació de la prevenció de riscos en l'empresa:

Drets i deures en matèria de prevenció de riscos laborals.

Responsabilitats en matèria de prevenció de riscos laborals.

Gestió de la prevenció en l'empresa.

Representació dels treballadors en matèria preventiva.

Organismes públics relacionats amb la prevenció de riscos laborals.

Planificació de la prevenció en l'empresa.

Plans d'emergència i d'evacuació en entorns de treball.

Elaboració d'un pla d'emergència en una xicoteta o mitjana empresa del sector.

g) Aplicació de mesures de prevenció i protecció en l'empresa:

Métodos para la resolución o supresión del conflicto: mediación, conciliación y arbitraje.

Valoración de las ventajas e inconvenientes del trabajo de equipo para la eficacia de la organización.

Clases de equipos en el sector de los servicios sociales según las funciones que desempeñan.

Análisis de la formación de los equipos de trabajo.

Características de un equipo de trabajo eficaz.

La participación en el equipo de trabajo. Análisis de los posibles roles de sus integrantes.

Definición de conflicto: características, fuentes y etapas del conflicto.

c) Contrato de trabajo:

El derecho del trabajo.

Intervención de los poderes públicos en las relaciones laborales.

Análisis de la relación laboral individual.

Determinación de las relaciones laborales excluidas y relaciones laborales especiales.

Modalidades de contrato de trabajo y medidas de fomento de la contratación.

Derechos y deberes derivados de la relación laboral.

Condiciones de trabajo. Salario, tiempo de trabajo y descanso laboral.

Modificación, suspensión y extinción del contrato de trabajo.

Representación de los trabajadores.

Negociación colectiva como medio para la conciliación de los intereses de trabajadores y empresarios.

Análisis de un convenio colectivo aplicable al ámbito profesional del técnico o técnica superiores en Mediación Comunicativa.

Conflictos colectivos de trabajo.

Nuevos entornos de organización del trabajo: subcontratación y teletrabajo, entre otros.

Beneficios para los trabajadores en las nuevas organizaciones: flexibilidad y beneficios sociales, entre otros.

d) Seguridad Social, empleo y desempleo:

El sistema de la Seguridad Social como principio básico de solidaridad social.

Estructura del sistema de la Seguridad Social.

Determinación de las principales obligaciones de empresarios y trabajadores en materia de Seguridad Social: afiliación, altas, bajas y cotización.

La acción protectora de la Seguridad Social.

Clases, requisitos y cuantía de las prestaciones.

Concepto y situaciones protegibles por desempleo.

Sistemas de asesoramiento de los trabajadores respecto a sus derechos y deberes.

e) Evaluación de riesgos profesionales:

Importancia de la cultura preventiva en todas las fases de la actividad profesional.

Valoración de la relación entre trabajo y salud.

Análisis y determinación de las condiciones de trabajo.

El concepto de riesgo profesional. Análisis de factores de riesgo.

La evaluación de riesgos en la empresa como elemento básico de la actividad preventiva.

Análisis de riesgos ligados a las condiciones de seguridad.

Análisis de riesgos ligados a las condiciones ambientales.

Análisis de riesgos ligados a las condiciones ergonómicas y psicosociales.

Riesgos específicos en el sector de los servicios sociales.

Determinación de los posibles daños a la salud del trabajador que pueden derivarse de las situaciones de riesgo detectadas.

f) Planificación de la prevención de riesgos en la empresa:

Derechos y deberes en materia de prevención de riesgos laborales.

Responsabilidades en materia de prevención de riesgos laborales.

Gestión de la prevención en la empresa.

Representación de los trabajadores en materia preventiva.

Organismos públicos relacionados con la prevención de riesgos laborales.

Planificación de la prevención en la empresa.

Planes de emergencia y de evacuación en entornos de trabajo.

Elaboración de un plan de emergencia en una pequeña o mediana empresa del sector.

g) Aplicación de medidas de prevención y protección en la empresa:

Determinació de les mesures de prevenció i protecció individual i col·lectiva.
Protocol d'actuació davant d'una situació d'emergència.
Primers auxilis. Urgència mèdica. Conceptes bàsics.
Aplicació de tècniques de primers auxilis.
Formació als treballadors en matèria de plans d'emergència.
Vigilància de la salut dels treballadors.

14. Mòdul professional: Empresa i iniciativa emprenedora.
Codi: 1121.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
1. Reconeix les capacitats associades a la iniciativa emprenedora i analitza els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha identificat el concepte d'innovació i la seua relació amb el progrés de la societat i l'augment en el benestar dels individus.
b) S'ha analitzat el concepte de cultura emprenedora i la seua importància com a font de creació d'ocupació i benestar social.
c) S'ha valorat la importància de la iniciativa individual, la creativitat, la formació i la col·laboració com a requisits indispensables per a tindre èxit en l'activitat emprenedora.
d) S'ha analitzat la capacitat d'iniciativa en el treball d'una persona ocupada en una petita i mitjana empresa relacionada amb els serveis socials.
e) S'ha analitzat el desenvolupament de l'activitat emprenedora d'un empresari o empresària que s'inicie en el sector dels serveis socials.
f) S'ha analitzat el concepte de risc com a element inevitable de tota activitat emprenedora.
g) S'ha analitzat el concepte d'empresari i els requisits i actituds necessaris per a desenvolupar l'activitat empresarial.
h) S'ha descrit l'estratègia empresarial, i la relaciona amb els objectius de l'empresa.
i) S'ha definit una determinada idea de negoci en l'àmbit dels serveis socials, que servisca de punt de partida per a l'elaboració d'un pla d'empresa.
2. Defineix l'oportunitat de creació d'una xicoteta empresa, i valora l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorpora valors ètics.

Criteris d'avaluació:
a) S'han descrit les funcions bàsiques que es realitzen en una empresa i s'ha analitzat el concepte de sistema aplicat a l'empresa.
b) S'han identificat els principals components de l'entorn general que envolta l'empresa, especialment l'entorn econòmic, social, demogràfic i cultural.
c) S'ha analitzat la influència en l'activitat empresarial de les relacions amb els clients, amb els proveïdors i amb la competència, com a principals integrants de l'entorn específic.
d) S'han identificat els elements de l'entorn d'una pime de serveis socials.
e) S'han analitzat els conceptes de cultura empresarial i imatge corporativa i la seua relació amb els objectius empresarials.
f) S'ha analitzat el fenomen de la responsabilitat social de les empreses i la seua importància com un element de l'estratègia empresarial.

g) S'ha elaborat el balanç social d'una empresa relacionada amb els serveis socials, i s'han descrit els principals costos socials en què incorren aquestes empreses, així com els beneficis socials que produeixen.

h) S'han identificat, en empreses relacionades amb els serveis socials, pràctiques que incorporen valors ètics i socials.
i) S'ha dut a terme un estudi de viabilitat econòmica i financera d'una pime relacionada amb els serveis socials.
3. Realitza activitats per a la constitució i posada en marxa d'una empresa, i selecciona la forma jurídica i identifica les obligacions legals associades.
Criteris d'avaluació:
a) S'han analitzat les diferents formes jurídiques de l'empresa.

Determinación de las medidas de prevención y protección individual y colectiva.
Protocolo de actuación ante una situación de emergencia.
Primeros auxilios. Urgencia médica. Conceptos básicos.
Aplicación de técnicas de primeros auxilios.
Formación a los trabajadores en materia de planes de emergencia.
Vigilancia de la salud de los trabajadores.

14. Módulo profesional: Empresa e iniciativa emprendedora.
Código: 1121.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.
1. Reconoce las capacidades asociadas a la iniciativa emprendedora, analizando los requerimientos derivados de los puestos de trabajo y de las actividades empresariales.
Criterios de evaluación:
a) Se ha identificado el concepto de innovación y su relación con el progreso de la sociedad y el aumento en el bienestar de los individuos.
b) Se ha analizado el concepto de cultura emprendedora y su importancia como fuente de creación de empleo y bienestar social.
c) Se ha valorado la importancia de la iniciativa individual, la creatividad, la formación y la colaboración como requisitos indispensables para tener éxito en la actividad emprendedora.
d) Se ha analizado la capacidad de iniciativa en el trabajo de una persona empleada en una pequeña y mediana empresa relacionada con los servicios sociales.
e) Se ha analizado el desarrollo de la actividad emprendedora de un empresario que se inicie en el sector de los servicios sociales.

f) Se ha analizado el concepto de riesgo como elemento inevitable de toda actividad emprendedora.
g) Se ha analizado el concepto de empresario y los requisitos y actitudes necesarios para desarrollar la actividad empresarial.
h) Se ha descrito la estrategia empresarial, relacionándola con los objetivos de la empresa.
i) Se ha definido una determinada idea de negocio, del ámbito de los servicios sociales que sirva de punto de partida para la elaboración de un plan de empresa.
2. Define la oportunidad de creación de una pequeña empresa, valorando el impacto sobre el entorno de actuación e incorporando valores éticos.
Criterios de evaluación:
a) Se han descrito las funciones básicas que se realizan en una empresa y se ha analizado el concepto de sistema aplicado a la empresa.
b) Se han identificado los principales componentes del entorno general que rodea a la empresa, en especial el entorno económico, social, demográfico y cultural.
c) Se ha analizado la influencia en la actividad empresarial de las relaciones con los clientes, con los proveedores y con la competencia, como principales integrantes del entorno específico.
d) Se han identificado los elementos del entorno de una pyme de servicios sociales.
e) Se han analizado los conceptos de cultura empresarial e imagen corporativa y su relación con los objetivos empresariales.
f) Se ha analizado el fenómeno de la responsabilidad social de las empresas y su importancia como un elemento de la estrategia empresarial.
g) Se ha elaborado el balance social de una empresa relacionada con los servicios sociales, y se han descrito los principales costes sociales en que incurren estas empresas, así como los beneficios sociales que producen.
h) Se han identificado, en empresas relacionadas con los servicios sociales prácticas que incorporan valores éticos y sociales.
i) Se ha llevado a cabo un estudio de viabilidad económica y financiera de una pyme relacionada con los servicios sociales.
3. Realiza actividades para la constitución y puesta en marcha de una empresa, seleccionando la forma jurídica e identificando las obligaciones legales asociadas.
Criterios de evaluación:
a) Se han analizado las diferentes formas jurídicas de la empresa.

b) S'ha especificat el grau de responsabilitat legal dels propietaris de l'empresa, en funció de la forma jurídica triada.

c) S'ha diferenciat el tractament fiscal establit per a les diferents formes jurídiques de l'empresa.

d) S'han analitzat els tràmits exigits per la legislació vigent per a la constitució d'una empresa.

e) S'ha realitzat una cerca exhaustiva de les diferents ajudes per a la creació d'empreses relacionades amb els serveis socials en la localitat de referència.

f) S'ha inclòs en el pla d'empresa tot el que fa referència a l'elecció de la forma jurídica, estudi de viabilitat economicofinancera, tràmits administratius, ajudes i subvencions.

g) S'han identificat les vies d'assessorament i gestió administrativa externes existents a l'hora de posar en marxa una pime.

4. Realitza activitats de gestió administrativa i financera d'una pime, i identifica les principals obligacions comptables i fiscals i emplena la documentació.

Criteris d'avaluació:

a) S'han analitzat els conceptes bàsics de comptabilitat, així com les tècniques de registre de la informació comptable.

b) S'han descrit les tècniques bàsiques d'anàlisis de la informació comptable, especialment referent a la solvència, liquiditat i rendibilitat de l'empresa.

c) S'han definit les obligacions fiscals d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

d) S'han diferenciat els tipus d'impostos en el calendari fiscal.

e) S'ha emplenat la documentació bàsica de caràcter comercial i comptable (factures, albarans, notes de comanda, lletres de canvi i xecs, entre altres) per a una pime de serveis socials, i s'han descrit els circuits que aquesta documentació recorre en l'empresa.

f) S'han identificat els principals instruments de finançament bancari.

g) S'ha inclòs tota la documentació en el pla d'empresa.

B. Continguts:

a) Iniciativa emprenedora:

Innovació i desenvolupament econòmic. Principals característiques de la innovació en l'activitat de serveis socials (materials, tecnologia i organització de la producció, entre altres).

La cultura emprenedora com a necessitat social.

El caràcter emprenedor.

Factors clau dels emprenedors: iniciativa, creativitat i formació.

La col·laboració entre emprenedors.

L'actuació dels emprenedors com a empleats d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

L'actuació dels emprenedors com a empresaris en el sector dels serveis socials.

El risc en l'activitat emprenedora.

Concepte d'empresari. Requisits per a l'exercici de l'activitat empresarial.

Objectius personals *versus* objectius empresarials.

Pla d'empresa: la idea de negoci en l'àmbit dels serveis socials.

Bones pràctiques de cultura emprenedora en l'activitat de serveis socials en l'àmbit local.

b) L'empresa i el seu entorn:

Funcions bàsiques de l'empresa.

L'empresa com a sistema.

L'entorn general de l'empresa.

Anàlisi de l'entorn general d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

L'entorn específic de l'empresa.

Anàlisi de l'entorn específic d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

Relacions d'una empresa de serveis socials amb el seu entorn.

Relacions d'una empresa de serveis socials amb el conjunt de la societat.

La cultura de l'empresa: imatge corporativa.

La responsabilitat social.

El balanç social.

L'ètica empresarial.

b) Se ha especificado el grado de responsabilidad legal de los propietarios de la empresa, en función de la forma jurídica elegida.

c) Se ha diferenciado el tratamiento fiscal establecido para las diferentes formas jurídicas de la empresa.

d) Se han analizado los trámites exigidos por la legislación vigente para la constitución de una empresa.

e) Se ha realizado una búsqueda exhaustiva de las diferentes ayudas para la creación de empresas relacionadas con los servicios sociales, en la localidad de referencia.

f) Se ha incluido en el plan de empresa todo lo relativo a la elección de la forma jurídica, estudio de viabilidad económico-financiera, trámites administrativos, ayudas y subvenciones.

g) Se han identificado las vías de asesoramiento y gestión administrativa externas existentes a la hora de poner en marcha una pyme.

4. Realiza actividades de gestión administrativa y financiera de una pyme, identificando las principales obligaciones contables y fiscales y cumplimentando la documentación.

Criterios de evaluación:

a) Se han analizado los conceptos básicos de contabilidad, así como las técnicas de registro de la información contable.

b) Se han descrito las técnicas básicas de análisis de la información contable, en especial en lo referente a la solvencia, liquidez y rentabilidad de la empresa.

c) Se han definido las obligaciones fiscales de una empresa relacionada con los servicios sociales.

d) Se han diferenciado los tipos de impuestos en el calendario fiscal.

e) Se ha cumplimentado la documentación básica de carácter comercial y contable (facturas, albaranes, notas de pedido, letras de cambio y cheques, entre otros) para una pyme de servicios sociales y se han descrito los circuitos que dicha documentación recorre en la empresa.

f) Se han identificado los principales instrumentos de financiación bancaria.

g) Se ha incluido toda la documentación en el plan de empresa.

B. Contenidos:

a) Iniciativa emprendedora:

Innovación y desarrollo económico. Principales características de la innovación en la actividad de servicios sociales (materiales, tecnología y organización de la producción, entre otras).

La cultura emprendedora como necesidad social.

El carácter emprendedor.

Factores claves de los emprendedores: iniciativa, creatividad y formación.

La colaboración entre emprendedores.

La actuación de los emprendedores como empleados de una empresa relacionada con los servicios sociales.

La actuación de los emprendedores como empresarios en el sector de los servicios sociales.

El riesgo en la actividad emprendedora.

Concepto de empresario. Requisitos para el ejercicio de la actividad empresarial.

Objetivos personales versus objetivos empresariales.

Plan de empresa: la idea de negocio en el ámbito de los servicios sociales.

Buenas prácticas de cultura emprendedora en la actividad de servicios sociales en el ámbito local.

b) La empresa y su entorno:

Funciones básicas de la empresa.

La empresa como sistema.

El entorno general de la empresa.

Análisis del entorno general de una empresa relacionada con los servicios sociales.

El entorno específico de la empresa.

Análisis del entorno específico de una empresa relacionada con los servicios sociales.

Relaciones de una empresa de servicios sociales con su entorno.

Relaciones de una empresa de servicios sociales con el conjunto de la sociedad.

La cultura de la empresa: imagen corporativa.

La responsabilidad social.

El balance social.

La ética empresarial.

Responsabilitat social i ètica de les empreses del sector dels serveis socials.

c) Creació i posada en marxa d'una empresa:

Concepte d'empresa.

Tipus d'empresa.

La responsabilitat dels propietaris de l'empresa.

La fiscalitat en les empreses.

Elecció de la forma jurídica. Dimensió i nombre de socis.

Tràmits administratius per a la constitució d'una empresa.

Viabilitat econòmica i viabilitat financera d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

Anàlisi de les fonts de finançament i elaboració del pressupost d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

Ajudes subvencions i incentius fiscals per a les pimes relacionades amb els serveis socials.

Pla d'empresa: elecció de la forma jurídica, estudi de viabilitat econòmica i financera, tràmits administratius i gestió d'ajudes i subvencions.

d) Funció administrativa:

Concepte de comptabilitat i nocions bàsiques.

Operacions comptables: registre de la informació econòmica d'una empresa.

La comptabilitat com a imatge fidel de la situació econòmica.

Anàlisi de la informació comptable.

Obligacions fiscals de les empreses.

Requisits i terminis per a la presentació de documents oficials.

Gestió administrativa d'una empresa relacionada amb els serveis socials.

15. Mòdul professional: Formació en centres de treball.

Codi: 1122.

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació

1. Identifica l'estructura i organització de l'empresa, i les relaciona amb la mena de servei que presta.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha identificat l'estructura organitzativa de l'empresa i les funcions de cada àrea d'aquesta.

b) S'ha comparat l'estructura de l'empresa amb les organitzacions empresarials tipus existents en el sector.

c) S'han relacionat les característiques del servei i el tipus de clients amb el desenvolupament de l'activitat empresarial.

d) S'han identificat els procediments de treball en el desenvolupament de la prestació de servei.

e) S'han valorat les competències necessàries dels recursos humans per al desenvolupament òptim de l'activitat.

f) S'ha valorat la idoneïtat dels canals de difusió més freqüents en aquesta activitat.

2. Aplica hàbits ètics i laborals en el desenvolupament de la seua activitat professional, d'acord amb les característiques del lloc de treball i amb els procediments establits en l'empresa.

Criteris d'avaluació:

a) S'han reconegut i justificat:

– La disponibilitat personal i temporal necessària en el lloc de treball.

– Les actituds personals (puntualitat i empatia, entre altres) i professionals (ordre, neteja i responsabilitat, entre altres) necessàries per al lloc de treball.

– Els requeriments actitudinals davant de la prevenció de riscos en l'activitat professional.

– Els requeriments actitudinals referits a la qualitat en l'activitat professional.

– Les actituds relacionals amb el propi equip de treball i amb les jerarquies establides en l'empresa.

– Les actituds relacionades amb la documentació de les activitats realitzades en l'àmbit laboral.

– Les necessitats formatives per a la inserció i reinserció laboral en l'àmbit científic i tècnic de les bones pràctiques professionals.

b) S'han identificat les normes de prevenció de riscos laborals i els aspectes fonamentals de la Llei de prevenció de riscos laborals d'aplicació en l'activitat professional.

Responsabilidad social y ética de las empresas del sector de los servicios sociales.

c) Creación y puesta en marcha de una empresa:

Concepto de empresa.

Tipos de empresa.

La responsabilidad de los propietarios de la empresa.

La fiscalidad en las empresas.

Elección de la forma jurídica. Dimensión y número de socios.

Trámites administrativos para la constitución de una empresa.

Viabilidad económica y viabilidad financiera de una empresa relacionada con los servicios sociales.

Análisis de las fuentes de financiación y elaboración del presupuesto de una empresa relacionada con los servicios sociales.

Ayudas subvenciones e incentivos fiscales para las pymes relacionadas con los servicios sociales.

Plan de empresa: elección de la forma jurídica, estudio de viabilidad económica y financiera, trámites administrativos y gestión de ayudas y subvenciones.

d) Función administrativa:

Concepto de contabilidad y nociones básicas.

Operaciones contables: registro de la información económica de una empresa.

La contabilidad como imagen fiel de la situación económica.

Análisis de la información contable.

Obligaciones fiscales de las empresas.

Requisitos y plazos para la presentación de documentos oficiales.

Gestión administrativa de una empresa relacionada con los servicios sociales.

15. Módulo profesional: Formación en centros de trabajo.

Código: 1122.

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación.

1. Identifica la estructura y organización de la empresa, relacionándolas con el tipo de servicio que presta.

Criterios de evaluación:

a) Se ha identificado la estructura organizativa de la empresa y las funciones de cada área de la misma.

b) Se ha comparado la estructura de la empresa con las organizaciones empresariales tipo existentes en el sector.

c) Se han relacionado las características del servicio y el tipo de clientes con el desarrollo de la actividad empresarial.

d) Se han identificado los procedimientos de trabajo en el desarrollo de la prestación de servicio.

e) Se han valorado las competencias necesarias de los recursos humanos para el desarrollo óptimo de la actividad.

f) Se ha valorado la idoneidad de los canales de difusión más frecuentes en esta actividad.

2. Aplica hábitos éticos y laborales en el desarrollo de su actividad profesional, de acuerdo con las características del puesto de trabajo y con los procedimientos establecidos en la empresa.

Criterios de evaluación:

a) Se han reconocido y justificado:

– La disponibilidad personal y temporal necesaria en el puesto de trabajo.

– Las actitudes personales (puntualidad y empatía, entre otras) y profesionales (orden, limpieza y responsabilidad, entre otras) necesarias para el puesto de trabajo.

– Los requerimientos actitudinales ante la prevención de riesgos en la actividad profesional.

– Los requerimientos actitudinales referidos a la calidad en la actividad profesional.

– Las actitudes relacionadas con el propio equipo de trabajo y con las jerarquías establecidas en la empresa.

– Las actitudes relacionadas con la documentación de las actividades realizadas en el ámbito laboral.

– Las necesidades formativas para la inserción y reinserción laboral en el ámbito científico y técnico del buen hacer del profesional.

b) Se han identificado las normas de prevención de riesgos laborales y los aspectos fundamentales de la Ley de Prevención de Riesgos Laborales de aplicación en la actividad profesional.

c) S'han posat en marxa els equips de protecció individual segons els riscos de l'activitat professional i les normes de l'empresa.

d) S'ha mantingut una actitud de respecte al medi ambient en les activitats desenvolupades.

e) S'ha mantingut organitzat, net i lliure d'obstacles el lloc de treball o l'àrea corresponent al desenvolupament de l'activitat.

f) S'ha responsabilitzat del treball assignat, i s'han interpretat i complit les instruccions rebudes.

g) S'ha establit una comunicació eficaç amb la persona responsable en cada situació i amb els membres de l'equip.

h) S'ha coordinat amb la resta de l'equip, i s'han comunicat les incidències rellevants que es presenten.

i) S'ha valorat la importància de la seua activitat i la necessitat d'adaptació als canvis de tasques.

j) S'ha responsabilitzat de l'aplicació de les normes i procediments en el desenvolupament del seu treball.

3. Realitza operacions de preparació de l'activitat de mediació comunicativa aplicant tècniques i procediments d'acord amb instruccions i normes establides.

Criteris d'avaluació:

a) S'han interpretat les instruccions rebudes per a la preparació de l'activitat de mediació comunicativa.

b) S'ha identificat la documentació associada a la preparació de les activitats de mediació comunicativa que s'han de desenvolupar.

c) S'han utilitzat els procediments de control de la intervenció d'acord amb les instruccions o normes establides.

d) S'han identificat les necessitats de condicionament dels espais en els quals es realitzarà l'activitat de mediació comunicativa.

e) S'han aplicat correctament els criteris per a l'inici de l'activitat, tenint en compte instruccions i normes establides.

f) S'han reconegut i determinat les necessitats comunicatives de les persones destinatàries del servei, tenint en compte els protocols establits.

g) S'han realitzat correctament els procediments per al primer contacte amb les persones usuàries, utilitzant mitjans i aplicant tècniques, segons instruccions i normes establides.

h) S'han identificat les dificultats sorgides en el procés de preparació de l'activitat.

i) S'han realitzat totes les activitats de preparació, tenint en compte els principis de respecte a la intimitat de les persones usuàries.

4. Implementa les activitats previstes en el pla de treball i relaciona les instruccions i normes establides amb l'aplicació de procediments i tècniques inherents a les activitats de mediació comunicativa que es desenvoluparan.

Criteris d'avaluació:

a) S'han interpretat les instruccions rebudes per a la realització de l'activitat de mediació comunicativa.

b) S'ha identificat la documentació associada als processos de mediació comunicativa que s'han de desenvolupar.

c) S'han fet les tasques seguint els procediments establits.

d) S'han realitzat les activitats de mediació comunicativa tenint en compte els criteris deontològics de la professió.

e) S'ha respectat la confidencialitat de la informació relativa a les persones usuàries amb les quals es té relació.

f) S'han emprat les actituds adequades al tipus de persona usuària, situació o tasca.

g) S'han emprat els recursos tècnics i mitjans de suport a la comunicació apropiats a l'activitat.

h) S'han seguit els procediments establits en la utilització dels recursos tècnics i mitjans de suport a la comunicació.

i) S'han relacionat les tècniques emprades amb les necessitats comunicatives de les persones destinatàries del servei.

5. Compleix criteris de seguretat i higiene, i actua segons normes higienicosanitàries de seguretat laboral i de protecció ambiental.

Criteris d'avaluació:

a) S'han reconegut les normes higienicosanitàries d'obligat compliment relacionades amb la normativa legal i les específiques de l'empresa.

b) S'han reconegut tots aquells comportaments o aptituds susceptibles de produir problemes higienicosanitaris o de seguretat.

c) Se han puesto en marcha los equipos de protección individual según los riesgos de la actividad profesional y las normas de la empresa.

d) Se ha mantenido una actitud de respeto al medio ambiente en las actividades desarrolladas.

e) Se ha mantenido organizado, limpio y libre de obstáculos el puesto de trabajo o el área correspondiente al desarrollo de la actividad.

f) Se ha responsabilizado del trabajo asignado, interpretando y cumpliendo las instrucciones recibidas.

g) Se ha establecido una comunicación eficaz con la persona responsable en cada situación y con los miembros del equipo.

h) Se ha coordinado con el resto del equipo, comunicando las incidencias relevantes que se presenten.

i) Se ha valorado la importancia de su actividad y la necesidad de adaptación a los cambios de tareas.

j) Se ha responsabilizado de la aplicación de las normas y procedimientos en el desarrollo de su trabajo.

3. Realiza operaciones de preparación de la actividad de mediación comunicativa, aplicando técnicas y procedimientos de acuerdo a instrucciones y normas establecidas.

Criterios de evaluación:

a) Se han interpretado las instrucciones recibidas para la preparación de la actividad de mediación comunicativa.

b) Se ha identificado la documentación asociada a la preparación de las actividades de mediación comunicativa que se tienen que desarrollar.

c) Se han utilizado los procedimientos de control de la intervención de acuerdo con las instrucciones o normas establecidas.

d) Se han identificado las necesidades de acondicionamiento de los espacios en los que se va a realizar la actividad de mediación comunicativa.

e) Se han aplicado correctamente los criterios para el inicio de la actividad, teniendo en cuenta instrucciones y normas establecidas.

f) Se han reconocido y determinado las necesidades comunicativas de las personas destinatarias del servicio, teniendo en cuenta los protocolos establecidos.

g) Se han realizado correctamente los procedimientos para el primer contacto con las personas usuarias, utilizando medios y aplicando técnicas, según instrucciones y normas establecidas.

h) Se han identificado las dificultades surgidas en el proceso de preparación de la actividad.

i) Se han realizado todas las actividades de preparación, teniendo en cuenta los principios de respeto a la intimidad de las personas usuarias.

4. Implementa las actividades previstas en el plan de trabajo, relacionando las instrucciones y normas establecidas con la aplicación de procedimientos y técnicas inherentes a las actividades de mediación comunicativa que se van a desarrollar.

Criterios de evaluación:

a) Se han interpretado las instrucciones recibidas para la realización de la actividad de mediación comunicativa.

b) Se ha identificado la documentación asociada a los procesos de mediación comunicativa que se tienen que desarrollar.

c) Se han realizado las tareas siguiendo los procedimientos establecidos.

d) Se han realizado las actividades de mediación comunicativa teniendo en cuenta los criterios deontológicos de la profesión.

e) Se ha respetado la confidencialidad de la información relativa a las personas usuarias con las que se tiene relación.

f) Se han empleado las actitudes adecuadas al tipo de persona usuaria, situación o tarea.

g) Se han empleado los recursos técnicos y medios de apoyo a la comunicación apropiados a la actividad.

h) Se han seguido los procedimientos establecidos en la utilización de los recursos técnicos y medios de apoyo a la comunicación.

i) Se han relacionado las técnicas empleadas con las necesidades comunicativas de las personas destinatarias del servicio.

5. Cumple criterios de seguridad e higiene, actuando según normas higiénico-sanitarias de seguridad laboral y de protección ambiental.

Criterios de evaluación:

a) Se han reconocido las normas higiénico-sanitarias de obligado cumplimiento relacionadas con la normativa legal y las específicas de la propia empresa.

b) Se han reconocido todos aquellos comportamientos o aptitudes susceptibles de producir problemas higiénico-sanitarios o de seguridad.

c) S'ha emprat la vestimenta apropiada a l'activitat.

d) S'han aplicat els equips de protecció individual segons els riscos de l'activitat professional i les normes de l'empresa.

e) S'han identificat les normes de prevenció de riscos laborals que cal aplicar en l'activitat professional.

f) S'ha mantingut una actitud clara de respecte al medi ambient en les activitats desenvolupades, i s'han aplicat les normes internes i externes vinculades a aquesta.

g) S'han aplicat les operacions de recollida, selecció, classificació i eliminació o abocament de residus.

6. Analitza el servei prestat i el relaciona amb els criteris de qualitat del procediment d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha valorat el grau de compliment de les instruccions rebudes per a la realització de l'activitat laboral.

b) S'ha identificat la documentació associada als processos de control i seguiment de la seua activitat.

c) S'han mostrat una actitud crítica amb la realització de les activitats.

d) S'ha comprovat que s'ha seguit el procediment establit per a la realització de les tasques.

e) S'han aplicat els criteris deontològics de la professió en la realització de les activitats professionals.

f) S'ha argumentat l'adequació de les tècniques i recursos emprats.

B. Continguts:

a) Identificació de l'estructura i organització empresarial:

Estructura i organització empresarial del sector de la mediació comunicativa.

Activitat de l'empresa i la seua ubicació en el sector de la mediació comunicativa.

Organigrama de l'empresa. Relació funcional entre departaments

Organigrama logístic de l'empresa. Proveïdors, clients i canals de comercialització.

Procediments de treball en l'àmbit de l'empresa. Sistemes i mètodes de treball.

Recursos humans en l'empresa: requisits de formació i de competències professionals, personals i socials associades als diferents llocs de treball.

Sistema de qualitat establit en el centre de treball.

Sistema de seguretat establit en el centre de treball.

b) Aplicació d'hàbits ètics i laborals:

Actituds personals: empatia, puntualitat.

Actituds professionals: ordre, netedat, responsabilitat i seguretat.

Actituds davant la prevenció de riscos laborals i ambientals.

Jerarquia en l'empresa. Comunicació amb l'equip de treball.

Documentació de les activitats professionals: mètodes de classificació, codificació, renovació i eliminació.

Reconeixement i aplicació de les normes internes de l'empresa, instruccions de treball, procediments normalitzats de treball i altres.

c) Realització d'operacions de preparació de l'activitat de mediació comunicativa:

Interpretació d'instruccions per a la preparació de l'activitat de mediació comunicativa.

Identificació de la documentació associada a la preparació de l'activitat de mediació comunicativa.

Aplicació de la normativa i procediments de control de la intervenció.

Condicionament d'espais per a la intervenció en mediació comunicativa.

Adequació de l'activitat a les pautes i criteris establits en la programació de la intervenció.

Identificació de necessitats comunicatives de les persones destinatàries de l'activitat.

Relació amb les persones usuàries.

Identificació de dificultats en l'organització de l'activitat.

Respecte a la intimitat de les persones usuàries.

d) Implementació de les activitats previstes en el pla de treball:

Documentació associada al desenvolupament de l'activitat de mediació comunicativa.

c) Se ha empleado la vestimenta apropiada a la actividad.

d) Se han aplicado los equipos de protección individual según los riesgos de la actividad profesional y las normas de la empresa.

e) Se han identificado las normas de prevención de riesgos laborales que hay que aplicar en la actividad profesional.

f) Se ha mantenido una actitud clara de respeto al medio ambiente en las actividades desarrolladas, aplicando las normas internas y externas vinculadas a la misma.

g) Se han aplicado las operaciones de recogida, selección, clasificación y eliminación o vertido de residuos.

6. Analiza el servicio prestado, relacionándolo con los criterios de calidad del procedimiento de intervención.

Criterios de evaluación:

a) Se ha valorado el grado de cumplimiento de las instrucciones recibidas para la realización de la actividad laboral.

b) Se ha identificado la documentación asociada a los procesos de control y seguimiento de su actividad.

c) Se han mostrado una actitud crítica con la realización de las actividades.

d) Se ha comprobado que se ha seguido el procedimiento establecido para la realización de las tareas.

e) Se han aplicado los criterios deontológicos de la profesión en la realización de las actividades profesionales.

f) Se ha argumentado la adecuación de las técnicas y recursos empleados.

B. Contenidos:

a) Identificación de la estructura y organización empresarial:

Estructura y organización empresarial del sector de la mediación comunicativa.

Actividad de la empresa y su ubicación en el sector de la mediación comunicativa.

Organigrama de la empresa. Relación funcional entre departamentos

Organigrama logístico de la empresa. Proveedores, clientes y canales de comercialización.

Procedimientos de trabajo en el ámbito de la empresa. Sistemas y métodos de trabajo.

Recursos humanos en la empresa: requisitos de formación y de competencias profesionales, personales y sociales asociadas a los diferentes puestos de trabajo.

Sistema de calidad establecido en el centro de trabajo.

Sistema de seguridad establecido en el centro de trabajo.

b) Aplicación de hábitos éticos y laborales:

Actitudes personales: empatía, puntualidad.

Actitudes profesionales: orden, limpieza, responsabilidad y seguridad.

Actitudes ante la prevención de riesgos laborales y ambientales.

Jerarquía en la empresa. Comunicación con el equipo de trabajo.

Documentación de las actividades profesionales: métodos de clasificación, codificación, renovación y eliminación.

Reconocimiento y aplicación de las normas internas de la empresa, instrucciones de trabajo, procedimientos normalizados de trabajo y otros.

c) Realización de operaciones de preparación de la actividad de mediación comunicativa:

Interpretación de instrucciones para la preparación de la actividad de mediación comunicativa.

Identificación de la documentación asociada a la preparación de la actividad de mediación comunicativa.

Aplicación de la normativa y procedimientos de control de la intervención.

Acondicionamiento de espacios para la intervención en mediación comunicativa.

Adecuación de la actividad a las pautas y criterios establecidos en la programación de la intervención.

Identificación de necesidades comunicativas de las personas destinatarias de la actividad.

Relación con las personas usuarias.

Identificación de dificultades en la organización de la actividad.

Respeto a la intimidad de las personas usuarias.

d) Implementación de las actividades previstas en el plan de trabajo:

Documentación asociada al desarrollo de la actividad de mediación comunicativa.

Interpretació d'instruccions per a la realització de l'activitat de mediació comunicativa.

Aplicació dels procediments establits per a la realització de les tasques.

Aplicació de criteris deontològics en el desenvolupament de l'activitat de mediació.

Confidencialitat de la informació.

Actituds en la relació amb les persones usuàries.

Utilització de recursos tècnics i mitjans de suport a la comunicació. Procediments d'ús.

Valoració de la importància d'adequar les tècniques usades a les necessitats comunicatives de les persones.

e) Compliment de criteris de seguretat i higiene:

Normes higienicosanitàries.

Identificació de comportaments de risc higienicosanitari o de seguretat.

Adequació de la vestimenta a l'activitat laboral.

Equips de protecció individual.

Identificació de les normes de prevenció de riscos laborals.

Respecte per la conservació del medi ambient.

Aplicació de normes relacionades amb la cura mediambiental.

f) Anàlisi del servei prestat:

Determinació de les activitats d'avaluació.

Documentació associada al control i seguiment de l'activitat de mediació comunicativa.

Procediments i instruments de gestió de la qualitat.

Aplicació dels instruments d'avaluació.

Anàlisi i comunicació de la informació recollida.

Autoavaluació de la pròpia activitat.

Interpretación de instrucciones para la realización de la actividad de mediación comunicativa.

Aplicación de los procedimientos establecidos para la realización de las tareas.

Aplicación de criterios deontológicos en el desarrollo de la actividad de mediación.

Confidencialidad de la información.

Actitudes en la relación con las personas usuarias.

Utilización de recursos técnicos y medios de apoyo a la comunicación. Procedimientos de uso.

Valoración de la importancia de adecuar las técnicas empleadas a las necesidades comunicativas de las personas.

e) Cumplimiento de criterios de seguridad e higiene:

Normas higiénico-sanitarias.

Identificación de comportamientos de riesgo higiénico-sanitario o de seguridad.

Adecuación de la vestimenta a la actividad laboral.

Equipos de protección individual.

Identificación de las normas de prevención de riesgos laborales.

Respecto por la conservación del medio ambiente.

Aplicación de normas relacionadas con el cuidado medioambiental.

f) Análisis del servicio prestado:

Determinación de las actividades de evaluación.

Documentación asociada al control y seguimiento de la actividad de mediación comunicativa.

Procedimientos e instrumentos de gestión de la calidad.

Aplicación de los instrumentos de evaluación.

Análisis y comunicación de la información recogida.

Autoevaluación de la propia actividad.

ANNEX II

Seqüenciació i distribució horària setmanal dels mòduls professionals

Cicle formatiu de grau superior: Mediació Comunicativa				
Mòdul professional	*Duració (hores)*	*Primer curs (h/ setmana)*	*Segon curs*	
			2 trimestres (h/ setmana)	*1 trimestre (hores)*
1111. Metodologia de la integració social de les persones amb dificultats de comunicació, llenguatge i parla	64	2		
1112. Sensibilització social i participació	96	3		
1114. Context de la mediació comunicativa amb persones sordcegues	160	5		
1115. Llengua de signes	224	7		
1117. Intervenció amb persones amb dificultats de comunicació	96	3		
1118. Tècniques d'intervenció comunicativa	128	4		
1120. Formació i orientació laboral	96	3		
CV0003. Anglés tècnic I-S. Horari reservat per a la docència en anglés	96	3		
1113. Intervenció socioeducativa amb persones sordcegues	120		6	
1116. Àmbits d'aplicació de la llengua de signes	120		6	
0343. Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació	120		6	

ANEXO II

Secuenciación y distribución horaria semanal de los módulos profesionales.

Ciclo formativo de grado superior: Mediación Comunicativa				
MÓDULO PROFESIONAL	*Duración (horas)*	*Primer curso (h/ semana)*	*Segundo curso*	
			2 trimestres (h/ semana)	*1 trimestre (horas)*
1111. Metodología de la integración social de las personas con dificultades de comunicación, lenguaje y habla	64	2		
1112. Sensibilización social y participación	96	3		
1114. Contexto de la mediación comunicativa con personas sordociegas	160	5		
1115. Lengua de signos	224	7		
1117. Intervención con personas con dificultades de comunicación	96	3		
1118. Técnicas de intervención comunicativa	128	4		
1120. Formación y orientación laboral	96	3		
CV0003. Inglés técnico I-S. Horario reservado para la docencia en inglés	96	3		
1113. Intervención socioeducativa con personas sordociegas	120		6	
1116. Ámbitos de aplicación de la lengua de signos	120		6	
0343. Sistemas aumentativos y alternativos de comunicación	120		6	

0017. Habilitats socials	100		5	
0020. Primers auxilis	40		2	
1121. Empresa i iniciativa emprenedora	60		3	
CV0004. Anglés tècnic II-S. Horari reservat per a la docència en anglés	40		2	
1119. Projecte de mediació comunicativa	40			40
1122. Formació en centres de treball	400			400
Total en el cicle formatiu	2.000	30	30	440

ANNEX III
Professorat

A. Atribució docent

Mòduls professionals	*Especialitat del professorat*	*Cos*
CV0003. Anglés tècnic I-S CV0004. Anglés tècnic II-S	Anglés	– Catedràtic d'Ensenyament Secundari – Professor d'Ensenyament Secundari

B. Formació inicial requerida al professorat de centres docents de titularitat privada o d'altres administracions distintes de la educativa

Mòduls professionals	*Requisits de formació inicial*
CV0003. Anglés tècnic I-S CV0004. Anglés tècnic II-S	Els indicats per a impartir la matèria d'Anglés, en Educació Secundària Obligatòria o Batxillerat, segons estableix el Reial decret 860/2010, de 2 de juliol, pel qual es regulen les condicions de formació inicial del professorat dels centres privats per a exercir la docència en els ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria o del Batxillerat (BOE 17.07.2010) .

ANNEX IV
Currículum mòduls professionals: Anglés Tècnic I-S i II-S

Mòdul professional: Anglés tècnic I-S
Codi: CV0003

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
Reconeix informació professional i quotidiana continguda en tot tipus de discursos orals emesos per qualsevol mitjà de comunicació en llengua estàndard, i interpreta amb precisió el contingut del missatge.

Criteris d'avaluació:
a) S'ha identificat la idea principal del missatge.
b) S'ha reconegut la finalitat de missatges radiofònics i d'un altre material gravat o retransmés pronunciat en llengua estàndard i s'ha identificat l'estat d'ànim i el to de la parlant.
c) S'ha extret informació de gravacions en llengua estàndard relacionades amb la vida social, professional o acadèmica.
d) S'han identificat els punts de vista i les actituds del parlant.
e) S'han identificat les idees principals de declaracions i missatges sobre temes concrets i abstractes, en llengua estàndard i amb un ritme normal.
f) S'ha comprés amb tot detall el que se li diu en llengua estàndard, fins i tot en un ambient amb soroll de fons.

0017. Habilidades sociales	100		5	
0020. Primeros auxilios	40		2	
1121. Empresa e iniciativa emprendedora	60		3	
CV0004. Inglés técnico II-S. Horario reservado para la docencia en inglés	40		2	
1119. Proyecto de mediación comunicativa	40			40
1122. Formación en centros de trabajo	400			400
Total en el ciclo formativo	2.000	30	30	440

ANEXO III
Profesorado

A. Atribución docente

Módulos profesionales	*Especialidad del profesorado*	*Cuerpo*
CV0003. Inglés técnico I-S CV0004. Inglés técnico II-S	Inglés	– Catedrático de Enseñanza Secundaria – Profesor de Enseñanza Secundaria

B. Formación inicial requerida al profesorado de centros docentes de titularidad privada o de otras administraciones distintas de la educativa

Módulos profesionales	*Requisitos de formación inicial*
CV0003. Inglés técnico I-S CV0004. Inglés técnico II-S	Los indicados para impartir la materia de Inglés, en Educación Secundaria Obligatoria o Bachillerato, según establece el Real decreto 860/2010, de 2 de julio, por el que se regulan las condiciones de formación inicial del profesorado de los centros privados para ejercer la docencia en las enseñanzas de educación secundaria obligatoria o del bachillerato (BOE 17.07.2010)

ANEXO IV
Currículo módulos profesionales: Inglés técnico I-S y II-S

Módulo Profesional: Inglés técnico I-S
Código: CV0003

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación
Reconoce información profesional y cotidiana contenida en todo tipo de discursos orales emitidos por cualquier medio de comunicación en lengua estándar, interpretando con precisión el contenido del mensaje.
Criterios de evaluación:
a) Se ha identificado la idea principal del mensaje.
b) Se ha reconocido la finalidad de mensajes radiofónicos y de otro material grabado o retransmitido pronunciado en lengua estándar identificando el estado de ánimo y el tono del hablante.
c) Se ha extraído información de grabaciones en lengua estándar relacionadas con la vida social, profesional o académica.
d) Se han identificado los puntos de vista y las actitudes del hablante.
e) Se han identificado las ideas principales de declaraciones y mensajes sobre temas concretos y abstractos, en lengua estándar y con un ritmo normal.
f) Se ha comprendido con todo detalle lo que se le dice en lengua estándar, incluso en un ambiente con ruido de fondo.

g) S'han extret les idees principals de conferències, xarrades i informes, i altres formes de presentació acadèmica i professional lingüísticament complexes.

h) S'ha pres consciència de la importància de comprendre globalment un missatge, sense entendre tots i cada un dels elements d'aquest.

Interpreta informació professional continguda en textos escrits complexos, i analitza de forma comprensiva els seus continguts.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha llegit amb un alt grau d'independència, adaptant l'estil i la velocitat de la lectura a distints textos i finalitats i utilitzant fonts de referència apropiades de forma selectiva.

b) S'ha interpretat la correspondència relativa a la seua especialitat i s'ha captat fàcilment el significat essencial.

c) S'han interpretat, amb tot detall, textos extensos i de relativa complexitat, relacionats o no amb la seua especialitat, sempre que puga tornar a llegir les seccions difícils.

d) S'ha relacionat el text amb l'àmbit del sector a què es refereix.

e) S'ha identificat amb rapidesa el contingut i la importància de notícies, articles i informes sobre una àmplia sèrie de temes professionals i decideix si és oportuna una anàlisi més profunda.

f) S'han realitzat traduccions de textos complexos utilitzant material de suport en cas necessari.

g) S'han interpretat missatges tècnics rebuts a través de suports telemàtics: correu electrònic, fax.

h) S'han interpretat instruccions extenses i complexes, que estiguen dins de la seua especialitat.

Emet missatges orals clars i ben estructurats, analitzant el contingut de la situació i adaptant-se al registre lingüístic de l'interlocutor.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat els registres utilitzats per a l'emissió del missatge.

b) S'ha expressat amb fluïdesa, precisió i eficàcia sobre una àmplia sèrie de temes generals, acadèmics, professionals o d'oci, i ha marcat amb claredat la relació entre les idees.

c) S'ha comunicat espontàniament, adoptant un nivell de formalitat adequat a les circumstàncies.

d) S'han utilitzat normes de protocol en presentacions formals i informals.

e) S'ha utilitzat correctament la terminologia de la professió.

f) S'han expressat i defensat punts de vista amb claredat, proporcionant explicacions i arguments adequats.

g) S'ha descrit i seqüenciat un procés de treball de la seua competència.

h) S'ha argumentat amb tot detall l'elecció d'una determinada opció o procediment de treball elegit.

i) S'ha sol·licitat la reformulació del discurs o part d'aquest quan s'ha considerat necessari.

Elabora documents i informes propis del sector o de la vida acadèmica i quotidiana, i relaciona els recursos lingüístics amb el propòsit d'aquest.

Criteris d'avaluació:

a) S'han redactat textos clars i detallats sobre una varietat de temes relacionats amb la seua especialitat, sintetitzant i avaluant informació i arguments procedents de diverses fonts.

b) S'ha organitzat la informació amb correcció, precisió, coherència i cohesió, sol·licitant i/o facilitant informació de tipus general o detallada.

c) S'han redactat informes destacant els aspectes significatius i oferint detalls rellevants que servisquen de suport.

d) S'ha omplit documentació específica del seu camp professional.

e) S'han aplicat les fórmules establides i el vocabulari específic en l'ompliment de documents.

f) S'han resumit articles, manuals d'instruccions i altres documents escrits, utilitzant un vocabulari ampli per a evitar la repetició freqüent.

g) S'han utilitzat les fórmules de cortesia pròpies del document a elaborar.

g) Se han extraído las ideas principales de conferencias, charlas e informes, y otras formas de presentación académica y profesional lingüísticamente complejas.

h) Se ha tomado conciencia de la importancia de comprender globalmente un mensaje, sin entender todos y cada uno de los elementos del mismo.

Interpreta información profesional contenida en textos escritos complejos, analizando de forma comprensiva sus contenidos.

Criterios de evaluación:

a) Se ha leído con un alto grado de independencia, adaptando el estilo y la velocidad de la lectura a distintos textos y finalidades y utilizando fuentes de referencia apropiadas de forma selectiva.

b) Se ha interpretado la correspondencia relativa a su especialidad, captando fácilmente el significado esencial.

c) Se han interpretado, con todo detalle, textos extensos y de relativa complejidad, relacionados o no con su especialidad, siempre que pueda volver a leer las secciones difíciles.

d) Se ha relacionado el texto con el ámbito del sector a que se refiere.

e) Se ha identificado con rapidez el contenido y la importancia de noticias, artículos e informes sobre una amplia serie de temas profesionales y decide si es oportuno un análisis más profundo.

f) Se han realizado traducciones de textos complejos utilizando material de apoyo en caso necesario.

g) Se han interpretado mensajes técnicos recibidos a través de soportes telemáticos: correo electrónico, fax.

h) Se han interpretado instrucciones extensas y complejas, que estén dentro de su especialidad.

Emite mensajes orales claros y bien estructurados, analizando el contenido de la situación y adaptándose al registro lingüístico del interlocutor.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado los registros utilizados para la emisión del mensaje.

b) Se ha expresado con fluidez, precisión y eficacia sobre una amplia serie de temas generales, académicos, profesionales o de ocio, marcando con claridad la relación entre las ideas.

c) Se ha comunicado espontáneamente, adoptando un nivel de formalidad adecuado a las circunstancias.

d) Se han utilizado normas de protocolo en presentaciones formales e informales.

e) Se ha utilizado correctamente la terminología de la profesión.

f) Se han expresado y defendido puntos de vista con claridad, proporcionando explicaciones y argumentos adecuados.

g) Se ha descrito y secuenciado un proceso de trabajo de su competencia.

h) Se ha argumentado con todo detalle la elección de una determinada opción o procedimiento de trabajo elegido.

i) Se ha solicitado la reformulación del discurso o parte del mismo cuando se ha considerado necesario.

Elabora documentos e informes propios del sector o de la vida académica y cotidiana, relacionando los recursos lingüísticos con el propósito del mismo.

Criterios de evaluación:

a) Se han redactado textos claros y detallados sobre una variedad de temas relacionados con su especialidad, sintetizando y evaluando información y argumentos procedentes de varias fuentes.

b) Se ha organizado la información con corrección, precisión, coherencia y cohesión, solicitando y/o facilitando información de tipo general o detallada.

c) Se han redactado informes, destacando los aspectos significativos y ofreciendo detalles relevantes que sirvan de apoyo.

d) Se ha cumplimentado documentación específica de su campo profesional.

e) Se han aplicado las fórmulas establecidas y el vocabulario específico en la cumplimentación de documentos.

f) Se han resumido artículos, manuales de instrucciones y otros documentos escritos, utilizando un vocabulario amplio para evitar la repetición frecuente.

g) Se han utilizado las fórmulas de cortesía propias del documento a elaborar.

Aplica actituds i comportaments professionals en situacions de comunicació, i descriu les relacions típiques característiques del país de la llengua estrangera.

Criteris d'avaluació:

a) S'han definit les trets més significatius dels costums i usos de la comunitat on es parla la llengua estrangera.

b) S'han descrit els protocols i les normes de relació social propis del país.

c) S'han identificat els valors i les creences propis de la comunitat on es parla la llengua estrangera.

d) S'ha identificat els aspectes socioprofessionals propis del sector, en qualsevol tipus de text.

e) S'han aplicat els protocols i les normes de relació social propis del país de la llengua estrangera.

f) S'han reconegut els marcadors lingüístics de la procedència regional.

B. Continguts

Anàlisi de missatges orals:

– Comprensió de missatges professionals i quotidians.

– Missatges directes, telefònics, radiofònics, gravats.

– Terminologia específica del sector

– Idees principals i secundàries.

– Recursos gramaticals: temps verbals, preposicions, locucions, expressió de la condició i dubte, ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte, verbs modals...

– Altres recursos lingüístics: acords i desacords, hipòtesis i especulacions, opinions i consells, persuasió i advertència.

– Diferents accents de llengua oral.

Interpretació de missatges escrits:

– Comprensió de missatges, textos, articles bàsics professionals i quotidians:

– Suports telemàtics: fax, correu electrònic, burofax.

– Terminologia específica del sector.

– Idees principals i idees secundàries.

– Recursos gramaticals: temps verbals, preposicions*, phrasal verbs, I wish* + passat simple o perfecte, *I wish + would, If only*; ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte, verbs modals.

– Relacions lògiques: oposició, concessió, comparació, condició, causa, finalitat, resultat.

– Relacions temporals: anterioritat, posterioritat, simultaneïtat.

Producció de missatges orals:

– Missatges orals:

– Registres utilitzats en l'emissió de missatges orals.

– Terminologia específica del sector.

– Recursos gramaticals: temps verbals, preposicions, *phrasal verbs*, locucions, expressió de la condició i dubte, ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte, verbs modals...

– Altres recursos lingüístics: acords i desacords, hipòtesis i especulacions, opinions i consells, persuasió i advertència.

– Fonètica. Sons i fonemes vocàlics i les seues combinacions i sons i fonemes consonàntics i les seues agrupacions.

– Marcadors lingüístics de relacions socials, normes de cortesia i diferències de registre.

– Manteniment i seguiment del discurs oral:

– Presa, manteniment i cessió del torn de paraula.

– Suport, demostració d'enteniment, petició d'aclariment, etc.

– Entonació com a recurs de cohesió del text oral: ús dels patrons d'entonació.

Emissió de textos escrits:

– Expressió i ompliment de missatges i textos professionals i quotidians.

– Currículum i suports telemàtics: fax, correu electrònic, burofax.

– Terminologia específica del sector.

– Idea principal i secundàries.

– Recursos gramaticals: temps verbals, preposicions*, phrasal verbs*, verbs modals, locucions, ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte.

– Relacions lògiques: oposició, concessió, comparació, condició, causa, finalitat, resultat.

– *Have something done*.

Aplica actitudes y comportamientos profesionales en situaciones de comunicación, describiendo las relaciones típicas características del país de la lengua extranjera.

Criterios de evaluación:

a) Se han definido los rasgos más significativos de las costumbres y usos de la comunidad donde se habla la lengua extranjera.

b) Se han descrito los protocolos y normas de relación social propios del país.

c) Se han identificado los valores y creencias propios de la comunidad donde se habla la lengua extranjera.

d) Se ha identificado los aspectos socio-profesionales propios del sector, en cualquier tipo de texto.

e) Se han aplicado los protocolos y normas de relación social propios del país de la lengua extranjera.

f) Se han reconocido los marcadores lingüísticos de la procedencia regional.

B. Contenidos

Análisis de mensajes orales:

– Comprensión de mensajes profesionales y cotidianos.

– Mensajes directos, telefónicos, radiofónicos, grabados.

– Terminología específica del sector

– Ideas principales y secundarias.

– Recursos gramaticales: tiempos verbales, preposiciones, locuciones, expresión de la condición y duda, uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto, verbos modales...

– Otros recursos lingüísticos: acuerdos y desacuerdos, hipótesis y especulaciones, opiniones y consejos, persuasión y advertencia.

– Diferentes acentos de lengua oral.

Interpretación de mensajes escritos:

– Comprensión de mensajes, textos, artículos básicos profesionales y cotidianos:

– Soportes telemáticos: fax, correo electrónico, burofax.

– Terminología específica del sector.

– Ideas principales e ideas secundarias.

– Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones, *phrasal verbs, I wish* + pasado simple o perfecto, *I wish + would, If only*; uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto, verbos modales.

– Relaciones lógicas: oposición, concesión, comparación, condición, causa, finalidad, resultado.

– Relaciones temporales: anterioridad, posterioridad, simultaneidad.

Producción de mensajes orales:

– Mensajes orales:

– Registros utilizados en la emisión de mensajes orales.

– Terminología específica del sector.

– Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones, *phrasal verbs*, locuciones, expresión de la condición y duda, uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto, verbos modales...

– Otros recursos lingüísticos: acuerdos y desacuerdos, hipótesis y especulaciones, opiniones y consejos, persuasión y advertencia.

– Fonética. Sonidos y fonemas vocálicos y sus combinaciones y sonidos y fonemas consonánticos y sus agrupaciones.

– Marcadores lingüísticos de relaciones sociales, normas de cortesía y diferencias de registro.

– Mantenimiento y seguimiento del discurso oral:

– Toma, mantenimiento y cesión del turno de palabra.

– Apoyo, demostración de entendimiento, petición de aclaración, etc.

– Entonación como recurso de cohesión del texto oral: uso de los patrones de entonación.

Emisión de textos escritos:

– Expresión y cumplimentación de mensajes y textos profesionales y cotidianos.

– *Curriculum vitae* y soportes telemáticos: fax, correo electrónico, burofax.

– Terminología específica del sector.

– Idea principal y secundarias.

– Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones*, phrasal verbs*, verbos modales, locuciones, uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto.

– Relaciones lógicas: oposición, concesión, comparación, condición, causa, finalidad, resultado.

– Have something done.

– Nexes*: although, even if, in spite of, despite, however, in contrast…*
– Derivació: sufixos per a formar adjectius i substantius.
– Relacions temporals: anterioritat, posterioritat, simultaneïtat.
– Coherència textual:
– Adequació del text al context comunicatiu.
– Tipus i format de text.
– Varietat de llengua. Registre.
– Selecció lèxica, d'estructures sintàctiques i de contingut rellevant.

– Inici del discurs i introducció del tema. Desenvolupament i expansió: exemplificació, conclusió i resum del discurs.
– Ús dels signes de puntuació.
Identificació i interpretació dels elements culturals més significatius dels països de llengua anglesa:
– Valoració de les normes socioculturals i protocol·làries en les relacions internacionals.
– Ús dels recursos formals i funcionals en situacions que requereixen un comportament socioprofessional amb la finalitat de projectar una bona imatge de l'empresa.
– Reconeixement de la llengua estrangera per a aprofundir en coneixements que resulten d'interés al llarg de la vida personal i professional.

– Ús de registres adequats segons el context de la comunicació, l'interlocutor i la intenció dels interlocutors.
Orientacions pedagògiques
Aquest mòdul conté la formació necessària per a l'exercici d'activitats relacionades amb el sector.
La gestió en el sector inclou el desenvolupament dels processos relacionats i el compliment de processos i protocols de qualitat, tot això en llengua anglesa.
La formació del mòdul contribueix a aconseguir els objectius generals del cicle formatiu i la competència general del títol.
Les línies d'actuació en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permeten aconseguir els objectius del mòdul, versaran sobre:
– La descripció, l'anàlisi i l'aplicació dels processos de comunicació utilitzant l'anglés.
– La caracterització dels processos del sector en anglés.
– Els processos de qualitat en l'empresa, la seua avaluació i la identificació i formalització de documents associats a la gestió en el sector.

– La identificació, l'anàlisi i els procediments d'actuació davant situacions imprevistes (queixes, reclamacions...), en anglés.

Mòdul professional: Anglés tècnic II– S
Codi: CV0004

A. Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
Produeix missatges orals en llengua anglesa, en situacions habituals de l'àmbit social i professional de l'empresa reconeixent i aplicant les normes pròpies de la llengua anglesa.
Criteris d'avaluació:
a) S'han identificat missatges de salutacions, presentació i comiat, amb el protocol i les pautes de cortesia associades.
b) S'han utilitzat amb fluïdesa missatges proposats en la gestió de cites.
c) S'ha transmés missatges relatius a justificació de retards, absències, o qualsevol altra eventualitat.
d) S'han utilitzat amb fluïdesa les expressions habituals per al requeriment de la identificació dels interlocutors.
e) S'han identificat missatges relacionats amb el sector.
Manté converses en llengua anglesa, de l'àmbit del sector i interpreta la informació de partida.
Criteris d'avaluació:
a) S'ha utilitzat un vocabulari tècnic adequat al context de la situació.
b) S'han utilitzat els missatges adequats de salutacions, presentació, identificació i altres, amb les pautes de cortesia associades dins del context de la conversa.
c) S'ha atés consultes directes telefònicament amb suposats clients i proveïdors.

– Nexos: *although, even if, in spite of, despite, however, in contrast…*
– Derivación: sufijos para formar adjetivos y sustantivos.
– Relaciones temporales: anterioridad, posterioridad, simultaneidad.
– Coherencia textual:
– Adecuación del texto al contexto comunicativo.
– Tipo y formato de texto.
– Variedad de lengua. Registro.
– Selección léxica, de estructuras sintácticas y de contenido relevante.
– Inicio del discurso e introducción del tema. Desarrollo y expansión: ejemplificación, conclusión y resumen del discurso.
– Uso de los signos de puntuación.
Identificación e interpretación de los elementos culturales más significativos de los países de lengua inglesa:
– Valoración de las normas socioculturales y protocolarias en las relaciones internacionales.
– Uso de los recursos formales y funcionales en situaciones que requieren un comportamiento socioprofesional con el fin de proyectar una buena imagen de la empresa.
– Reconocimiento de la lengua extranjera para profundizar en conocimientos que resulten de interés a lo largo de la vida personal y profesional.
– Uso de registros adecuados según el contexto de la comunicación, el interlocutor y la intención de los interlocutores.
C. Orientaciones pedagógicas
Este módulo contiene la formación necesaria para el desempeño de actividades relacionadas con el sector.
La gestión en el sector incluye el desarrollo de los procesos relacionados y el cumplimiento de procesos y protocolos de calidad, todo ello en lengua inglesa.
La formación del módulo contribuye a alcanzar los objetivos generales del ciclo formativo y la competencia general del título.
Las líneas de actuación en el proceso de enseñanza-aprendizaje que permiten alcanzar los objetivos del módulo, versarán sobre:
– La descripción, análisis y aplicación de los procesos de comunicación utilizando el inglés.
– La caracterización de los procesos del sector en inglés.
– Los procesos de calidad en la empresa, su evaluación y la identificación y formalización de documentos asociados a la gestión en el sector.
– La identificación, análisis y procedimientos de actuación ante situaciones imprevistas (quejas, reclamaciones...), en inglés.

Módulo Profesional: Inglés técnico II– S
Código: CV0004

A. Resultados de aprendizaje y criterios de evaluación
Produce mensajes orales en lengua inglesa, en situaciones habituales del ámbito social y profesional de la empresa reconociendo y aplicando las normas propias de la lengua inglesa.
Criterios de evaluación:
a) Se han identificado mensajes de saludos, presentación y despedida, con el protocolo y las pautas de cortesía asociadas.
b) Se han utilizado con fluidez mensajes propuestos en la gestión de citas.
c) Se ha transmitido mensajes relativos a justificación de retrasos, ausencias, o cualquier otra eventualidad.
d) Se han empleado con fluidez las expresiones habituales para el requerimiento de la identificación de los interlocutores.
e) Se han identificado mensajes relacionados con el sector.
Mantiene conversaciones en lengua inglesa, del ámbito del sector interpretando la información de partida.
Criterios de evaluación:
a) Se ha utilizado un vocabulario técnico adecuado al contexto de la situación.
b) Se han utilizado los mensajes adecuados de saludos, presentación, identificación y otros, con las pautas de cortesía asociadas dentro del contexto de la conversación.
c) Se ha atendido consultas directas telefónicamente con supuestos clientes y proveedores.

d) S'ha identificat la informació facilitada i els requeriments realitzats per l'interlocutor.

e) S'han formulat les preguntes necessàries per a afavorir i confirmar la percepció correcta del missatge.

f) S'han proporcionat les respostes correctes als requeriments i les instruccions rebuts.

g) S'han realitzat les anotacions oportunes en anglés en cas de ser necessari.

h) S'han utilitzat les fórmules comunicatives més usuals utilitzades en el sector.

i) S'han comprés sense dificultat els punts principals de la informació.

j) S'ha utilitzat un accent adequat en les converses en anglés.

Ompli documents de caràcter tècnic en anglés reconeixent i aplicant les normes pròpies de la llengua anglesa.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha identificat un vocabulari d'ús general en la documentació pròpia del sector.

b) S'ha identificat les característiques i dades clau del document.

c) S'ha analitzat el contingut i la finalitat de distints documents tipus d'altres països en anglés.

d) S'han omplit documents professionals relacionats amb el sector.

e) S'han redactat cartes d'agraïments a proveïdors i clients en anglés.

f) S'han omplit documents d'incidències i reclamacions.

g) S'han recepcionat i remés correus electrònics i fax en anglés amb les expressions correctes de cortesia, salutació i comiat.

h) S'han utilitzat les eines informàtiques en la redacció i ompliment dels documents.

Redacta documents de caràcter administratiu i laboral reconeixent i aplicant les normes pròpies de la llengua anglesa i del sector.

Criteris d'avaluació:

a) S'ha identificat un vocabulari d'ús general en la documentació pròpia de l'àmbit laboral.

b) S'ha elaborat un currículum en el model europeu (Europass) o altres propis dels països de llengua anglesa.

c) S'han identificat borses d'ocupació en anglés accessibles per mitjans tradicionals i utilitzant les noves tecnologies.

d) S'han traduït ofertes d'ocupació en anglés.

e) S'ha redactat la carta de presentació per a una oferta d'ocupació.

f) S'han descrit les habilitats personals més adequades a la sol·licitud d'una oferta d'ocupació.

g) S'ha inserit un currículum en una borsa de treball en anglés.

h) S'han redactat cartes de citació, rebuig i selecció per a un procés de selecció en l'empresa.

i) S'ha desenvolupat una actitud de respecte cap a les distintes formes d'estructurar l'entorn laboral.

j) S'ha valorat la llengua anglesa com a mitjà de relació i enteniment en el context laboral.

Interpreta textos, documents, converses, gravacions o d'altres en llengua anglesa relacionats amb la cultura general de negoci i empresa utilitzant les eines de suport més adequades.

Criteris d'avaluació:

a) S'han identificat les eines de suport més adequades per a la interpretació i traduccions en anglés.

b) S'ha interpretat informació sobre l'empresa, el producte i el servei.

c) S'han interpretat estadístiques i gràfics en anglés sobre l'àmbit professional.

d) S'han aplicat els coneixements de la llengua anglesa a les noves tecnologies de la comunicació i de la informació.

e) S'ha valorat la dimensió de la llengua anglesa com a mitjà de comunicació base en la relació empresarial, tant europea com mundial.

B. Continguts

Missatges orals en anglés en situacions pròpies del sector:

d) Se ha identificado la información facilitada y requerimientos realizados por el interlocutor.

e) Se han formulado las preguntas necesarias para favorecer y confirmar la percepción correcta del mensaje.

f) Se han proporcionado las respuestas correctas a los requerimientos e instrucciones recibidos.

g) Se han realizado las anotaciones oportunas en inglés en caso de ser necesario.

h) Se han utilizado las fórmulas comunicativas más usuales utilizadas en el sector.

i) Se han comprendido sin dificultad los puntos principales de la información.

j) Se ha utilizado un acento adecuado en las conversaciones en inglés.

Cumplimenta documentos de carácter técnico en inglés reconociendo y aplicando las normas propias de la lengua inglesa.

Criterios de evaluación:

a) Se ha identificado un vocabulario de uso general en la documentación propia del sector.

b) Se ha identificado las características y datos clave del documento.

c) Se ha analizado el contenido y finalidad de distintos documentos tipo de otros países en inglés.

d) Se han cumplimentado documentos profesionales relacionados con el sector.

e) Se han redactado cartas de agradecimientos a proveedores y clientes en inglés.

f) Se han cumplimentado documentos de incidencias y reclamaciones.

g) Se han recepcionado y remitido correos electrónicos y fax en inglés con las expresiones correctas de cortesía, saludo y despedida.

h) Se han utilizado las herramientas informáticas en la redacción y cumplimentación de los documentos.

Redacta documentos de carácter administrativo/laboral reconociendo y aplicando las normas propias de la lengua inglesa y del sector.

Criterios de evaluación:

a) Se ha identificado un vocabulario de uso general en la documentación propia del ámbito laboral.

b) Se ha elaborado un Currículo Vitae en el modelo europeo (Europass) u otros propios de los países de lengua inglesa.

c) Se han identificado bolsas de empleo en inglés accesibles por medios tradicionales y utilizando las nuevas tecnologías.

d) Se han traducido ofertas de empleo en inglés.

e) Se ha redactado la carta de presentación para una oferta de empleo.

f) Se han descrito las habilidades personales más adecuadas a la solicitud de una oferta de empleo.

g) Se ha insertado un Currículum Vitae en una bolsa de empleo en inglés.

h) Se han redactado cartas de citación, rechazo y selección para un proceso de selección en la empresa.

i) Se ha desarrollado una actitud de respeto hacía las distintas formas de estructurar el entorno laboral.

j) Se ha valorado la lengua inglesa como medio de relación y entendimiento en el contexto laboral.

Interpreta textos, documentos, conversaciones, grabaciones u otros en lengua inglesa relacionados con la cultura general de negocio y empresa utilizando las herramientas de apoyo más adecuadas.

Criterios de evaluación:

a) Se han identificado las herramientas de apoyo más adecuadas para la interpretación y traducciones en inglés.

b) Se ha interpretado información sobre la empresa, el producto y el servicio.

c) Se han interpretados estadísticas y gráficos en inglés sobre el ámbito profesional.

d) Se han aplicado los conocimientos de la lengua inglesa a las nuevas tecnologías de la comunicación y de la información.

e) Se ha valorado la dimensión de la lengua inglesa como medio de comunicación base en la relación empresarial, tanto europea como mundial.

B. Contenidos

Mensajes orales en inglés en situaciones propias del sector:

– Recursos, estructures lingüístiques, lèxic bàsic i aspectes fonològics sobre: presentació de persones, salutacions i comiats, tractaments de cortesia, identificació dels interlocutors, gestió de cites, visites, justificació de retards o absències, allotjaments, mitjans de transports, horaris, actes culturals i anàlegs.

– Recepció i transmissió de missatges de forma: presencial, telefònica o telemàtica.

– Sol·licituds i peticions d'informació.

– Convencions i pautes de cortesia en les relacions professionals: horaris, festes locals i professionals i adequació al llenguatge no verbal.

– Estils comunicatius formals i informals: la recepció i relació amb el client.

Conversa en llengua anglesa en l'àmbit de l'atenció al client

– Recursos, estructures lingüístiques, lèxic i aspectes fonològics relacionats amb la contractació, l'atenció al client, queixes i reclamacions: documents bàsics. Formulació de disculpes en situacions delicades.

– Planificació d'agendes: concert, ajornament i anul·lació de cites.

– Presentació de productes/serveis: característiques de productes/serveis, mesures, quantitats, serveis i valors afegits, condicions de pagament, etc.

– Convencions i pautes de cortesia, relacions i pautes professionals, usades en l'atenció al client, extern i intern.

Ompliment de documentació administrativa i comercial en anglés:

– Interpretació de les condicions d'un contracte de compravenda.

– Ompliment de documentació comercial bàsica: propostes de comanda, albarans, factures proforma, factures, documents de transport, documents de pagament o altres.

– Recursos, estructures lingüístiques, i lèxic bàsic relacionats amb la gestió de comandes, contractació, intenció i preferència de compra, devolucions i descomptes.

Redacció de documentació relacionada amb la gestió laboral en llengua anglesa:

– Recursos, estructures lingüístiques i lèxic bàsic relacionats amb l'àmbit laboral: currículum en distints models. Borses d'ocupació. Ofertes d'ocupació. Cartes de presentació.

– La selecció i contractació del personal: contractes de treball. Cartes de citació, admissió i rebuig en processos de selecció.

– L'organització de l'empresa: llocs de treball i funcions.

Interpretació de textos amb eines de suport:

– Ús de diccionaris temàtics, correctors ortogràfics, programes de traducció automàtics aplicats a textos relacionats amb:

– La cultura d'empresa i objectius: distints enfocaments.

– Articles de premsa específics del sector.

– Descripció i comparació de gràfics i estadística. Comprensió dels indicadors econòmics més habituals.

– Agenda. Documentació per a l'organització de cites, trobades i reunions. Organització de les tasques diàries.

– Consulta de pàgines webs amb continguts econòmics en anglés amb informació rellevant per a l'empresa.

Orientacions pedagògiques

Aquest mòdul conté la formació necessària per a l'exercici d'activitats relacionades amb el sector.

La gestió en el sector inclou el desenvolupament dels processos relacionats i el compliment de processos i protocols de qualitat, tot això en llengua anglesa.

La formació del mòdul contribueix a assolir els objectius generals del cicle formatiu i la competència general del títol.

Les línies d'actuació en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permeten assolir els objectius del mòdul, versaran sobre:

– La descripció, l'anàlisi i l'aplicació dels processos de comunicació utilitzant l'anglés.

– La caracterització dels processos del sector en anglés.

– Els processos de qualitat en l'empresa, la seua avaluació i la identificació i formalització de documents associats a la gestió d'allotjament en anglés.

– La identificació, l'anàlisi i els procediments d'actuació davant situacions imprevistes (queixes, reclamacions...), en anglés.

– Recursos, estructuras lingüísticas, léxico básico y aspectos fonológicos sobre: Presentación de personas, saludos y despedidas, tratamientos de cortesía, identificación de los interlocutores, gestión de citas, visitas, justificación de retrasos o ausencias, alojamientos, medios de transportes, horarios, actos culturales y análogos.

– Recepción y transmisión de mensajes de forma: presencial, telefónica o telemática.

– Solicitudes y peticiones de información.

– Convenciones y pautas de cortesía en las relaciones profesionales: horarios, fiestas locales y profesionales y adecuación al lenguaje no verbal.

– Estilos comunicativos formales e informales: la recepción y relación con el cliente.

Conversación en lengua inglesa en el ámbito de la atención al cliente

– Recursos, estructuras lingüísticas, léxico y aspectos fonológicos relacionados con la contratación, la atención al cliente, quejas y reclamaciones: documentos básicos. Formulación de disculpas en situaciones delicadas.

– Planificación de agendas: concierto, aplazamiento y anulación de citas.

– Presentación de productos/servicios: características de productos/servicios, medidas, cantidades, servicios y valores añadidos, condiciones de pago, etc.

– Convenciones y pautas de cortesía, relaciones y pautas profesionales, usadas en la atención al cliente, externo e interno.

Cumplimentación de documentación administrativa y comercial en inglés:

– Interpretación de las condiciones de un contrato de compraventa.

– Cumplimentación de documentación comercial básica: propuestas de pedido, albaranes, facturas proforma, facturas, documentos de transporte, documentos de pago u otros.

– Recursos, estructuras lingüísticas, y léxico básico relacionados con la gestión de pedidos, contratación, intención y preferencia de compra, devoluciones y descuentos.

Redacción de documentación relacionada con la gestión laboral en lengua inglesa:

– Recursos, estructuras lingüísticas y léxico básico relacionados con el ámbito laboral: Curriculum Vitae en distintos modelos. Bolsas de empleo. Ofertas de empleo. Cartas de presentación.

– La selección y contratación del personal: contratos de trabajo. Cartas de citación, admisión y rechazo en procesos de selección.

– La organización de la empresa: puestos de trabajo y funciones.

Interpretación de textos con herramientas de apoyo:

– Uso de diccionarios temáticos, correctores ortográficos, programas de traducción automáticos aplicados a textos relacionados con:

– La cultura de empresa y objetivos: distintos enfoques.

– Artículos de prensa específicos del sector.

– Descripción y comparación de gráficos y estadística. Compresión de los indicadores económicos más habituales.

– Agenda. Documentación para la organización de citas, encuentros, y reuniones. Organización de las tareas diarias.

– Consulta de páginas webs con contenidos económicos en inglés con información relevante para la empresa.

C. Orientaciones pedagógicas

Este módulo contiene la formación necesaria para el desempeño de actividades relacionadas con el sector.

La gestión en el sector incluye el desarrollo de los procesos relacionados y el cumplimiento de procesos y protocolos de calidad, todo ello en lengua inglesa.

La formación del módulo contribuye a alcanzar los objetivos generales del ciclo formativo y la competencia general del título.

Las líneas de actuación en el proceso de enseñanza-aprendizaje que permiten alcanzar los objetivos del módulo, versarán sobre:

– La descripción, análisis y aplicación de los procesos de comunicación utilizando el inglés.

– La caracterización de los procesos del sector en inglés.

– Los procesos de calidad en la empresa, su evaluación y la identificación y formalización de documentos asociados a la gestión de alojamiento en inglés.

– La identificación, análisis y procedimientos de actuación ante situaciones imprevistas (quejas, reclamaciones...), en inglés.

ANNEX V
Espais mínims

Espai formatiu	*Superfície m²*	
	30 alumnes	*20 alumnes*
Aula polivalent	60	40
Taller de mediació comunicativa	60	40

ANNEX VI
Titulacions acadèmiques requerides per a la impartició dels mòduls professionals que conformen el cicle formatiu en els centres de titularitat privada, o d'altres administracions distintes de l'educativa

Mòduls professionals	*Titulacions*
1111. Metodologia de la integració social de les persones amb dificultats de comunicació, llenguatge i parla 1112. Sensibilització social i participació 0017. Habilitats socials 1119. Projecte de mediació en comunicació	– Llicenciatura, Enginyeria, Arquitectura o el títol de Grau corresponent, o aquells que hagen sigut declarats equivalents. – Mestre/a, en totes les seues especialitats. – Diplomatura en educació social. – Diplomatura en treball social.
1115. Llengua de signes 1116. Àmbits d'aplicació de la llengua de signes 1118. Tècniques d'intervenció comunicativa	– Llicenciatura, Enginyeria, Arquitectura o el títol de Grau corresponent, o aquells que hagen sigut declarats equivalents
1113. Intervenció socioeducativa amb persones sordcegues 1114. Context de la mediació comunicativa amb persones sordcegues 1117. Intervenció amb persones amb dificultats de comunicació 0343. Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació 0020. Primers auxilis 1119. Projecte de mediació en comunicació	– Llicenciatura, Enginyeria, Arquitectura o el títol de Grau corresponent, o aquells que hagen sigut declarats equivalents. – Diplomatura, Enginyeria Tècnica, Arquitectura Tècnica o el títol de Grau corresponent, o aquells que hagen sigut declarats equivalents.
1120. Formació i orientació laboral 112 Empresa i iniciativa emprenedora	– Llicenciatura, Enginyeria, Arquitectura o el títol de Grau corresponent, o aquells que hagen sigut declarats equivalents. – Diplomatura en Ciències Empresarials. – Diplomatura en Relacions Laborals. – Diplomatura en Treball Social. – Diplomatura en Educació Social. – Diplomatura en Gestió i Administració Pública.

ANEXO V
Espacios mínimos

Espacio formativo	*Superficie m²*	
	30 alumnos	*20 alumnos*
Aula polivalente	60	40
Taller de mediación comunicativa	60	40

ANEXO VI
Titulaciones académicas requeridas para la impartición de los módulos profesionales que conforman el ciclo formativo en los centros de titularidad privada, o de otras Administraciones distintas de la educativa.

Módulos Profesionales	*Titulaciones*
1111. Metodología de la integración social de las personas con dificultades de comunicación, lenguaje y habla. 1112. Sensibilización social y participación. 0017. Habilidades sociales. 1119. Proyecto de mediación en comunicación.	– Licenciatura, Ingeniería, Arquitectura o el título de Grado correspondiente, o aquellos que hayan sido declarados equivalentes. – Maestro/a, en todas sus especialidades. – Diplomatura en educación social. – Diplomatura en trabajo social.
1115. Lengua de signos. 1116. Ámbitos de aplicación de la lengua de signos. 1118. Técnicas de intervención comunicativa.	– Licenciatura, Ingeniería, Arquitectura o el título de Grado correspondiente, o aquellos que hayan sido declarados equivalentes.
1113. Intervención socioeducativa con personas sordociegas. 1114. Contexto de la mediación comunicativa con personas sordociegas. 1117. Intervención con personas con dificultades de comunicación. 0343. Sistemas aumentativos y alternativos de comunicación. 0020. Primeros auxilios. 1119. Proyecto de mediación en comunicación.	– Licenciatura, Ingeniería, Arquitectura o el título de Grado correspondiente, o aquellos que hayan sido declarados equivalentes. – Diplomatura, Ingeniería Técnica, Arquitectura Técnica o el título de Grado correspondiente, o aquellos que hayan sido declarados equivalentes.
1120. Formación y orientación laboral 1121. Empresa e iniciativa emprendedora	– Licenciatura, Ingeniería, Arquitectura o el título de Grado correspondiente, o aquellos que hayan sido declarados equivalentes. – Diplomatura en Ciencias Empresariales. – Diplomatura en Relaciones Laborales. – Diplomatura en Trabajo Social. – Diplomatura en Educación Social. – Diplomatura en Gestión y Administración Pública.